

PROF. FRANTIŠEK SPIRAGO

# NOVÁ KÁZÁNÍ

I. DÍL

PŘELOŽIL DR. F. ODVALIL

OLOMOUC 1932

NÁKLADEM R. PROMBERGRA, KNIHKUPCE V OLOMOUCI

# Doplňte příruční knihovnu dobrými a velmi levnými knihami.

- Blokša J.: MANUALE SACERDOTIS. Příručka k zaopatřování nemocných. Latinská modlitby české a německé, váz. v celoplátěné vazbě Kč 9.—, v kůži Kč 21.—.
- VADE MECUM. Pro zpovědníky. Váz. v plátě Kč 5.40.
- Davídek Václ.: KOLÉBK A RAKEV. Šestero řečí pro dobu svatopostní, stran 51. Kč —.
- POMNĚNKY A LILJE. Řeči k prvnímu sv. přijímání, stran 80. Kč 2.40.
- VERNÝ PŘÍTEL KAZATELŮV. Snadné řeči na neděle a svátky s úvody a příklady.  
Díl I. stran 106. Kč 4.80.  
Díl II. stran 150. Kč 5.20.
- Dítě J.: DRUHÉ STO KRÁTKÝCH PROMLUV NAD HROBEM. Stran 106. Kč 3.20.
- Doležel Jan: PŘÍPRAVA K PRVNÍ SV. ZPOVĚDI. Stran 78. Kč —.40.
- Dvůrecký J.: POSTNÍ KÁZÁNÍ. Dvě řady postních řečí podle nejlepších pramenů. Kč 4.20.
- ZÁHONEK KVĚTŮ MARIÁNSKÝCH. 30 májových úvah a rozjímání. Stran 164. Kč 2.40.
- Fabricius L. — Bečák L.: CHVALOŘEČI SVATÝCH na všechny neděle roku církevního. Str. 440. Kč 6.—.
- SLAVNOSTNÍ KÁZÁNÍ MARIÁNSKÁ. Kázání na všechny výroční svátky. Kč 6.—.
- Ferstl A.: OTÁZKA ALKOHOLOVÁ v přítomnosti. 6 promluv. Stran 56. Kč 2.10.
- Goffine L.: POSTILLA. Výklad na všechny nedělní a sváteční i svatopostní epištoly a evangelia celého roku církevního. Stran 714. Kč 35.—, váz. v celoplátě Kč 50.—.
- Hrnčíř Sylv.: HLAVNÍ ROLE Z NEJVĚTŠÍHO DRAMATU. Cyklus postních kázání. Stran 48. Kč 2.10.
- CHVILKA NA KAZATELNĚ I. Sbírka několikaminutových kázání na neděle a svátky církevního roku. Stran 123. Kč 6.40.
- CHVILKA NA KAZATELNĚ II. řada kratších kázání. Stran 214. Kč 10.80.
- PERLY V KALICHU. Kázání postní. Stran 42. Kč 2.70.
- Hudeček Jak.: SPOLKY V DUCHOVNÍ SPRÁVĚ. Stran 90. Kč 3.60.
- Janovský Fr.: BERÁNEK BOŽÍ. Sedmero postních kázání. Stran 93. Kč 2.40.
- PRÁCE KŘESŤANSTVÍM POSVĚCENÁ a svatí patronové její. Stran 160. Kč 1.50.
- ROSA MYSTICA. Sváteční kázání mariánská. Stran 114. Kč 4.50.
- Jirásko Fr.: EXHORTY. Stran 93. Kč 3.60.
- PRAKTICKÉ PROMLUVY K MLÁDEŽI v příkladech pro celý školní rok. DÍL I. Stran 112. Kč 7.80. DÍL II. Stran 230. Kč 8.40.
- VYČISTĚTE STARÝ KVAS. Časové postní řeči. Stran 56. Kč 2.40.
- Kachník Jos. dr.: ETHICA CATHOLICA GENERALIS. Stran 555. Kč 32.—.
- ETHICA CATHOLICA SPECIALIS. Stran 623. Kč 35.—.
- ETHICA SOCIALIS seu SOCIOLOGIA. Stran 287. Kč 15.—.
- Kalvoda Fr.: PRAKT. VÝKLAD MALÉHO KATECHISMU. Stran 333. Kč 5.40.
- Kazatel: Homiletický časopis ročník III., V., VI., IX., XVII., XVIII., XIX., XX., XXI., XXII., XXIII., XXIV., XXVI., XXVII. à 5.— Kč.
- Kubíček Václ.: BIBL. DĚJINY. Vydání VI. Schváleno jako učebnice školní pro školy obecné, měšťanské a nižší třídy škol středních. Kč 13.50.
- KATOLICKÁ PRVOUKA. Vyd. VII. Schváleno jako škol. učebnice pro školy obecné. Kč 5.40.
- VYBRANÉ UČIVO STŘEDNÍHO KATECHISMU. Vydání II. Kč 5.40.
- NEDĚLNÍ A SVÁTEČNÍ KÁZÁNÍ sv. III. Období vánoční a velikonoční. Stran 277. Kč 26.—.
- Kubis Dan. J.: RENOVEMUR IN CHRISTO. Cyklus postních kázání. Stran 45. Kč 2.40.
- Lubojacký A.: KRISTUS A PANNA. Úplná, rozjímavá a modlitební kniha. Stran 629. Kč 3.60, váz. Kč 8.—.

PROF. FRANTIŠEK SPIRAGO

# NOVÁ KÁZÁNÍ

I. DÍL

PŘELOŽIL DR. F. ODVALIL

OLOMOUC 1932

NÁKLADEM R. PROMBERGRA, KNIHKUPCE V OLOMOUCI

Nr. 6171

NIHIL OBSTAT

Can. dr. Josef Grüner,  
censor.

IMPRIMATUR

Dr. Antonius Podlaha,  
Ep. Paphiensis, Vicarius generalis  
Consistorium Archiepiscopalis.  
Pragense, die 6. Junii 1930.

## Z úvodních poznámek autorových.

1. Politika kazí mravy, politika kazí i kázání. Ostatně kazatelnicový paragraf stíhá kněze, který by při svém úředním výkonu tak mluvil, že by to vyhlíželo jako agitace proti některé nebo pro některou politickou stranu.
2. Na kazatelně tedy nebuď poukazováno ani na sociální demokraty nebo komunisty, poněvadž by mohlo dojít k výtržnostem, jako se již stalo.
3. Osobní nájezdy přestaňtež. Byliť pro ně kazatelé stíháni a trestáni. Biskup Jeglič praví, že není moderním kázáním politisovati na kazatelně nebo předčítati tam noviny...
4. Hromování je zbytečné. Ti, kteří ho zasluhují, nebývají na kázání. Těm, kteří v kostele bývají, nečinit kostel nemilým. Soc. dem. „Kampf“ píše: „Každý nenávidný flandák, který zuří, hrozí a nadává, pracuje pro nás, kdežto přívětivý, moderní kněz, který naši práci do jisté míry uznává a její metody napodobuje, je pro nás vážným nebezpečím.“ Mnoho záleží na způsobu vyjadřování. Dva kazatelé vyšli v Americe kázat ve válce za osvobození otroků. Jeden se vrátil s úspěchy — druhý s nářkem. Proč? Ten druhý říkával: Přijdete jistě do pekla, když budete... Kdežto ten první: Jistě nepřijdete do pekla, když...
5. Moralisující kázání nejsou oblíbená. Dobro se musí lidstvu podávat, jak dnešní doba toho žádá, v životopisech, vypravováních — děj se musí podat, ne poučování...
6. Jednoduše, jako božský Mistr. Kdo řečnickým uměním míní působit, podobá se tomu, kdo by si svítil sirkou, aby lépe ukázal slunce...
7. Dobře kázat se neučí na akademiích, nýbrž na kolenou...
8. Sv. Pavel z Kříže, sv. František Sal., dříve než začínali kázání, pozdravili vždy strážné anděly posluchačů a prosili je o pomoc.
9. Kázání má takovou cenu, kolik stálo práce.
10. Nehněvat se, je-li málo posluchačů. Sv. Karel Bor.: Každá duše je dosti velkou diecésí pro biskupa.
11. Nejmenovat knih nebo novin, proti jejichž lžím nutno bojovat, aby se jim tím nedělala zbytečná reklama.
12. Encyklika Benedikta XV. z 15. června 1917 *Humani generis*, o kázání.
13. „Potěšte lid můj!“ (Is. 40, 1.) „Učte je zachovávat všechno, co jsem přikázal vám!“ (Mat. 28, 20.) „Běda mi, kdybych nekázal evangelium!“ (I. Kor. 9, 16.)

# 1. Člověk hercem.

Stali jsme se podívanou světu, jak andělům,  
tak lidem. (I. Kor. 4, 9.)

Lidé chodí rádi do divadla, aby se rozptýlili a pobavili. Také andělům nebeským připravil Bůh podívanou, divadlo. Tímto divadlem jest celý svět, všechny ty miliony hvězd na obloze. Mezi nimi jest i naše země, na níž bydlíme. My lidé jsme takřka herci, andělům na podívanou. Andělé se na nás dívají a pozorují, jak si vedeme; mají však také účast na našich životních osudech, ba někdy i zasahují do našeho života. Kristus Pán praví, že se andělé radují, obrátí-li se hříšník (Luk. 15, 7). Že pak se život lidský podobá divadlu, na něž patří andělé, to podotýká i svatý Pavel, an v listě ke Korintským píše: „Stali jsme se podívanou světu, jak andělům, tak lidem.“ Ukáži tedy, že život lidský má s divadlem značnou podobnost.

1. V divadle jest každému herci p ř i d ě l e n a j i s t á ú l o h a. Jeden hraje úlohu krále, jiný úlohu ministra, jiný vojáka, jiný třebaš i žebráka. Není tomu tak i v životě? Někdo jest politikem, státníkem, jiný obchodníkem, jiný rolníkem neb řemeslníkem. Každý má své povolání a jest povinen svědomitě si ho hleděti, jako herec jest povinen svou úlohu dobře hráti. Po divadle se s p u s t í o p o n a a tím je kusu konec. Tak i v životě dělá smrt konec naší pozemské úloze.

2. Po divadle o d l o ž í h e r c i s v é k o s t y m y a j s o u s i p a k n a v z á j e m r o v n i, jeden jako druhý. Tak jest i s námi lidmi. Přejde smrt a tu přestanou všechny rozdíly stavu, a jeden je pak jako druhý — prach a popel. Jest tomu s námi lidmi jako s figurkami na šachovnici, které se po hře také shrnou do jedné krabice. Také lidé spočinou po smrti v jedné a téže zemi.

Jistý herec ve Vídni si ještě za živa ustanovil, aby mu na hrob dali nápis: „Zde odpočívám. Jest dohráno. Ó publikum, vyvolej mne!“ Tím chtěl říci: Život lidský podobá se divadlu, a přijde-li smrt, je divadlu konec. Když umělec na divadle dobře zahrál svou úlohu, tu se stává, že po spuštění opony publikum jej ještě tleskotem vyvolává, aby se jim ještě před oponou ukázal. Ale, bohužel, když divadlo lidského života jest u konce a člověk-herc jest již ve hrobě, nemůže jej již publikum sebe-

větším tleskáním vyvolati. Kus jest u konce navždy. Člověk již na jiném světě dostal svou odměnu, po případě odplatu. Stálť již před soudnou stolicí Boží. Jak rád by se ještě mnohý vrátil do života a začal žití úplně jiné, ale, bohužel — nemožno.

A ještě třetí podobnost mezi životem lidským a divadlem:

3. Při divadle nezískává si vždycky chvály ten, kdo na jevišti představoval velikého pána, na příklad krále, nýbrž jen ten, kdo úlohu svou, ať byla jakákoli, dobře se hrál. Tak se nám lidem povede i po smrti, po ukončení toho našeho pozemského divadla. Bůh-Soudce neřekne: „Tento zde byl králem, ministrem, milionářem — proto musí míti i v nebi znamenité místo!“ Ó nikoli! Bůh bude patřiti jen na to, jak kdo vykonal svou povinnost. Zřetelně to ukazuje Kristus Pán ve známém podobenství o bohatci a chudém Lazarovi. Mnozí tedy z těch, kteří zde na zemi byli prvními, budou v životě posmrtném posledními. Mnohý boháč tam bude chudákem, mnohý povýšenec tam nebude ničím, ale mnohý ubožák bude tam u Pána Boha ve cti veliké. Mnohý, jemuž se na zemi stavěly pomníky, nebude u Boha nic, také mnohé jméno, o kterém se píše v Naučném slovníku, nebude ani jmenováno ve knize života, kterou vede Bůh. Ať tedy každý pomní tohoto soudu po smrti a podle toho svůj život zařizuje. Pravíť Písmo svaté: „Pomni věcí posledních a nikdy nezhřešíš.“

Mimo anděly i lidé jsou diváky a pozorují, jak si jejich bližní počínají. Dobrými našimi příklady se povznášejí a vzdělávají, špatnými skutky se však pohoršují. Pravíť sv. Pavel: „Stáli jsme se podívanou světu, jak andělům, tak lidem.“ Vyznamenávejme se tedy správným, příkladem životem křesťanským, aby Bůh i andělové jeho i lidé si nás oblíbili, z nás radost měli, a my abychom se nemuseli báti smrti a soudu, který po ní následuje. Amen.

## 2. Sursum corda! – Vzhůru srdce!

Vzhůru srdce! Tak modlí se nebo zpívá kněz v prefaci každé mše svaté. Toto sursum corda! — Vzhůru, k nebi srdce! volá k nám i věž každého kostela, která jako prst ukazuje k nebi, jako by chtěla říci: „Člověče, jsi stvořen pro nebe!“ I stavba lidského těla jest takřka zvoláním: „Sursum corda!“ Neboť člověk svou vzpřímenou postavou a očima vzhůru obrácenýma jest již tak uzpůsoben, kdežto zvíře věsí hlavu a stále hledí k zemi. Tato od zvířete se lišící stavba těla a vzpřímená chůze jest pro člověka napomenutím, že není určen pro tuto zemi, nýbrž pro nebe, že tedy má tento vyšší cíl neustále míti před očima. Častěji za den měl by si člověk na toto své vznešené určení vzpomenouti.

1. Bohužel, mysl mnohých lidí je obrácena jen k pozemskému; takoví lidé celý den nepomyslí na nic jiného než na věci světské. Středem jejich myšlenek jest jídlo, pití, šaty, hra, sport, divadlo, kino a podobné. Takoví lidé, úplně pohříženi jen do toho pozemského, připodobnění mohou býti havěti haďa, která také celý den jen po zemi leze. Ale následek tohoto zapadnutí ve hmotu jest nespokojenost a konečně omrzlost života. Odkud to? Odtud, že člověk není stvořen pro tento pozemský svět, který při smrti musí opustiti, nýbrž pro Boha a pro věčný život v Bohu. Proto nenalézá svého štěstí v užívání tohoto světa, nýbrž jen v Bohu. Jako ryba, z vody vytažená, sebou zmítá, trhá, svíjí se a křiví, poněvadž chce nazpět do vody, která jest jejím živlem, tak se děje i člověku, který se odcizí Bohu; pokoje a vnitřní spokojenosti nenajde. Právem tedy praví sv. Augustin: „Nepokojno jest srdce naše, dokud nespočine v tobě, Bože!“ Z toho plyne poučení:

2. Člověk má častěji ducha svého povznášeti k Bohu. Z toho důvodu ustanovil Bůh den sedmý dnem odpočinku. Toho dne má člověk odpočinouti od práce své, aby obrátil ducha svého k Bohu a k svému cíli nejvyššímu. Proto má v ten den přijít do domu Božího, do kostela, a zúčastnit se služeb Božích. Abychom však i častěji za den ducha svého k Bohu povznesli, k tomu nás denně ráno, v poledne i na večer vybízí kostelní zvon k modlitbě. Zvuk posvěcených kostelních zvonů je již sám sebou mocnou pobídkou: Sursum corda — k nebi srdce!

Ptám se však: Jak můžeme i jinak přes den ducha svého k Bohu povznášeti? Odpověď zní: To se děje častěji za den zbožnými povzdechy, tak zvanými stělnými modlitbami. Svatý František z Assisi říkal denně nesčetněkrát: „Můj Bůh a mé všecko!“ Svatý Ignác z Loyoly měl za takovou modlitbičku svou zásadu: „Všecko k větší slávě Boží!“ Mnozí svatí si učinili pravidlem při každém bití hodin povznášeti ducha k Bohu. Svatý Alfons se při každém bití hodin pomodlil Zdrávas, Maria. Panna Gemma Galgani, dcera italského lékárníka, která roku 1903 ve svém 25. roce v pověsti svaté zemřela, říkala, kdykoli bily hodiny, po třikrát: „Můj Ježíši, milosrdenství!“ Svatá Zita, která po 48 let u jedněch pánů sloužila († 1272), opakovávala zásadu: „Ruce k dílu, srdce k Bohu!“ To by mělo býti i naší zásadou. Říkejme častěji v duchu při práci: „Ke cti a slávě Boží!“ Práce se nám pak bude lépe dařiti, poněvadž pro naši modlitbu a pro náš dobrý úmysl na ní bude spočívati požehnání Boží.

Ten, kdo častěji takovými modlitbičkami ducha svého k Bohu povznáší, podobá se člověku bdícímu, kdežto ten, kdo bez myšlenky na Boha den ze dne žije, podobá se spáči, který ke své hrůze procitne teprv ve smrti. Fonný, ustanovený v některé obci nebo továrně, musí se každou hodinu hlásit (odtud někde „hlásný“), buďto že hlasitě odpískává nebo odtrubuje hodiny, nebo že dostaví se vždy v určitý čas ke zvláštnímu, na

rozličných místech umístěnému hodinovému přístroji, „píchá hodiny“. Tím dokazuje, že bdí a hlídá. Ukažme i Pánu Bohu, že, dbajíce o poslední svůj cíl, také bdíme každé hodiny tím, že co nejčastěji za den povzdech-  
neme takovou modlitbičku, na příklad „Všecko k slávě Boží!“ nebo „Ve  
jménu Ježíše Krista!“ Tím se připodobníme andělům, kteří také neustále  
patří na Boha. Šťastná hodinka smrti nás pak očekává, neboť náš Spa-  
sitel praví: „Blahoslavení služebníci, které Pán, když přijde, nalezne  
bdící.“ (Luk. 12, 37.) Amen.

### 3. Život křesťana jest bojem.

Bojování jest život člověka na zemi.

(Job 7, 1.)

V našich kostelích bývají korouhve a prapory, které se nosí zvlášť při  
církevních průvodech. Tím se nám připomíná, že jsme na zemi bojovníky,  
vojáky. Pozoruhodno jest, že křesťané na zemi se nazývají také c í r k v í  
b o j u j í c í, na rozdíl od církve vítězné, to jest svatých na nebi, a církve  
trpící, to jest duší v očištění. Nastává otázka, p r o t i k o m u jest nám  
bojovati. O tom chci promluvit.

1. P ř e d e v š í m m á k ř e s ť a n b o j o v a t i p r o t i v l a s t n í m  
z l ý m ž á d o s t e m.

Hříchem dědičným povstaly v člověku zlé náklonnosti a žádosti, pře-  
devším c t i ž á d o s t, ž á d o s t m a j e t k u a ž á d o s t p o ž í t k u. Váš-  
nivou snahou po těchto věcech jsou také skutečně mnozí úplně ovládá-  
ni. Tyto zlé žádosti dřímají j i ž v d í t ě t i; náklonnost ke zlému si přináší  
člověk již na svět. Jest to proto pochybená metoda, když někteří lidé  
tvrdí, že by se nemělo na dítě působiti ani poučováním ani káráním,  
nýbrž že se má svobodně nechat vyvíjeti. S dítětem jest to však jako  
s r é v o u; ta musí býti ořezována a očišťována. Nebo jako se z a h r a-  
d o u; plevel tam roste sám sebou, ale musí se plíti. Nechá-li se dítě bez  
vychování, zesuroví.

Již v I. knize Mojžíšově (8, 21) praví Hospodin: „Cit a smýšlení lidského  
srdce kloní se od mládí ke zlému.“ A sv. apoštol Pavel praví: „Vidím jiný  
zákon v údech svých, který bojuje proti zákonu mysli mé“ (Řím. 7, 23), a  
opět: „Tělo žádá proti duchu“ (Gal. 5, 17).

Člověk musí tedy odporovat zlým žádostem, které v něm dřímají, musí  
bojovat, a to se především děje konáním dobrých skutků, m o d l i t b y,  
a l m u ž n y, p o s t u. Žádost pozemských poct se přemáhá modlitbou,  
kterou se před Bohem pokořujeme a svou ubohost vyznáváme; lakom-  
ství, to jest nezřízená žádost pozemského majetku se přemáhá dobro-  
činností a štědrostí k bližním, požívačnost pak, žádostivost pozemských

rozkoší a požitků se přemáhá postem. Především máme svědomitě zachovávat církvevní příkázání postní, abychom se domohli nadvlády nad svými zlými žádostmi. Již sv. Pavel píše: „Trestám tělo své a podrobuji je v služebnost, abych snad, kázav jiným, sám nebyl zavržen.“ (I. Kor. 9, 27.) Světáční lidé však nechtějí ani slyšet o boji proti svým zlým žádostem, naopak říkají, že třeba se vyžít. Ale tato nešťastná zásada vede již zde na zemi k úplné nespokojenosti a konečně často k samovraždě; neboť pozemské požitky nás nemohou učiniti šťastnými, spíše nám život otravují. Vždyť hned vedle růží roste trní. Pravou spokojenost možno nalézt jen v Bohu a plnění jeho přikázání. Proto praví sv. Augustin: „Nepokojné jest srdce naše, dokud nespočine v tobě, Bože!“

2. Křesťan musí také bojovat proti pokušením a příležitostem ke hříchu.

Co jest pokušení, vidíme zřetelně na případě zrádce Jidáše. Byl to zloděj. Nosil měšec, v němž byly almužny a dary, které Spasitel dostával od bohatého Lazara a jiných dobrodinců. Jidáš z něho častěji ukrádal. A poněvadž byl tak žádostiv peněz, vnukl mu ďábel myšlenku: „Můžeš si lehce pomoci k mnoha penězům, vyradíš-li nepřátelům Kristovým jeho noční útulek na hoře Olivetské. Jemu se nic nestane, neboť jemu se vždy podaří nepřátelům uniknouti.“ Myšlenku, aby zradil Krista, vnukl Jidášovi ďábel, jak dotvrzuje evangelista sv. Jan (13, 2). Tato myšlenka byla tedy pokušením. Také had v ráji, jehož ústy mluvil ďábel, uváděl naši pramáti Evu v pokušení, a Eva podlehla. Zlý nepřítel nás totiž nenávidí a závidí nám, poněvadž my lidé máme v nebi zaujmouti místo, které jemu náleželo.

Pokušení jest našeptávání zlého nepřítele, aby nás svedl ke zlým žádostem a ke zlým skutkům. Často využívá zlý nepřítel nemoci nebo neštěstí, aby nás zmátl; dotírá, buší do nás jako kovář do kovadliny. Mnozí lidé, zvláště ti, kteří se nemodlí, nechávají se při tom tak zmásti, že si dokonce život berou, jako Jidáš. Pokušitele, ďábla, možno připodobniti ponorky. Ve světové válce byly ponorky důležitým činitelem. Taková ponorka pluje pod vodou a blíží se nepozorovaně bitevní lodi; když se jí přiblíží, vystřelí torpédo, to jest špičatý, výbušnými látkami naplněný náboj, který, zasáhne-li loď, způsobí v ní velkou díru, takže loď se potopí. I náš život se podobá cestě na lodi, na níž se plavíme k nebeskému přístavu. Na cestě této napadá nás také častěji ďábel takovými útoky. Vysílá proti nám smrtelné střely, vnuká nám totiž špatné myšlenky a žádosti. Válečná loď nic nezmůže proti dobře vystřelenému torpedu. My křesťané však můžeme každé takové torpédo zlého nepřítele učinit neškodným. Chci uvéstí dva prostředky, které nám pomáhají k vítězství.

Velmi mocným prostředkem jest vzývání Matky Boží, nad níž, bez poskvrny hříchu počatou, ďábel nemá a nikdy neměl moci žádné.

Ďábel se děsí, jakmile jen uslyší její jméno. Dítě, na které zašteká zlý pes, utíká rychle k matce a hledá u ní ochrany. Utíkejme se i my v pokušeních ke své nebeské Matce Marii. Tak to činil na příklad s v. F r a n t i š e k S a l e s k ý, biskup ženevský, již tenkrát, dokud ještě byl 17letým studentem. Bylo mu tehdy, jako by mu někdo neustále našeptával slova: „Bůh určil, abys byl věčně zavržen; není ti pomoci.“ Mladík tím byl tak rozčilen, že nemohl spát a nechutnalo mu jíst. Hubeněl stále víc a víc, jeho zdraví zdálo se ztraceno. V takové tísní vzal útočiště k Matce Boží; chodil do kostela, klekal tam často před obrazem Matky Boží a úpěnlivě volal o pomoc. Modlitba pomohla, neboť pokušení náhle ustalo. Nabyl zas dřívějšího zdraví. Od té doby vyznamenával se vroucí zbožností k Marii Panně. — Vyprávěl mi jednou známý o b c h o d n í k, že přišel d o v e l k é t í s n ě a chtěl si již vzít život. Když chtěl svůj úmysl již provést, šel mimo farní kostel, který býval přes den vždycky otevřen. Vstoupil tam a začal se modlit. A ejhle, čím déle se modlil, tím lehčeji mu bylo u srdce, starosti mizely a muž ten zase nabyl odvahy k životu. Myšlenky na samovraždu ustaly. Setkal jsem se a mluvil jsem s ním potom ještě častěji; s radostí mi vždy vypravoval, že se mu zase dobře daří. Opravdu, modlitba zapuzuje pokušení jako světlo zapuzuje tmu; modlitba uhašuje pokušení jako voda oheň. Svatý Tomáš Akvinský praví, že naši prarodiče v ráji podlehli pokušení proto, že se neobrátili hned na Pána Boha modlitbou.

Velmi dobré jest také pomyslit v pokušení na p o s l e d n í v ě c i, na smrt a soud. Písmo svaté praví: „Pamatuj na poslední věci a na věky nezhrěšíš“ (Sir 7, 40). Svatý Martinian, palestinský poustevník, zapálil si dokonce jednou v prudkém pokušení oheň a strčil do něho nohy. Když pak bolestí křičel, řekl sobě samému: „Nemůžeš-li snést ani tak slabého ohně, jak sneseš oheň věčný, do něhož by ses hříchem vrhl.“ Tato myšlenka na věčnou záhubu byla by užitečnou i nám v době pokušení.

Dobrymi bojovníky se musíme osvědčiti také tehdy, jde-li o varování se p ř í l e ž i t o s t i k e h ř í c h u. Takovou příležitostí jest dnes často biograf, kde návštěvníkům často bývá takřka ukazováno, jak se provádějí zločiny a hanebnosti. Starým i mladým se tam dává příležitost vidět zlé a učit se zlému. Jsme povinni takové příležitosti se varovati a zvlášť mládež od návštěvy záhubných představení zdržovati. Co platí o biografu, platí ovšem i o protináboženských spisech, nemravných románech, které se v mnohých rodinách čtávají a vedou na zcestí. Tak velká je v naší době bázeň před bacily, které působí v těle nemoc. Proto je na drahách a na veřejných místech pod trestem zakázáno plivati na zem. Tak se pečuje o zdraví těla. Ale o zdraví duše se pečuje málo; bezstarostně se čtou věci, které tupí svatou víru a naši církev nebo hovějí nemravnosti. O pozemský život, který trvá jen chvíli, sice se staráme, o život věčný nikoli. Ó, kéž bychom se řídili slovy Spasitelovými: „Co

pomůže člověku, získá-li celý svět, ale na své duši škodu utrpí?" (Mat. 16, 26.)

3. Třeba také doporučit potírání zvědavosti, závosti a především hněvu. Musíme si počínat jako zahradník-štěpař. Uřezává stromkům výhonky, které rostou dole, blízko kořene, aby strom rostl do výšky a přinášel ovoce; neboť spodní výhonky ubírají stromu jen síly a ovoce nepřinesou. Podobně si musí člověk počínati i se sebou; musí zbytečné žádosti v sobě potlačovati, aby se v něm mohly vytvářeti touhy ušlechtilé a svaté a aby přinesl ovoce pro věčnost. Proto třeba potlačovati zvláště přílišnou zvědavost a varovati se mnohomluvnosti. Krásným příkladem jest nám tu ctihodná služebnice Boží Kateřina Emmerichová († 1824). Již jako děvčátko odpírala si mnohou radost z lásky k Bohu. Umrtovala své oči, odvracejíc se a hledíc jinam, když zvědavost ji dráždila na něco patřiti; říkala si: „Co ti to prospěje dívati se na to? Jen tě to vyrušuje.“ Svě uš i umrtovala tím způsobem, že se nestarala, aby uslyšela, co nového. Svůj jazyk umrtovala tím, že mlčela, když by byla ráda něco pověděla. Tím nabyla síly vůle, takže jí pak, když snad přišlo pokušení, bylo snadno je přemoci. Milí křesťané, volám k vám: Jdi a čiň podobně. — Velkým zlem jest také mnohomluvnost. Písmo svaté praví: „Mnoho mluvení nebývá bez hříchu“ (Přisl. 10. 19.). Svatý Jakub píše: „Kdo svůj jazyk nedrží na uzdě, toho nábožnost jest marná, i domnívá-li se, že jest nábožný“ (Jak. 1. 26). Sv. Bernard uvádí následující podobenství: Světnice, která jest v zimě stále otevřená, ztrácí teplo. Také člověk neudrží posvěcující milosti a tedy zalíbení Božího, budou-li jeho ústa stále otevřena k mluvení. — K slavnému vídeňskému kazateli Abrahamu a Santa Clara přišla jednou nějaká paní a stěžovala si, že se nemůže postit; ptala se o radu, co tu činit. Kazatel odpověděl: „Postěte se jazykem.“ — Zvláště nemáme mluvit ani jednat, cítíme-li se podrážděni hněvem; neboť ve hněvu způsobíme obyčejně jen zlé. Pohanský mudrc Athenodor dal císaři Augustovi, který byl velmi prchlivý, radu, aby vždy odříkal abecedu, kdykoli se ho zmocní hněv. My křesťané však máme jinou, účinnější abecedu, totiž modlitbu. Můžeme se úplně v tichosti pomodlit Zdrávas, Maria, cítíme-li se podrážděni ke hněvu. Tím zaženeme hněv ještě jistěji než onen pohan, poněvadž nám modlitba zjedná i milost, abychom pokušení zdolali. — Když svatý biskup František Saleský byl jednou od nějakého mladíka veřejně pohaněn a při tom přece zůstal klidný, tu tázal se ho jistý pán, který toho byl svědkem, jak to, že urážku tak klidně snesl. Svatý odpověděl: „Učinil jsem s jazykem svým smlouvu; musí tak dlouho mlčet, dokud jsem rozčilen. Teprv až se uklidním, smí mluvit.“

Šťasten je člověk, který své zlé žádosti krotí; na něj se vztahují slova Písma svatého: „Kdo zvítězí, tomu dám jísti se stromu života, který jest v ráji Boha mého“ (Zjev. 2. 7). Takový křesťan bude moci říci při smrti

své se sv. Pavlem: „Dobrý boj jsem bojoval, běh dokonal, víru zachoval; pro budoucnost jest mi uložena koruna spravedlnosti, kterou mi dá v onen den Pán, spravedlivý soudce“ (2 Tim. 4, 7). Amen.

## 4. Bůh přednost dává nepatrnému.

Co slabé jest ve světě, to vyvolil Bůh, aby zahanbil silné.  
(I. Kor. 1, 27.)

Naše země, jak hvězdáři dosvědčují, jest proti jiným tělesům nebeským, která vidíme třpytiti se v noci na obloze, tělesem poměrně nepatrným, hvězdou zcela maličkou; neboť jsou hvězdy, které jsou tisíckrát větší než naše země, ba tisíckrát větší než samo naše slunce. Kdyby nebyly tak nesmírně veliké, nemohli bychom je na nebi ani spatřit pro jejich nesmírnou vzdálenost. A tu diví se mnozí lidé, zvláště z učených a říkají: „Tuto nepatrnou zemi že by si Bůh byl zvolil za jeviště svého zjevení? Na tuto maličkou zemi že by byl sestoupil Syn Boží?“ Na to dávám následující odpověď: Není proč se tomu tolik divit. Neboť všemohoucí Bůh oslavuje se nejraději tím, co jest malé a nepatrné. Tak se to shoduje s jeho moudrostí. Sv. Pavel píše: „Co slabé jest ve světě, to vyvolil Bůh, aby zahanbil silné.“ A král David volá: Kdo jako Hospodin, Bůh náš? Přebývá na výsostech a nízkého si všímá. (Žalm 112, 5.) Chci tedy nyní ukázati, jak jest to Pánu Bohu vlastní a jak se to s jeho moudrostí srovnává, že dává přednost malému a nepatrnému.

### 1. Bůh jest veliký i v malém.

Každá kapka vody to dokazuje. Každá kapka vody jest o sobě malý svět. Pozorujeme-li kapku vody drobnohledem, vidíme v ní mnoho tisíc maloulinkých živočichů nejrozmanitější podoby. Všichni se pohybují, mnozí se točí aspoň kolem vlastní osy. I dravci jsou mezi nimi, kteří jsou větší než ostatní a ostatní napadají. Kdybychom se na vlastní oči nepřesvědčili, nikdo by nevěřil, že jest to pravda, že totiž i ta kapka jest o sobě malým světem. A pozorujeme-li mikroskopem, drobnohledem, nejmenšího broučka nebo nejmenší rostlinku, užasneme nad jejich umělou stavbou. Všemohoucnost a moudrost Boží jeví se tedy i v nejmenší a nejnepatrnější věci.

2. Že Bůh miluje, co je nepatrné a ponížené, vidíme zvláště v životě Pána Ježíše.

Syn Boží nevyvolil si za matku nějakou královnu, nýbrž skromnou pannu, která ovšem byla prosta poskvrny hříchu. Za pěstouna si nezvolil nějakého krále, nýbrž prostého tesaře, sv. Josefa, který byl ovšem vzorem ctnosti. Za rodiště si nezvolil královský palác, nýbrž

chlév, útulek zvířat. Své narození nedal ohlásiti pyšným farizeům a zákoníkům, nýbrž pastýřům. Za bydlíšťe jakožto mladík a až do svého 30. roku si zvolil Nazaret, město již více mezi pohany ležící a od Židů opovrhované, takže Židé pohrdlivě říkali: „Co dobrého může pojití z Nazareta?“ (Jan 1, 46.) Za zvěstovatele svého evangelia, za apoštoly, si nezvolil mudrce, nýbrž prosté rybáře. Kdyby si byl k hlásání svého evangelia zvolil učence, bylo by možno bývalo podivuhodné rozšíření křesťanství připisovat jejich učenosti, a nebylo by tak zřetelno, že křesťanství a jeho rozšíření je dílem Božím. Ale když za hlasatele křesťanství byli vyvoleni zcela neučení lidé, musí každý přiznati, že jejich podivuhodné úspěchy ne jim, jejich neučenosti, nýbrž působení Božímu nutno připisovati. Když tedy Bůh volí to, co je nízké a slabé, slouží to tím lépe jeho oslavě a lidé jej tím lépe mohou poznávat.

3. Také Matka Boží dosud pravidelně si při svých zjeveních vybírala za nástroj lidi prosté a nikoli osobnosti vynikající.

Svatá Panna, která pod křížem nám od Krista Pána byla dána za matku a tedy také matkou křesťanů jest, zjevovala se během staletí častěji, aby byla lidem nápomocna k dosažení blaženosti věčné a aby se tak osvědčila „pomocnicí křesťanů“. Při těchto svých zjeveních obracela se pravidelně k dětem nebo k pastýřům. Chci uvést některé tyto případy. Roku 1846 zjevila se Matka Boží na hoře, přes 1800 metrů vysoké, v La Salette ve Francii, a to dvěma dětem, pastouškům, 11letému Maximinovi a 15leté Melanii. Dvanáct let nato, r. 1858 zjevila se v Lurdě osmnáctkrát čtrnáctileté pasačce, nyní již za blahoslavenou prohlášené Bernadetě, která tam pásala ovečky. V létě 1917 zjevila se svatá Panna opětovně ve Fatimě v Portugalsku, které se zatím stalo druhými Lurdami, a to třem pastýřským dětem: Lucii, Franciskovi a Jancintě. Také slavné poutní místo Montserrat ve Španělsku, jakož i mnohými zázraky proslavený poutní chrám v Betharam v jihozápadní Francii, vděčí svou slávu tomu, že se tam zjevila Matka Boží, a to pastýřům. Mnohý se snad bude divit, že se Panna Maria obrací k dětem a k pasačkům a těch že za nástroj svůj používá. Což nezjevil se i Bůh sám hochovi Samuellovi, aby ten vzkázal vůli Boží veleknězi Helimu? (I. Král. 3.) Nemluvil Bůh k Mojžíšovi, když tento pásal stádo Jethrovo, z ohnivého keře, aby mu uložil vysvobození Židů z egyptské nevole? Neoznámil Bůh, jak již řečeno, skrze anděla pastýřům na pastvinách betlemských narození Spasitelovo? Ano, Bohu jest vlastní používati k dosažení svých cílů osob slabých a ponížených. Matka Boží ve své nebeské slávě počíná si stejně a používá při svých zjeveních prostých dětí. Krásně to řekla r. 1902 pasačka la salettská Melanie († 1904) biskupu amienskému Dizienovi: „Bůh musel vyvoliti mne, poněvadž na celém světě nenalezl nic nepatrnějšího. Všemohoucí chtěl působiti něčím, co jest nic.“

4. Bůh používá rád slabých žen, chce-li něco od představených ve své církvi. Během staletí Bůh častěji zjevil svou vůli představeným katolické církve skrze ženy. Svatou Julianou z Luttichu projeviti dal své přání, aby zaveden byl svátek Božího těla. Svatou Marketou Marií Alacoque prohlásil své přání o úctě Největějšího Srdce Ježíšova. Řeholnicí, hraběnkou Marií Drosste-Vischering, představenou kláštera Dobrého Pastýře v Oportu v Portugalsku, dal Bůh dvakrát, totiž v červnu r. 1898 a v lednu 1899 vybídnouti papeže Lva XIII., aby na přelomu století zasvětil lidstvo Srdci Ježíšovu, kteréžto přání papež v červnu 1899 splnil. Svatou Kateřinou Sienskou důrazně vybídl Bůh papeže Řehoře XI., který sídlil v Avignonu ve Francii, aby se vrátil do Říma. Je ještě mnoho jiných takových případů. Používá-li Bůh slabých, ponížených nástrojů, vzchází mu z toho větší sláva, než kdyby působil osobnostmi vynikajícími; ty by mohly snadno slávy se dovolávatí pro sebe a na Boha by se mohlo zapomenout.

5. Bohu jest vlastní, že někdy používá zcela prostých prostředků, chce-li nám v nouzi pomoci. Tím ukazuje Bůh svou všemohoucnost. Svatý biskup Felix z Noly v Italii († 310) byl od nepřátel pronásledován a Bůh jej zachránil pavučinou. Světec se totiž na útěku skryl ve štěrbině rozpadlé zdi. I přišel pavouk a udělal přes štěrbinu několik vláken svého předu, a pronásledovatelé, dorazivše tam, pokládali za nemožnou věc, aby se tam byl někdo nedávno ukryl, a šli dále. — Jiný příklad: Ubohá vdova měla zaplatiti větší dluh, který však její zemřelý muž již jednou byl zaplatil. Marně hledala kalendář, v němž byla splátka zaznamenána a kvitance uložena. Již na druhý den mělo býti stání u soudu. Byl teplý červencový večer — ona s dětmi ještě se modlila k Bohu o pomoc. A ejhle, otevřeným oknem vletěla do světnice zářící světluška a padla za skříň. Nejmladší dítě nedalo jinak než svítícího broučka uvidět. Skříň musela býti trochu odstavena — a tu padl na zem osudný, tolik hledaný kalendář. — Vidíme tedy, že Bůh používá někdy nepatrných prostředků, aby nám pomohl. Odtud si také vysvětlíme, že Bůh k nejváženějšímu a nejpyšnějšímu národu Římanů poslal jako hlasatele evangelia jejich poddané, Židy, totiž apoštoly. Odtud také to, že Bůh nechává svou církev katolickou ponejvíc ve stavu ponížení a pronásledování. Poklad slova Božího opravdu je skryt v poli nevšímaném. Pyšní lidé se nad tím horší a proto k víře nedospívají, nýbrž tím více jí opovrhují, pochybují a v nevěře se zatvrzují.

6. Poněvadž Bůh miluje to, co je ubohé a slabé, miluje také chudé a opuštěné.

Že Kristus Pán je přítelem chudých, to dokázal již tím, že sám žil v chudobě a neustálém strádání; neměl, jak sám praví, kam by hlavy

položil. (Luk. 9. 58.) Sv. František Assiský poznamenává: „Poněvadž Pán tak miloval chudobu, miluje také nevýslovně chudé.“ Poněvadž Pán miluje chudé, dal ke svým jesličkám skrze anděly pozvat chudé pastýře, dal, jak sám praví (Mat. 11, 5) **chudým evangelium zvěstovat**. Ve své řeči o posledním soudu praví, že to, co chudým dobrého prokážeme, bude pokládati za **prokázano samému sobě**. (Mat. 25, 40.) Mnozí chudí, ti totiž, kteří zde na zemi příkázání Boží zachovávali a zbožně žili, budou na onom světě ctěni a bohati v Pánu, pročez i Kristus praví: Mnozí z posledních budou prvními (Mark. 10, 31). Zde na zemi se v **papírnách** ze starých hadrů dělá bělostný papír, na který se potom píše, tiskne, maluje. Tak také Bůh z chudých dělá anděly na nebi, kteří budou čisti a mnohými zásluhami ozdobeni. To ovšem neplatí o oněch chudých, kteří zde na zemi jsou nepřáteli Kristova náboženství.

Jaké poučení si vezmeme z toho faktu, že Bůh miluje, co je slabé a nepatrné? Zajisté to, že **nejsme od Boha opuštěni**, i kdybychom byli sebevíce poníženi, ba potupeni a pohrdáni. Ba čím ubožějšími se před Bohem cítíme, tedy čím více se pokořujeme, tím více nás Bůh miluje. Pravíť Kristus: Blahoslavení chudí duchem, neboť jejich je království nebeské (Mat. 5, 3). Amen.

## 5. Bohatí chudáci a chudí bohatci.

Kristus, bohat jsa, stal se chudým.

(2 Kor. 8, 9.)

Chci dnes pronést větu, která by se na první pohled mohla zdáti nepravdivou. Tvrdím totiž, že pravé bohatství člověka nezáleží nikterak v tom, má-li peníze a majetek, nýbrž v něčem úplně jiném. Pravé bohatství člověka záleží v dobrých skutcích a ctnostech jeho. Jak to? Peníze a statky tu musíme při smrti nechat; nikdo si je nemůže vzít na věčnost, dobré skutky však a ctnosti následují nás tam (Zjev. 14, 13) a přinášejí nám tam užitek stonásobný (Mat. 19, 29). Z té příčiny jsou na světě boháči, kteří přece jsou úplně chudí, a vedle nich chudáci, kteří ve skutečnosti jsou velmi bohatí. Chci nyní ukázat, že mé tvrzení jest zcela pravdivé.

1. Chci **napřed ukázat**, jak chudí mohou někdy být i boháči.

Pruský král Bedřich Vilém IV. († 1861) tázal se jednou majitele velké banky: „Řekněte mi přec jednou zcela důvěrně, jak velké jest vlastně vaše bohatství?“ Boháč odpověděl: „Veličenstvo, mám jen 4000 tolarů.“ Král řekl: „Vždyť přece jste velkým boháčem. Vaše řeč je záhadná.“ Bankéř odpověděl: „Veličenstvo, račte uvážít, že všechny peníze, které

mám, mohu přes noc ztratit. Ale ty 4000 tolarů, které jsem nedávno věnoval na postavení nemocnice, jsou mým majetkem, který nemůže býti ztracen.“ Tento bankéř měl úplně pravdu. Pozemské bohatství samo sebou nedělá člověka před Pánem Bohem bohatým, ale činí ho jím dobré skutky, které svým majetkem vykoná. Dobré skutky jsou pokladem věčným, nepomíjejícím, jak praví Kristus (Mat. 6, 20), který moli a rez nekazí a zloději nevykopávají a nekradou. Kdo má takové statky, ten jest skutečně bohat, totiž „bohat u Boha“ (Luk. 12, 21) a kdo takových statků nemá, ten jest přes všecek svůj pozemský majetek u Boha vlastně jen žebrákem, poněvadž po smrti bude chudý a ubohý.

Tuto pravdu znázorňuje nám velmi pěkně Spasitel ve svém podoběnství o bohatci a chudém Lazarovi. Bohatec oblécel se nádherně a hodoval na každý den skvostně; ubožákovi však, který u vrat jeho domu žebrol o kousek chleba, neuštedřil nic. A žebrák byl od andělů nesen na místo spravedlivých, kdežto nemilosrdný bohatec přišel na místo muk (Luk. 16, 19). A nyní se táži: Kdo z těch obou zasluhuje vlastně nazván býti bohatým a kdo chudým? Ten, který byl kdysi bohatým, stal se navždy chudým, a ten druhý, kdysi tak chudý, stal se na věky bohatým. Bohatec nemá tedy ani zde na zemi pražádné příčiny, býti pyšným na svůj žok peněz. Nevykoná-li jimi nic dobrého, jest před Bohem větším ubožákem než nejchudší žebrák.

Totéž platí o tom, kdo B o h a n e z n á anebo znáti nechce. K politování jsou lidé, kteří denně čítají jen noviny, ale nikdy do ruky nevezmou knihy náboženské a nikdy nepřijdou na kázání, neboť takoví jsou v náboženských věcech obyčejně úplnými nevědomci jako pohané a stejně s nimi k politování. Znázorním vám to. O vánocích se v kostelích obyčejně sbírá almužna pro misionáře v pohanských zemích. Tu mezi jiným přišel na faru také 7letý hošík a přinesl peníz se slovy: „Přináším to pro u b o h é p o h a n s k é d ě t i.“ Farář věděl, že je to chlapec chudé pradleny, že doma mají sami bídu, i řekl hochovi: „Jste sami chudí, podrž si jen své peníze.“ Ale chlapec odpověděl: „I když nic nemáme — pravila maminka — přece nejsme tak ubozí jako pohanské děti, poněvadž z n á m e S p a s i t e l e. Pohanské děti jsou však zcela chudé a nešťastné, poněvadž milého Spasitele neznají.“ Tato slova hochova jsou zcela správná. Známost pravého Boha, pravého náboženství, jest člověku velkým bohatstvím. Kdo nezná Boha, jest velmi k politování, i kdyby to byl nejbohatší a nejučenější člověk; po smrti pozná teprv svou velikou ubohost.

Četl jsem nedávno následující událost. Nějaký učenec, který byl velmi domýšlivým na svou vědu, dal se p ř e v é z t i přes řeku. Za převážení začal s převozníkem rozhovor a tázal se: „Učil jste se matematice?“ „Ne,“ zněla odpověď. Tu řekl učenec: „To jste ztratil čtvrtinu svého života.“ A zas se ptal: „Studoval jste fysiku?“ Převozník se hlasitě zasmál

a řekl zas: „Ne.“ Načež pravil učenec: „To jste ztratil druhou čtvrtinu života.“ A zase se ptal: „Studoval jste astronomii?“ A když převozník zase řekl, že ne, zvolal učenec: „To jste ztratil i třetí čtvrtinu svého života.“ Vtom spatřili oba, že člun dostal díru a že do něho teče. „Umíte plavat?“ zvolal k učenci plavec. Učenec odpověděl: „Ne.“ Tu řekl převozník: „Tu jsou všechny čtyři čtvrtiny vašeho života ztraceny najednou, nechytíte-li se rychle mého hřbetu.“ Jako tomuto učenci, tak povede se ve smrti oněm lidem, kteří se holedbali svou učeností a domnělými svými vědomostmi, ale neměli náboženství. Pak pro ně bude všechno ztraceno, nebude-li jim popráno s milostí Boží aspoň v posledním okamžiku se zachránit lítostí a pokáním. Právem dí svatý Augustin: „Nešťastný člověk, který všechno ví, ale Tebe, Bože, nezná.“

Jak nevědomými jsou někdy i učení lidé ve věcech náboženských, ukazuje následující příklad: Protestantský učenec dr. Karel Jarko, který působil jako profesor práv na universitách v Berlíně a v Bonnu, pravil jednou za hovoru ve společnosti: „Kdyby byl Bůh, musel by se o lidi starat.“ Břítce odpověděl jiný pán: „Bůh se přece o lidi dost postaral; Bůh se stal člověkem.“ Učenec na ta slova vzhledl překvapen, neboť učení o vtělení Syna Božího mu bylo neznámo. „Odkud to víte?“ tázal se, a onen pán mu odpověděl, že křesťanství tak učí. Od oné doby začal učenec studovat náboženské knihy a následek toho byl, že se stal dobrým křesťanem a konečně r. 1824 v Kolíně nad Rýnem se obrátil na víru katolickou.

Chud jest také ten, kdo není v pravé církvi, kterou Kristus Pán založil na skále Petrově. Baronka Kinská z Meklenburku, protestantka, poslouchala jednou při své návštěvě v Římě v chrámě svatého Petra hudbu; když vyšla z chrámu, řekla nějaké ženě: „Hudba ve vašich chrámech je krásná.“ Na otázku té ženy: „Vy nejste katolička?“ odpověděla: „Nikoli.“ Tu řekla italská paní soustrastně: „O poverina,“ t. j.: „Ubožátko!“ To slovo působilo na baronku takovým dojmem, že začala studovat katolické náboženství a r. 1840 se stala katoličkou.

Opravdu, mnohá babička, mnohý světem nepovšimnutý staroušek, který zná Boha a denně se modlí ten růženec, kterým mnozí učení tolik pohrdají, těší se osvětlením Duchem svatým a jest mnohem šťastnější než mnohý učenec, i se svou vědou, nad níž svět žasne, poněvadž ten ve své domýšlivosti se přeceňuje, o Boha a jeho náboženství nedbá a proto „v temnotě a v stínu smrti“ sedí (Luk. 1, 79). Odkazují zde na zbožného starce Simona, který, když do chrámu přinesli Ježíška k obětování, osvětlením Božím v dítěti poznal Spasitele světa, kdežto pyšní zákoníci ho nepoznali. — Dosud jsem mluvil většinou o bohatcích, kteří jsou ve skutečnosti chudáky.

2. Chci však promluvit i o chudácích, kteří ve skutečnosti jsou velmi bohatí.

K těm náležel především náš milý S p a s i t e l. V jaké chudobě přišel on, který přece celý svět stvořil a jemuž celý svět náleží, v jaké chudobě přišel on na svět! Jako dítě ležel ve chlívě v jesličkách, tedy ne v paláci v nádherném loži. Ve svém pozdějším životě, jak sám (Luk. 9, 58) praví, neměl, kam by hlavu sklonil. Neměl pozemského majetku, nýbrž byl cele odkázán na své chudé pěstouny a na dobročinné lidi. Žil tedy v chudbě a přece byl bohatší než všichni lidé dohromady, poněvadž je pánem nebe i země.

Odkazují dále na Marii, M a t k u P á n ě, která byla pannou zcela chudou. A přece jest mezi všemi lidmi nejbohatší, poněvadž její syn je nejen král, ale Král králů. Že jako matka nejvyššího krále jest ve skutečnosti nejbohatší osobou na celém světě, to musela pocítit, když viděla pastýře a pak svaté mudrce s jejich průvodem na kolenou před svým dítětem, ani se mu klaněli. Matka Páně prý, jak ze zjevení zbožných visio-nářů se dovídáme, prolévala slzy radosti, když viděla pastýře a pak svaté mudrce na kolenou před svým synem. Dnes jest Maria královnou nebes, povýšená nad anděly a zástupy nebeské. Kdo z lidí jest bohatší? Nikdo. A na zemi byla tak chudá. Tedy i z toho je patrné, že jsou na zemi chudí, kteří jsou ve skutečnosti velkými boháči.

K těmto chudým mezi jiným náležejí i M i l o s r d n í b r a t ř í a M i l o s r d n é s e s t r y, kteří žijí v chudobě a po celý život slouží nemocným. V očích světáků jsou tito dobrodinci nemocných chudí a k politování, poněvadž prý ze života nic nemají. Neboť světáci pokládají za největší štěstí užívat života a holdovat smyslným požitkům. Ale moudrost světa jest pošetilostí u Boha (I. Kor. 1, 20). V očích Božích jsou tito služebníci a služebnice nemocných velmi bohatými, neboť na ně čeká veliká odměna v nebi za ty mnohé oběti a strádání, za těžkou službu u nemocných, kterou spolubližním svým konají z čisté lásky k Bohu.

Opravdu, jsou mezi námi mnozí chudáci, kteří před Bohem jsou bohati, poněvadž se jim za jejich bohumilý a ctnostný život dostane blaženosti věčné. Jak je tomu s námi? Kéž by si každý z nás položil otázku: „Ke kterým lidem náležím já? K těm, kteří u Boha jsou bohati, či k těm, kteří před Bohem jsou chudí?“ Svědomí dá každému odpověď na tuto otázku. Snažme se však vždy více pokračovati v poznání Boha a nenechme minouti ani jediný den, kdy bychom nevykonali nějaký skutek dobrý, abychom při smrti náleželi také k těm, kteří jsou „u Boha bohati“ (Luk. 12, 21). Amen.

P o z n á m k a. Kázání toto by se hodilo okolo svátku hromnic, anot uvádí zbožného Simeona, také bohatce před Bohem.

## 6. Quid est homo? – Co je člověk?

(Žalm 8, 5.)

Na otázku, co je člověk, dávají nevěrci podivnou odpověď, že člověk jest zdokonalené zvíře, které prý se vyvinulo ze zvířat nižších, na příklad z opice. Naše křesťanské náboženství učí zcela jinak. Dává nám utěšenou odpověď slovy: Člověk jest od Boha stvořen k obrazu Božímu a k věčné blaženosti.

1. Člověk jest tedy obrazem Božím.

Jak Mojžíš na začátku Písma svatého svědčí, řekl Bůh před stvořením člověka: „Učiňme člověka k obrazu a podobnosti svému“ (I. Mojž. 1, 26). Teprv až Bůh stvořil ostatní bytosti na zemi, rostliny, ryby, ptáky, zvířata, stvořil pak jako korunu svého díla člověka. Člověk jest tedy korunou tvorstva. Kdežto při stvoření ostatních tvorů Bůh řekl: „Buď!“, neřekl tak prostě při stvoření člověka, nýbrž radil se takřka se sebou samým: „Učiňme člověka k obrazu a podobnosti svému!“ Člověk jest tedy mezi všemi živými tvory asi tolik, co pro nás jest mezi hvězdami slunce. Ostatní tvorové jsou jen stopy činností Boží, člověk však jest obrazem Božím, a to svou nesmrtelnou duší. Duše člověka má totiž s Bohem následující podobnosti: má rozum a svobodnou vůli, kterými jest uschopněna Boha poznávat a jej milovat. Těmito schopnostmi, rozumem a svobodnou vůlí ovládá člověk viditelný svět, jest jaksí králem na zemi, jako Pán Bůh jest králem všehomíra. Jako umělý globus jest sice slabým, ale pěkným obrazem země, tak duše lidská je sice malým, ale krásným obrazem božstva.

Z toho, že člověk jest korunou tvorstva a králem země, vyplývá naučení, že se nemá stávat otrokem tvorů. Otrokem se stává neřestí, na příklad lakomstvím, nečistotou, nestřídmostí, neboť tím upadá v závislost na tvorech a stává se podobným pohanům, kteří kamenné sochy, ano i zvířata uctívali. Je-li člověk králem země, tedy má královat, panovat nad svými žádostmi. A poněvadž jest obrazem Božím, má se snažit, aby se svatým životem stával stále podobnějším Bohu, aby si své určení, věčnou blaženost, zajistil. Poněvadž člověk je určen k věčné blaženosti, proto jest také

2. zde na zemi poutníkem k nebi a tedy jen cizincem.

Svatý Pavel praví: „Nemáme zde na zemi místa zůstávajícího, nýbrž vyhledáváme toho budoucího“ (Žid. 13, 14). Náš život není ničím jiným než pouť do nebeské vlasti. Život možno přirovnati dokonce k cestě po dráze. Na dráze následuje jedna stanice rychle za druhou, tak i v životě lidském letí rok za rokem. Na dráze se musí v konečné stanici vystoupit; v životě člověka jest tímto vystoupením smrt. A přece

žijí mnozí lidé tak, jako by zde věčně měli zůstat. Vtipně dal na svůj dům napsat jistý sedlák:

Z nebeských bran  
andělé na zem hledí  
a litují lidí,  
když vidí,  
jak pevný si tu staví stan,  
ač chvilku zde jen sedí.  
Do nebe však, kde věčně mají žít,  
nechtějí si nic postavit.

Na vítězné bráně indického města Fatepuru našli cestovatelé v posledních letech pamětihodný nápis: „Ježíš pravil: Svět jest jen mostem; kráčeť po něm, ale obydlí svého na něm nestav!“ Tato slova nejsou sice v Písmě svatém, ale mají tak hluboký smysl, že zcela dobře mohou pocházeti z úst božského Spasitele. Náš pozemský život jest jen přechodem po mostě, na druhé straně jest naše skutečná vlast, nebe.

Jsmeli na zemi jen pouťníky, pak máme denně myslet na svůj cíl a na konečnou stanici, na níž musíme vystoupit. Tou stanicí je smrt, ale jest to také brána, jíž vcházíme do života jiného. Tedy na otázku: Co jest člověk? — musíme si k svému pokoření dáti také následující odpověď:

3. Jsme na této zemi kandidáty smrti.

Smrt je velkým pokořením pro člověka, který jest přece korunou tvorstva a králem země. Neboť člověk, který si mnohdy na zemi tolik zakládal, rozpadá se zde v prach a popel. A smrti neujde nikdo. „Člověk zvadne jednou jako kvítí polní“ (Žalm 102, 15).

Ale přece není smrt pro člověka takovou ranou, jak by se zdálo. Jest vlastně vykoupením z tohoto slzavého údolí. Neboť lidský život není vlastně nic jiného než dlouhá řada námah, obtíží, starostí a bēd. V tomto životě jest jen málo růží, ale dost trní a bodláčí. Člověk by se měl vlastně tedy na to těšiti, až smrtí bude z mnohých trápení a soužení vysvobozen a dojde k cíli své pouti. Ale těšit se na ten okamžik může jen ten, kdo zde na zemi bohumile žil. K tomu jest třeba, abychom častěji na smrt mysleli. O papeži Inocenci IX. (který zemřel roku 1591) vypráví se následující: Jednoho dne byl u něho generál jesuitů Aquaviva, i vedl jej papež ve své komnatě k zavřené skříni a řekl: „Co myslíte, otče, že v té skříni je zavřeno?“ Generál jesuitů odpověděl: „Asi drahocenné ostatky.“ Tu otevřel papež skříň, a ejhle, v ní byla rakev. K užaslému generálu jesuitů řekl pak papež: „Poslyšte, když mne někdy napadne sebemenší pokušení

při rozhodování svém odstoupit od správné cesty, otvírám tuto skříň a říkám si: „Jednej nyní tak, jak by sis přál, abys byl jednal, až budeš odpočívat v rakvi.“ Tato myšlenka na smrt osvědčila by se jakožto velmi užitečná i u jiných lidí, kdykoli by chtěli odstoupiti od správné cesty. Pravíť Písmo svaté: „Pomni posledních věcí a na věky nezhřešíš“ (Sir. 7, 40). Amen.

## 7. Člověk v podobenstvích Kristových.

Chvalte Pána, všechna díla Páně.

(Dan. 3, 57.)

Kristus Pán rád používá v řečech svých podobenství, aby náboženské pravdy srozumitelnějšími učinil na příkladech, vzatých z přírody. Přirovnává na příklad člověka, respektive křesťana, ovci, rybě, stromu, révě a pod. Chci vám dnes ukázati, k čemu nás podobenství ta nabádají.

1. Že Kristus Pán nás přirovnával k ovcím nebo beránkům, vidíme z jeho slov, že bude jeden ovčinec a jeden pastýř (Jan 10, 16). Tím Kristus Pán naznačoval, že jednou všichni národové vstoupí do katolické církve, takže skoro všechny ovečky, to jest skoro všichni národové budou uznávati jediného vrchního pastýře, nástupce Petrova v Římě. Neboť jindy řekl Petrovi: „Pas beránky mé, pas ovečky mé“ (Jan 21, 15), čímž stáde své, věřící i jejich představené, biskupy, jemu podřídil. Kristus Pán sám se nazývá „dobrým pastýřem“, který jde za ztracenou ovečkou, to jest za hříšníkem, až ji nalezne (Luk. 15).

Táži se: Proč asi přirovnává nás Kristus Pán ovečkám? Proto, že máme býti jako beránci a ovečky trpěliví a mírní, a proto musíme vašeň hněvu potlačovati. Při této příležitosti bych rád řekl něco o neřesti klení. Mnozí lidé totiž ve hněvu vyslovují svatá jména, Ježíš, krucifix, t. j. ukřižovaný, sakrament, t. j. svátost, a pod. nebo chrlí ze sebe zatracování, kletby. Kdo klne, jedná nemoudře. Za prvé uráží Boha, za druhé tím nic nespraví, naopak kletba padá často nazpět na jeho hlavu a jemu se pak nedaří nic. Svatí Otcové pokládají ten zlozvyk, totiž klení, za známku zavržení, neboť i sv. Pavel praví, že zlo-lajci královstvím Božím vládnouti nebudou (I. Kor. 6, 10). — A ještě jinému živočichu přirovnává nás Kristus Pán a živočich ten jest symbolem trpělivosti, poněvadž zůstává němý, i když jej zabíjejí.

2. Kristus Pán přirovnává křesťana rybě, když apoštolý nazývá rybáři lidí. Petrovi a jeho bratru Ondřejovi, kteří právě vrhali síť do jezera Genezaretského, řekl Pán: „Následujte mne, učiním vás rybáři lidí“ (Mat. 4, 19). My křesťané podobáme se rybám

zvláště takto: Ryba se rodí ve vodě a my jsme život duše, milost Boží posvěcující, dostali také ve vodě svatého křtu. Ryba pluje i proti proudu a tak má i křesťan odporovati proudu svých zlých náklonností a má se cvičiti v sebezpřemáhání. Cvičení v sebezpřemáhání děje se na příklad tak, že potlačujeme přílišnou zvědavost, že si odepřeme ten nebo onen požitek nebo zábavu, že zachováváme zvlášť církevní příkázání postní. Chci ukázati krásný příklad sebezpřemáhání ze života sv. Františka Saleského, biskupa ženevského. Na svých cestách přišel do města Avignonu. Bydlel tam v domě a král se svým dvorem měl tudy táhnouti. Všecka okna v ulici byla obsazena zvědavci, svatý biskup však zavřel svou světnici, vzal si breviář a modlil se opodál po celou dobu, co průvod trval, a k oknu nepřistoupil. Tak potlačoval tento svatý muž svou zvědavost. Kéž by tedy ti z nás, kteří mají zvyk často a dlouho se z oken dívat, aby viděli každého, kdo jde mimo, kéž by si z tohoto svatého muže vzali příklad! Sebezpřemáhání jest právě nejvlastnějším znamením křesťana. To plyne již ze slov Kristových: „Kdo chce přijíti za mnou, zapři sebe sám.“ (Mark. 8, 34.) — Živá ryba pluje proti proudu, leklá ryba je strhována proudem. Tak také můžeš, milý křesťane, poznati, jsi-li oživen Duchem Božím, či jsi-li duchovně mrtev; otaž se jen sebe, obracíš-li se proti proudu svých zlých náklonností, či necháváš-li se jimi strhovati. Ovšem, dnešní svět se chce vyžít. Toto vyžívání se jest však cestou, která již zde vede k nespokojenosti a konečně k věčnému zahynutí. Ti, kteří se chtějí vyžít, končívají často samovraždou.

3. Kristus Pán přirovnává křesťana také ke stromu.

Strom musí nésti ovoce; nenese-li ovoce, bude konečně skácen a pak spálen. Tak jest tomu i s člověkem; musí konat dobré skutky, jinak jest na věky ztracen. Vzhledem k člověku praví Kristus Pán: „Každý strom, který nenese ovoce dobré, vyřát a na oheň vržen bude.“ (Mat. 7, 19.) Dobré skutky, které Bůh hlavně od vás žádá, jsou modlitba, půst a almužna čili dobročinnost. Kdo tedy zanedbává denní modlitbu a žije den ze dne jako zvíře, jest ztracen; také ten, kdo nechce slyšeti o postu a o zachovávání příkázání církevních; rovněž ten, kdo bližnímu svému nikdy nic dobrého neprokázal a vždy jen sobecky jednal. Tuto pravdu potvrdil Pán Ježíš, když proklel neúrodný fíkovým strom (Mat. 21, 18). Když totiž jednou Pán Ježíš měl hlad, přistoupil k fíkovému stromu u cesty, ale našel tam jen listí. Tu řekl: „Na věky již nemáš nésti ovoce!“ A strom ihned uschl. Taž se sebe sám, křesťane, jak tomu jest s tebou, vzhledem dobrých skutků totiž. Nemáš-li jich dosud, jest ještě čas, ale začni hned dnes. Nějaký rolník měl slepici. Měl ji již několik týdnů, ale slepice nesnesla ani jediného vejce. Poručil ji na druhý den zabít. Když hospodyň na druhý den chytla slepici,

která právě seděla na hnízdě, zpozorovala ke svému překvapení pod ní vejce. Snese v ten den první své vejce, a to jí zachránilo život, nezabili ji. Kéž by i každý křesťan, vlašný v konání dobrého, byl ode dneška horlivější a tím si zajistil spásu. Neboť dobrými skutky, praví svatý Petr, „upevňujeme své vyvolení“ (II. Petr 1, 10).

4. Také k vinné révě připodobňuje nás Kristus (Jan 15, 1.)

Réva se musí ořezovat, aby více rodila. Také nás lidi očisťuje Bůh utrpením a soužením, které na nás přichází. Tak jako se marnotratný syn v bídě, která na něj přikvačila, odhodlal vrátiti se do domu otcovského, tak také u jiných, do neřestí zapadlých lidí, byly právě rány osudu příčinou, že se obrátili a svůj život změnili. Právem dí svatá Terezie Ježíšková: „Utrpením se zachrání víc lidí než nejlepším kázáním.“ Ale také hodným, zbožným lidem přináší utrpení hojně užitku. Utrpí je stále více v poznání o pomíječnosti všeho pozemského, rozmnožují jejich horlivost v modlitbě a jejich budoucí blaženost. Čím je broušení drahým kamenům, tím je utrpení spravedlivým; stávají se tak v očích Božích tím krásnějšími. Jako obilí uzrává na poli v palčivých paprscích slunka, tak uzrává spravedlivý pro nebe utrpením. „Čím jest révě ořezávání, tím jest člověku utrpení. Čím jest zlatu tepání, tím člověku strádání.“ Utrpením odpykáváme si již na zemi tresty za své hříchy, odbýváme si již očistec. Proto prosil sv. Augustin: „Pane, zde řež a pal, ušetři mne jen na věčnosti.“

5. Kristus srovnává dále lidi s pšenicí a plevelem.

Dobří, spravedliví lidé jsou podobni pšenici, zlí, bezbožní, plevelu. Obojí, pšenice i plevel roste až do žní; pak sváží se pšenice do stodoly, plevel však se pálí na poli. Tak bude i s člověkem. V den soudu, kdy Kristus „přijde soudit živých i mrtvých“, bude provedeno třídění. Postaví, jak sám praví, spravedlivé po pravici, zlé pak po levici; spravedlivé uvede v blaženost svou, zlé od sebe zavrhne. Již na Kalvarii bylo naznačeno toto rozdělení dobrých a zlých. Neboť po pravici byl hříšník, který pro lítost svou došel milosrdenství a uslyšel slova: „Ještě dnes budeš se mnou v ráji“, kdežto po levici visel lotr zatvrzelý. Když pak při smrti Kristově nastalo zemětřesení, povstala mezi křížem Kristovým a křížem nekajícího lotra trhlina, která znázorňovala propast, na věky mezi nimi povstalou. Měli bychom častěji myslet na vážný okamžik soudu, abychom nesešli s cesty přikázání Božích. A abychom v den soudu nepatřili mezi plevel, konejme již zde hojné skutky dobré.

6. Kristus Pán nás také přirovnává k dělníkům na vinici. (Mat. 20, 1.)

Dělníci na vinici dostávají večer po práci výplatu; a poněvadž Otec nebeský je nevýslovně dobrý, dává i těm, kteří byli až k večeru po-

sláni na práci, plnou mzdu, stejně jako těm, kteří pracovali od rána. Bůh dává totiž věčnou blaženost i těm, kteří se teprv na sklonku života, snad až na smrtelné posteli, obrátí, podobně jako lotr na kříži. Žádný kající hříšník nepřichází tedy pozdě, vždy ještě bude od Boha laskavě přijat. Ale spoléhat se na to nesmí nikdo, že se snad ještě v poslední chvíli k Bohu obrátí. Kdo se na to spoléhá, ten není této velké milosti hoden. Takový člověk obyčejně nemívá již kdy s Bohem se smířiti. Mnohými náboženskými spisy známý francouzský spisovatel *abbé Segur* vypravuje následující událost: Mladý muž, truhlář, byl farářem napomínán, aby přišel ke zpovědi. Truhlář odpověděl: „Letos už ne, na druhý rok jistě.“ Na druhý den byl raněn mrtvicí a skonal bez kněze. Nebylo pro něj druhého roku. Jistý farář mi vypravoval zase toto: Jisté děvče bylo na návštěvě u své přítelkyně. Ta jí vypravovala, že byla právě toho dne u zpovědi a u svatého přijímání. Ale děvče se začalo smát: „Já tak nespěchám. Letos nepůjdu, snad až na druhý rok.“ A dvě hodiny nato bylo děvče mrtvo; přejel je vlak, když se z návštěvy vracelo. I to buď výstrahou všem, kteří se svým polepšením odkládají. Končím tedy slovy Kristovými: „Bděte, neboť nevíte dne ani hodiny!“ (Mat. 25, 13.) Amen.

## 8. Co jest svět?

Celý svět leží ve zlém. (1. Jan, 5, 19.)

Písmo svaté volá: „Co je člověk?“ (Žalm 8, 5.) Na tuto otázku se dá, jak jsem v jedné dřívější řeči učinil, rozličně odpovědět, na příklad: člověk je obrazem Božím, je na zemi poutníkem, je odsouzeným k smrti a podobně. Rovněž tak mohli bychom se ptáti: „Co je svět?“ A také možno na to dáti rozličné odpovědi. Pokusím se některé uvést. Především tvrdím:

1. Svět je velké vězení, velká trestnice.

Prvním hříchem v ráji stala se naše země vězením s nucenou prací. Tehdy zazněla slova trestu: „V potu tváře své jísti budeš chléb svůj, dokud se nenavrátiš do země, ze které vzat jsi.“ (1. Mojž. 3, 19.) Únavná práce nám tedy byla dána za trest. Člověk jest k práci nucen, poněvadž země nám nevydá potřebné potravu, nebude-li vzdělávána. Kdyby lidé zemi nevzdělávali, museli by pomřít hladu. I ten, kdo nevzdělává zemi, musí pracovat, poněvadž by si jinak potřebnou obživu, oděv a příbytek opatřiti nemohl. Země jest tedy v jistém smyslu donucovací pracovní, vězením, ze kterého budeme teprv smrtí vysvobozeni. Dále můžeme říci, že

2. Země jest velikou nemocnicí.

My lidé jsme totiž pro hřích prarodičů odsouzeni k smrti podle výroku Božího: „Prach jsi a v prach se obrátíš.“ (I. Mojž. 3, 19.) Člověk, který chtěl být jako Bůh, je hluboko pokořen a ponížen smrtí, tím právě svou pýchu odpykává. Ale před smrtí přicházejí mnozí její p o s l o v é, to jsou nemoci. Každý z nás ví, co již zkusil rozličnými nemocemi. Mimo nemoci těla jsou však i n e m o c i d u š e, které lidé, bohužel, za nemoci nepokládají. To jsou ony rozličné n e ř e s t i, pýcha a nadutost, hněv, nestřídmost atd. Proti těmto nemocem jest dobrý l é k, který nám podává milosrdný Samaritán Ježíš Kristus, totiž svatá zpověď a svaté přijímání. Je to náš Spasitel, poněvadž nás spasil; mohl by se jmenovat i lékař, uzdravitel, jako i latinský název salvator, salvare (i německé Heiland) připomíná uzdravení. Ale proti smrti těla konečně není léku; proto pravím dále:

### 3. Svět je velkým hřbitovem.

Každý rok zemře na světě na 50 milionů lidí, denně skoro 100.000, tedy na každou sekundu přijdou dva až tři. Není tedy země ohromným hřbitovem, poněvadž jsou na ní pohřbeny již miliardy lidí? To by nám mělo připomínati, že i nás stihne tentýž osud jako ony miliardy lidí. Jest to pro nás mocné Memento mori — pamatuj na smrt!

### 4. Svět je také velkým divadlem.

Na divadle má každý herec svou úlohu, jeden jako král, jiný jako ministr, voják atd. Tak jest i v životě. Každý má své povolání. — Po představení odstrojují se herci a jsou si zas vespolek rovni. Tak činí smrt s lidmi; srovná všechny, neboť všichni jsou prach a popel. — Jen ten herec zaslouží chválu, který dobře svou úlohu sehrál; za to, že hrál krále, za to ještě chválen nebude. Tak bude i s lidmi po smrti. Jen ten bude od Boha chválen, kdo povinnosti své dobře plnil. — Že země je divadlem, ukazuje i svatý apoštol Pavel v I. listě ke Korintským (4, 9). My lidé jsme divadlem andělům, kteří na nás hledí, i svým spolubližním, kteří nás mnohdy žárlivě pozorují.

### 5. Svět jest dále velký blázeň.

Dokázati to jest velmi snadno. Třeba se jen podívati na bláznivý oděv mnohých dívek a paní, na pyšnou chůzi mnohých lidí, na bohopustý život mnohých, kteří dělají tak, jako by zde na zemi měli věčně zůstat. Všimněme si dále nevědomosti mnohých ve věcech víry, kteří však se vydávají za osvícence, ačkoli nejdůležitější otázky životní jim jsou úplně nejasny. Pozorujme zvlášť tvrzení v o l n ý c h m y š l e n k á ř ů, že prý není Boha, všecko že povstalo samo sebou; to se odvažují tvrdit, ačkoliv krásu a vznešenost stvoření vidí. Kdyby někdo tvrdil, že na př. Praha, Vídeň, Paříž povstaly samy sebou, pokládali by ho lidé za blázna. Písmo svaté samo praví: „Ř í k á b l á z e n v srdci svém: Není Boha.“ (Žalm 13, 1.) Poněvadž tedy na zemi je tolik pošetilých a bláznů, může se svět zcela dobře připodobniti blázcům.

## 6. Svět jest velká hospoda, velký hotel.

Proč? Protože my jsme zde na zemi jen příchozí a poutníci, pobudeme tu chvilku a zas musíme odejít. Jsme na cestě do nebeské vlasti, do níž máme dojít po smrti. Pravdu tuto postavil jednou před oči jistý p o c e s t n ý jednomu knížeti. Přišel jednou navečer do knížečího zámku a žádal o nocleh. Kníže jej odbyl slovy: „Zde není hospoda.“ Tu řekl pocestný: „Dovolte mi tři otázky a pak půjdu.“ Kníže odpověděl: „Tedy jen sem s těmi třemi otázkami.“ Tu tázal se pocestný: „Kdo bydlel v tomto domě před vámi?“ Kníže řekl: „Můj otec.“ Druhá otázka zněla: „A kdo tu bydlel před vaším otcem?“ Odpověď byla: „Můj děd.“ Třetí otázka pak zněla: „A kdo tu bude bydlet po vás?“ Tu zůstal kníže odpověď dlužen. Ale pocestný pravil: „Když tedy v tomto domě každý bydlí jen na čas a potom zas musí jinému učinit místo, pak jste tu jen hostmi a váš zámek jest přece jen hospodou.“ Co o tomto zámku, totéž platí i o celém světě, který není nic jiného, než hospodou, ve které se na chvilku zdržíme.

Nyní bych se jen ptal, od koho v této hospodě, v tomto velkém hotelu jsme p o h o š ť o v á n i? Není to Bůh, jenž nám dává všechny dary přírody? „Všecko dání dobré a každý dar dokonalý jest s hůry, sestupuje od otce světél.“ (Jak. 1, 17.) Je-li Bůh v této veliké zájezdni hospodě naším štědrým hostitelem, jak to bude s platem? Míním totiž, jak tomu jest s naším d í k ů č i n ě n í m. Děkujeme Bohu po každém jídle za jeho dary? Dej si každý odpověď sám. A nakonec pravím ještě, že:

## 7. Svět jest velikým domem obchodním.

Zde nakupujeme pro věčnost. Kdo totiž koná dobré skutky modlitbou, postem, almužnou a jinými činy bohumilými, ten dostane od Boha „poklady na nebesích, které moli a rez nekazí a zloději nevykopávají a nekradou“ (Mat. 6, 20), dostane odměnu stonásobnou. Když Evropané přišli do Ameriky, dostávali od domorodců za zcela bezcenné věci, na př. za kousek skla kusy zlata. V tak výhodném postavení jsme i my. Vykonáme-li i nepatrný dobrý skutek, dostaneme za to jednou od Boha odměnu věčnou. Dobrými skutky tedy učiníme dobré obchody — a svět jest skutečně domem obchodním.

Viz tedy, milý křesťane, v č e l a i m r a v e n e c si snášejí na zimu zásoby. Snesme si tedy také něco, nebo raděj hodně mnoho pro onen čas, kdy již nebudeme moci nic činit. Končím slovy Kristovými, že nutno „činiti pokud jest den, neboť přichází noc (t. j. smrt), kdy nikdo nebude moci dělati“ (Jan 9, 4). Amen.

## 9. Zvířata jako kazatelé.

Dobrořečte všechna zvířata, divoká i krotká,  
Pánu!  
(Dan. 3, 81.)

Kristus Pán nás častěji vybízí, abychom pozorovali přírodu, pozorovali Boží stvoření, abychom pozorovali i zvířata. Práví na př. svým apoštolům, aby byli opatrní jako hadi, ale prostí jako holubice (Mat. 10, 16). V kázání na hoře volá: „Pozorujte ptáky nebeské, nesejí ani nežnou a nesklízejí do stodol a Otec nebeský živí je.“ (Mat. 6, 26.) Také Písmo svaté napomíná, abychom pozorovali zvířata, když praví na př.: „Jdi k mravenci, lenochu, a pozoruj jeho dílo a uč se moudrosti.“ (Přísl. 6, 6.) Zvířata nám lidem ovšem nemohou býti vzory, přece však schopnostmi a vlastnostmi, od Boha udělenými, upozorňují nás na jisté ctnosti a důležité pravdy a připomínají nám je. O tom chci dnes mluvit.

1. Ukazuji napřed na krále ptactva, orla. Lítá velmi vysoko ve vzduchu a na zemi slétá jen zřídka a jen tehdy, musí-li si přinést potravu. V té příčině měli bychom se orlu podobat tím, že častěji za den se duchem k Bohu povznášíme a na věčné statky myslíme. Mnohý snad řekne: „Je to možné, když se musí celý den pracovati, zabývat se Bohem?“ Odpovídám: Ó ano, je to zcela dobře možné, zvolíme-li si heslo sv. Zity: „Ruce k dílu, srdce k Bohu.“ Zcela lehce možno častěji při práci říkati: „Ke slávě Boží, z lásky k Bohu!“ nebo: „Ve jménu Páně!“ a podobně. Tím způsobem bychom vyplnili slovo Kristovo: „Vždycky se modlete a nikdy neustávejte!“ (Luk. 18, 1) a napomenutí apoštolovo: „Modlete se bez ustání!“ (1. Sol. 5, 17.) Bohužel však mnozí lidé se podobají hadu, který celý den leze po zemi, neboť se celý den zaměřňávají jen pozemskými myšlenkami, všechny jejich starosti jsou obráceny jen k jídlu, pití, oděvu a parádě, k politice a jiným pozemským věcem, kdežto na nejvyšší cíl života zcela zapomínají. — Ještě jiného ptáka chci jmenovati, krále opeřených pěvců,

2. s l a v í k a. Ten klokotá své písně v noci, takže lidé mnohdy s radostí a unesení mu naslouchají. Jakou radost by z nás měl Bůh, kdyby z našich úst v noci zněly chvály Boží. To by se mohlo stát takovým způsobem, že bychom před spaním vykonávali zbožnou modlitbu a Bohu za přijatá toho dne dobrodiní děkovali. Vzpomeňme si, že Spasitel, započav někdy večerní modlitbu, konal ji celou noc a že také v mnohých klášterech řeholníci v noci k modlitbě se scházejí, takže tam v noci chvála Boží zní. Milý křesťane, napodobuj řeholníky tyto aspoň tím, že v noci, když v loži p r o c i t n e š, vykonáš modlitbičku a tak svého ducha k Bohu povzneseš. Jako taková modlitbička hodilo by se snad ono „Benedictus Deus — Požehnán buď Bůh!“ které doporu-

čovala služebnice Boží, Klára Moesová, dominikánka v Luxemburku, nebo modlitba, kterou papež Benedikt XV. obdařil odpustky po každé 100 dní: „Ježíši, tobě žiji, Ježíši, tobě umírám, Ježíši, tvůj jsem v životě i smrti. Amen.“ — A nyní upozorním ještě na jednoho ptáka, jehož podobu přijal Duch svatý při křtu Kristově, totiž

3. **h o l u b i c i**. Z toho, že Bůh přijal zevnější podobu tohoto ptáka, nutno souditi, že holubice má asi nějakou pěknou vlastnost, která se Bohu líbí. A je tomu skutečně tak. Holub, který ani žluči nemá, je **d o b r o m y s l n é z v í ř e b e z e l s t i**. Také my, křesťané, měli bychom býti bez žluči, to jest mírní a tiší, beze lsti, to jest upřímní. Mojžíš byl miláčkem Božím, poněvadž byl tak mírný (Sir. 45, 4) a Nathanael při svém prvním setkání se Spasitelem došel jeho chvály: „Ejhle, pravý Izraelita, v němž není lsti!“ (Jan 1, 47.) „Blahoslavený muž,“ praví Písmo svaté, „v jehož duchu není lsti.“ (Žalm 31, 2.) — Bohužel, jest dnes ve světě mnoho **J i d á š ů**, takže se nutno míti před lidmi na pozoru. To proto, že mnozí úplně pozbyli náboženství. Také je mnoho lenochů; chtějí býti pohodlně živi bez práce. Proto tolik žebrání na ulici, tolik podvodů, krádeží a vloupání. Toho všeho by nebylo, kdyby lidé poctivě a upřímně prací si chleba vydělávali.

4. Takovým lidem by měla býti příkladem **v č e l a a m r a v e n e c**. Pravíť Písmo svaté: „Jdi k mravenci, lenochu, a pozoruj jeho dílo!“ Včela si snáší potravu na zimu, aby se zaopatřila. Tak měli bychom i my v tomto životě dobře využití času k dobrým skutkům, abychom po smrti mohli býti účastni radosti věčné. Je důležité, abychom vždy hned začátku dne dobře využili. Proto bývá často na střechách kostelů kohout.

5. **K o h o u t** časně zrána volá, probouzí takřka lidi, aby vstali a dne využili. Na kostelích jest tedy kohout kazatelem a vybízí lidi zvlášť k **r a n n í m o d l i t b ě**. — Nakonec chci ještě připomenouti zvířata, která zvlášť nám připomínají Ježíše Krista, totiž beránka a rybu.

6. **B e r á n e k** se vyznamenává **t r p ě l i v o s t í a m í r n o s t í**. Spasitel náš byl při svém mučení nevýslovně trpělivý. Proto jej nazval Jan Křtitel „beránkem, který snímá hříchy světa“ (Jan 1, 29) a prorok Jeremiáš „trpělivým beránkem, který k zabití veden jest“ (Jer. 11, 19). Jeho učedníci by se mu měli v této příčině podobati; proto pravil apoštolům: „Posílám vás jako ovce mezi vlky.“ (Mat. 10, 16.) Křesťan má tedy býti prost **h n ě v u a p o m s t y c h t i v o s t i**. Hněvivec jest vlastně hlupák, neboť chyby, kterých se jiní dopouštějí, trestá sám na sobě, poněvadž hněv škodí zdraví. Jak hněv pustoší tělo, mohl by se přesvědčit i hněvivý, kdyby ve svém rozrušení se podíval do zrcadla. Jaké může míti hněv následky, vidno z toho, že mnozí již ve hněvu byli raněni mrtvicí a okamžitě zemřeli. Dějiny dosvědčují to i o některých vladařích, na př. o českém králi Václavu IV. († 1410), vrahu sv. Jana Nepomuckého. — Následujme tedy v trpělivosti a mírnosti Spasitele

svého, který na kříži ani jediného zlého slova proti mučitelům svým nevypustil, nýbrž za nepřátele své se dokonce modlil.

7. Také **ryba**, která zůstává něma i při svém zabíjení, jest obrazem Spasitele a jeho trpělivosti v mukách. Zabitá ryba pak stává se potravou, tak jako Spasitel, na kříži usmrčený, ve svatém přijímání se stává pokrmem naší duše. — Poněvadž v této příčině je ryba symbolem Spasitele, bylo to snad i jednou z příčin, proč v pátek, v den smrti Kristovy, kdy katolíkům jest požívání masa zakázáno, přece požívati ryby je dovoleno.

Když jsme dnes tolik mluvili o chvalitebných vlastnostech mnohých zvířat, tu bych vás, milí posluchači, při této příležitosti také poprosil, abyste se **zvířaty měli soucit** a bez příčiny jim neubližovali. Pomněme, že zvířata jsou většinou našimi služebníky, ba dobrodinci, že za trochu píce nám v práci pomáhají nebo důležité služby konají. Mluvil jsem právě o rybě. Není to nerozumné a zároveň ukruté, zabíjeti neobratně nožem rybu, což dlouho trvá, když ji můžeme silným úderem na hlavu napřed omráčiti nebo i zabít? Nebo házeti raky živé do vody a tu pak zahřívati, kdežto trápení jejich by se značně ukrátilo, kdyby je aspoň do vařící vody házeli. Není to bezcitné, nechávat psa celý dny i při kruté zimě venku uvázaného? Nebo nakládati koním takové náklady, že je nemohou utáhnout, a pak je surově bít? Týrání zvířat jest zneužitím moci, kterou nám Bůh dal nad zvířaty, tedy bezprávím proti Bohu. Trapič zvířat je tyranem a nemůže proto od Boha očekávat dobré. Křesťan by se měl vyznamenávat dobrotou srdce nejen ke spolubližním, ale také ke tvorům nižším, a neměl by zapomínati na blahoslavenství Kristovo: „Blahoslavení milosrdní, neboť oni milosrdenství dojdou.“ (Mat. 5, 7.) Amen.

## 10. Podobnosti mezi přírodou a náboženstvím.

„Neviditelné vlastnosti jeho jsou poznávány  
z věcí stvořených.“ (Řím. 1, 20.)

Kdybych dnes napsal jeden list do Vídně a druhý do Paříže, a kdyby někdo potom dostal oba ty listy do rukou, řekl by: „Oba tyto listy jsou od téže osoby, jsou psány jednou rukou.“ Podobně jest tomu i s dílem Božím. Bůh nám dal naše náboženství a tentýž Bůh stvořil také svět. Proto má stvořená příroda a naše náboženství mnohé podobnosti. Chci dnes promluvit o některých takových podobnostech, poněvadž jest to pro naše náboženství s prospěchem. Téhož názoru jest **Vatíkánský církevní sněm** (3. 4), který (r. 1870) prohlásil, že můžeme velmi užitečně dospěti k lepšímu porozumění víry, když ji porovnáváme se

zjevy přírodními. Poohlédněme se tedy v přírodě, která nás obklopuje. Napřed si všimněme bílého paprsku světla.

1. P a p r s e k s v ý m t r o j b a r e v n ý m s v ě t l e m p ř i p o m í n á p ě k n ě N e j s v ě t ě j š í T r o j i c i .

Snad jste si již všimli, že paprsek světla, když proniká hranolem skla, rozkládá se v řadu barev, v nichž nejvíce vynikají a v sebe přecházejí tři barvy základní, modrá, červená a žlutá. Možno to pozorovat i na sklenných hranolech v kostele, když na ně slunce zasvítí. Tedy bílý paprsek světla obsahuje v sobě světlo trojbarevné: modré, červené a žluté. Tak jsou i v jedné božské bytosti tři Osoby: Otec, Syn a Duch svatý. — Mohu tu ukázat i na r o d i n u l i d s k o u . Rodina, sestávající z otce, matky a dítěte, má taky jakousi podobnost s Nejsvětější Trojicí. Jako Syn Boží od Otce a od obou Duch svatý vychází, tak povstala Eva z Adama a od obou pochází dítě. Tedy i zde podobnost, odlesk Nejsvětější Trojice. — Zmínil-li jsem paprsek, všimněme si i jeho zdroje, slunce.

2. S l u n c e s v ý m i ú č i n k y p ř i p o m í n á v e l m i z ř e t e l n ě ú č i n k y D u c h a s v a t ě h o , s l u n c e m i l o s t i .

K lepšímu porozumění musím napřed uvést obrácení některého člověka. Uvádím obrácení svatého Ignáce z Loyoly, které bude asi mnohým známo. Tento muž, Ignác z Loyoly, byl proniknut touhou po cti a slávě. Ve válce španělsko-francouzské (r. 1521) byl již velitelem tvrze Pampelony. Byl však koulí zraněn na noze a musel do nemocnice. Tam z dlouhé chvíle požádal o romány ke čtení. Ale nebylo možno dostati jiné knihy než jedné, jejíž nadpis zněl: „Život Pána Ježíše a svatých“. Ignác v něm začal číst a z té četby poznal brzy, v čem záleží pravá čest a pravé štěstí člověka. Poznal, že jeho dosavadní život byl pochybený, a ihned si umínil, věnovati se nyní službě Boží a spáse duší. Poněvadž by bez vědeckého vzdělání nebyl ničeho zvláštního dosáhl, vstoupil v 32 letech do latinské školy v Barceloně a pak na universitu v Paříži. Co velikého pak tento muž, zakladatel Tovaryšstva Ježíšova, vykonal, je známo. Volní myslitelé a nepřátelé katolické víry ovšem až do dneška Ignáce z Loyoly a Tovaryšstvo od něho založené nanejvýš nenávidí a drze pomlouvají. — Nuže, odkud tak náhlý obrat u Ignáce z Loyoly? Jediná správná odpověď jest: Duch svatý působil na něj při čtení knihy. Duch svatý jeho rozum o s v í t i l , jeho vůli pro dobré r o z e h ř á l — tedy působil jako slunko, které hned při východu všecko osvětluje a zemi ohřívá, takže jeho vlivem na jaře zelenají se květiny, byliny a stromy, že pak kvetou a ovoce přinášejí. Když slunce zasvitne, m i z í t m a , m i z í i s v i t h v ě z d , které svítily v noci. Vidíme pak na nebi jen slunce. Právě tak činí i Duch svatý, působí-li na lidskou duši. Temnoty, to jest nevědomost ve věcech víry, mizejí, a to, co jsme v temnotě hříchu milovali, jako čest, sláva, rozkoš, hra a tanec a po-

dobné, to všechno začneme znevažovati, a naše mysl se obrátí hlavně k Bohu. — Když slunce na jaře počne mocněji zářit, tu t a j e l e d a milé teplo nás zahřívá. Tak působí Duch svatý i v srdci hříšníkovi. Tvrdé srdce hříšníka, které bylo dosud bez lásky k Bohu i k bližnímu, tedy studené a takřka zamrzlé, milostí Ducha svatého se obměkčuje, takže hříšník začíná Boha milovati a také svého bližního jako bratra si váží a jej miluje. — Když zazáří slunce, pojednou se u k á ž e p r a v á podoba věcí a objeví se cesty až do dálky; uvidíme také okamžitě, kdyby snad nějaká nečistota na našich šatech nebo na našem těle ulpěla. Ejhle, podobně působí i milost Ducha svatého. Jím jouce osvíceni, poznáváme ihned pravou cenu věcí pozemských, cíl života a cesty k němu, jakož i své hříchy. — A jako působením slunce ihned se všechno z a z e l e n á a pak o v o c e p ř i n á š í, tak i hříšník, Duchem svatým osvícený, ihned koná dobré skutky, které jsou před Bohem záslužné a pro onen život přinesou užitek. Hříšník se totiž začne horlivě modliti, chrám Páně navštěvovati, svým zlým náklonnostem odporovati, svátosti přijímati, svým bližním dobře činiti. Stává se jiným člověkem. Proto praví svatý biskup Cyprian: „Když přišel v duši mou Duch svatý, proměnil mne pojednou ve zcela jiného člověka.“ Vidíš tedy, milý křesťane, jak veliké věci působí v člověku Duch svatý! Máme jej tedy denně vzývati, neboť Otec nebeský „dává ducha dobrého těm, kteří jej prosí“ (Luk. 11, 13). Volejme tedy častěji: „Přijď, Duchu svatý, v duši mou, osviť a veď ji za sebou!“ — A když jsme nyní pozorovali, jak působí n a j a ř e slunce, tu mi napadá, že jaro samo nám připomíná jinou důležitou pravdu náboženskou.

3. Jaro připomíná nám naše budoucí vzkříšení z mrtvých. Tutéž pravdu připomíná nám naše probuzení každého rána.

V zimě jest celá příroda takřka mrtva, vše jest obyčejně pohřbeno pod sněhem. Rostliny a stromy jsou zbaveny svého zeleného hávu, stojí tu bez listí, holé; umlknul zpěv ptáčích, neboť zpěvní ptáci odtáhli na podzim do teplejších krajin, zkrátka příroda v zimě skytá obraz smrti. Ale na jaře, když se slunko mocně rozzáří, probudí se v přírodě nový život; sníh roztaje, pole a louky se zazelenají, květiny začínají kvést, stromy pučí a pak brzy tu stojí v nádheře květu, zpěvné ptactvo se vrátí s radostnou písní; motýli se objeví v nádheře svých barev, zkrátka příroda se probudila k novému životu. Připomíná nám tím naše budoucí vzkříšení z mrtvých, které nám Kristus Pán slíbil slovy: „Přichází hodina, ve které všichni, kteří v hrobech jsou, uslyší hlas Syna Božího. A vyjdou, kteří dobře činili, na vzkříšení života, kteří však zle činili, na vzkříšení soudu.“ (Jan 5, 28.) Spasitel také slibuje: „Kdo jí mé tělo a pije mou krev, toho vzkřísím v den poslední.“ (Jan 6, 55.) Velmi vhodně připadají tedy v e l k o n o c e, které nám

připomínají zmrtvýchvstání Kristovo a zároveň připomenouti mají naše vzkříšení z mrtvých, na dobu jarní, kdy i příroda nám zmrtvýchvstání hlásá.

Budoucí zmrtvýchvstání připomíná nám však i naše probuzení každého rána. Večer, když jdeme spat, připomínáme si takřka sami smrt, která nás očekává; ráno však, kdy posilněni vstáváme, velmi zřetelně si připomínáme, že zase jednou z mrtvých vstaneme. Bohužel však málokdo, když večer jde spat nebo ráno vstává, pomyslí na tyto vážné pravdy. To proto, že lidé žijí bezmyšlenkovitě a jen málokterí přemýšlejí. Již prorok Jeremiáš vytýkal lidem: „Není nikoho, kdo by přemýšlel.“ (Jerem. 12, 11.)

Měli bychom častěji pozorovat věci v přírodě, poněvadž jsou takřka zrcadlem, ve kterém se odráží velebnost Boží. Svatý Pavel praví: „Neviditelné vlastnosti jeho jsou poznávány z věcí stvořených.“ (Řím. 1, 20.) Nesmírná tělesa nebeská na obloze, slunce a miliony sluncí, svítících v noci, celé vojsko hvězd, hlásají nám všemohoucnost Boží. Podivuhodná zařízení tvorů, na příklad umělé zařízení lidského těla, oka, ucha, srdce s koloběhem krve, ukazuje moudrost Tvůrce. Veliké bohatství přírody, tisíce druhů živočišných a rostlinných, skoro vesměs k užitku lidí stvořených, ukazují nám dobrotu Boží. Z krásy tolika tvorů souditi můžeme na krásu Boží. (Moudr. 13, 1.) Neboť Bůh by této krásy nemohl dát, kdyby sám nebyl mnohem krásnější, poněvadž nikdo nedá, co nemá. Stvoření tedy, neživé i živé, jest takřka velkou obrázkovou knihou, kde čteme o velebnosti Boží. Svatým byla příroda žebříkem, po kterém duch jejich vystupoval k Bohu. Svatému Ignáci z Loyoly stačil pohled na červíčka, na květinu, na stéblo trávy, aby hned uvažoval o velebnosti Boží. Moji draží, i vy častěji pozorováním věcí v přírodě, těchto poslů Božích, pozdvihujte ducha svého k Bohu. Budete míti více radosti z života. Budete jako andělé nebeští nadšeni ke chvále Boží a řeknete vroucně: Tobě, Bože, chvála, dík, věčný tvůrce všehomíra, ty jsi věků panovník, tobě jásej země širá.“ Amen.

## 11. Žehnání. (Požehnání od kněží i nekněží.)

„Žehnejte!“ (1. Petr. 3, 9.)

Spasitel, vstupuje na nebesa, požehnal učedníkům svým. (Luk. 24, 50.) I jindy často žehnával, na př. dítky (Mark. 10, 16), pokrmý před jídlem (Mat. 14, 19). Moc žehnati dal Kristus také apoštolům. Proto biskup při svěcení kněží maže jejich ruce se slovy: „Co požehnají, budiž požehná-

no!" Z toho vidět, že požehnání kněžské musí být věřícím užitečno, jinak by Kristus nebyl žehnal a nebyl by kněží dal moc žehnati. Chci dnes pojednati o požehnání kněžském a ukázati, pokud i nekněží žehnati mohou.

1. Požehnáním kněžským svolává se jménem církve na nás požehnání Boží.

Táži se: Co jest vlastně požehnání Boží? Odpověď zní: Požehnání Boží jest osvobození od zlého, jako jest nemoc, neštěstí, hanba, pokušení a pod. a zároveň udělení dobra, jako zdraví, štěstí, majetek, čest atd. Protivou požehnání Božího je kletba Boží. Záleží v tom, že Bůh na člověka dopouští neštěstí, ať v životě či smrti. Kletba Boží stihá zvláště ty lidi, kteří svých rodičů nectí, den Páně znesvěcují a křivě přísahají.

Poněvadž kněz žehná jménem církve, je jeho požehnání zvláště cenné. Poučná jest zkušenost čínského misionáře Josefa Freinademetza. Dne 14. června r. 1899 musel odcestovat z Tsintao na podprefekturu v lčau a použil k té cestě čínské lodi, džunky. Byl nepříznivý vítr a bídné plavidlo bylo tři dni zmítáno mořem. Misionář dostal mořskou nemoc, nemohl ani jíst ani spát. Tělesně tím velmi utrpěl. Třetího dne k půlnoci mu napadlo poručiti sebe v moc kněžského požehnání. Učinil tak, a sotva minulo pět minut, upadl v delší klidný a posilující spánek. Procitnul osvěžen. Když pak slyšel, jak cestující naříkají, že vhodný vítr se pořád nedostavuje, poručil se zase v kněžské požehnání a prosil Boha o příznivý vítr. Zároveň slíbil, že, bude-li vyslyšen, uveřejní ten případ v časopise. A ejhle, sotva tak učinil, slyšel, že na palubě vytahují plachty; dostavilť se právě příznivý vítr, který potrval celý den, takže misionář večer doplul k svému cíli. Od té doby misionář každý den častěji lidstvu žehnal a případ uveřejnil v novinách. Z toho vidíme, jakou sílu má kněžské požehnání, když i pouhá touha po něm tak byla odměněna.

Požehnání kněžské láme moc satanovu. Za příklad chci uvést podivuhodnou událost ze života biskupa Anzera. Biskup ten působil ke konci minulého století v Jižním Šantunu v Číně. Jednoho dne pozván byl k pohanskému mandarinovi, vysokému čínskému úředníku, na čaj. Když se biskup posadil a chtěl číšku čaje rukou zdvihnout k ústům, usmál se mandarin, řka: „Mně není potřeba číši zdvihati, vystoupí ke mně sama.“ A skutečně číše se ihned zdvihla a nesla se k ústům mandarinovým, který se jí nepotřeboval ani dotknout. Když se napil, snesla se číše zase dolů a postavila se na stoleček. To se opakovalo několikrát. Biskup napřed myslil, že tu působí nějaký skrytý mechanismus. Když se číše zas po druhé a po třetí bez dotknutí nesla k ústům mandarinovým, dával biskup pilně pozor, ale pozoroval, že tu po nějakém mechanismu není ani stopy. Ihned se

v něm vynořila domněnka, že tu jde o kouzlo ďábelské, které v těch krajích není vzácností. Předsevzal si, učiniti nad číší znamení sv. kříže, tedy kněžské požehnání, jakmile se číše zase vznese. Hned potom se číše zase nesla k ústům. Když byla uprostřed cesty k ústům mandarína, učinil nad ní biskup znamení svatého kříže. A ejhle, okamžitě padla číše na stůl a rozbila se. Z toho je zřejmo, že zde byl při práci ten, jehožto moc znamením sv. kříže a tedy kněžským požehnáním je překažena. Biskup Anzer vypravoval ten případ jednomu ze svých přátel, dómskému kazateli v Augsburgu, který o něm podal zprávu. Vidíme tedy, jakou tajemnou moc má kněžské požehnání.

Poněvadž mi již častěji dána byla otázka, zda také nekněží mohou dávat požehnání, chci i o tom několik slov říci.

2. Také nekněží mohou žehnat; i když to není jménem církve, přece mohou způsobem přímluvy požehnání Boží svolávat.

Čím víc je která osoba s Bohem sjednocena, tedy čím ctnostněji a dokonaleji žije, tím větší moc má její požehnání.

Již ve Starém zákoně nacházíme, že zbožné osoby nad jinými pronášely požehnání. Tak Noe nad svým synem Jafetem (I. Mojž. 9, 25), Izák nad svými syny Esauem a Jakobem (I. Mojž. 27, 27), nad Jakobem znova před jeho útekem, když řekl: „Bůh všemohoucí žehnej tobě a rozmnož tebe“ (I. Mojž. 27, 41), Jakob žehnal synům Josefovým (I. Mojž. 48, 6) a před smrtí synům svým (I. Mojž. 48, 18). Také Mojžíš požehnal synům izraelským před svou smrtí. (5. Mojž. 32, 51.)

Až do dneška se stává, že zbožní rodiče dítkám žehnají, na př. před spaním, před odchodem z domu otcovského, před sňatkem nebo na loži smrtelném. Spisovatel Peter Dörfler ve své knize „Dokud maminka žila“ vypravuje o večerní modlitbě v domě otcovském následovně: Před spaním svolala matka všechny děti a modlila se s nimi. Pak sáhla do kropenky, která visela na stěně, pokropila každé dítě na tváři a udělala mu křížek na čele, na ústech a na prsou. Bylo-li některé dítě nepřítomné, kropila svěcenou vodou i směrem, kde dítě se nacházelo, a žehnala křížem do vzduchu. Dětem to byl po každé posvátný okamžik, když matka jako kněžka před nimi stála. Jak matka, tak děti byly přesvědčeny, že na tomto matčině žehnání jejich štěstí závisí.

Požehnání rodičů nezůstává nikdy bez užitku. Někdy zakusíme jeho účinek i později, jak ukazuje následující případ: Německý básník Klement Brentano, který sepsal vidění ctihodné Kateřiny Emmerichové a zemřel r. 1842 v Aschaffenburgu, měl zbožnou katolickou matku. Ta jej denně před spaním žehnávala svěcenou vodou, činíc mu křížek na čele. Bretano se později octl na zcestí, ba pozbyl víry. Jednou v noci vrátil se domů od pitky. Když ulehl, bylo mu najednou, jako by u něho stála matka, skláněla se k němu, kropila jej svěcenou vodou

a dělala mu křížek na čele. Živě jsa vzrušen, celou noc se nemohl zbavit obrazu matčina, měl jej pořád na mysli. Začal přemýšlet o svém mládí. Vzpomněl si na onen čas, kdy se denně s matkou modlíval. Bylo mu líto, že jeho vášně jej přivedly k životu bezbožnému, i umínil si pevně rozloučiti se s životem hříšným. Toto předsevzetí básník také splnil. V pozdějším životě vyznal Brentano častěji, že jeho vlastní obrácení netřeba snad připisovati tomu, že se setkal s visionářkou Kateřinou Emmerichovou, nýbrž že stalo se oné noci, kdy mu tak jasně jeho matka vstoupila na mysl. Z toho vidět, že požehnání rodičů mnohdy i po letech přináší užitek.

Že požehnání, od někoho dané, má účinek, soudíme i z následujícího:

3. Kletba, od někoho vyslovená, jak skutečné případy dokazují, často se splňuje. Tedy tím spíše musí i požehnání dané tělu i duši prospívat.

Uvedu případy, které ukazují, že kletba, někým vyřknutá, se splnila. V Čortkově v Polsku v domě tamějšího rabína zemřel 10. ledna 1928 kupec Frommer, který po 32 let nepromluvil slova. Kupec ten pohádal se r. 1896 se svou ženou, proklel ji, aby prý *z a ž i v a s h o ř e l a*. Na druhý den stal se ve skladišti kupcově výbuch, při němž žena kupcova a dvě jeho děti shořely. Ve svém zoufalství běžel Frommer, který byl Žid, k rabínovi a tázal se, co by měl činiti. Rabín mu radil méně mluvit. Frommer však od té doby za pokání až do smrti nepromluvil. A jiný případ chci vyprávěti, který ukazuje, že kletba se může splnit. Ve farnosti sv. Gangolfa, v německém Saarském území, mají pamětní knihu a v ní jest vypravováno: Kateřina Bannwegová, 23letá, provdala se 19. května r. 1862 proti vůli rodičů za mladého muže Jindřicha Rehlingera, s nímž byla téhož dne v kostele sv. Gangolfa oddána. Rozzlobený otec vyslovil téhož dne nad dcerou kletbu; přál si, aby ji *z a b i l p r v n í h r o m, k t e r ý u d e ř í*. A ejhle, již v 5 hodin odpoledne zasáhl a zabil ji blesk na kopci u jejího rodiště Ponten. Byla pohřbena na hřbitově u sv. Gangolfa. Událost, která na tamější obyvatelstvo působila hlubokým dojmem, zapsal tehdejší farář Schauffler do pamětní knihy farnosti. Také z ní vysvítá, že kletba se splňuje někdy okamžitě. (Ve Sbírce příkladů (Beispiel-Sammlung str. 325—329, české vydání u Prombergera podle dřívějšího, stručnějšího vydání německého) prof. Spiraga vyprávěno více takových případů, kdy vyslovená kletba se okamžitě nebo brzy splnila.)

Učiníme si tedy *z á v ě r*: Když Bůh často dopouští, aby se splnila kletba, lidmi vyslovená, čím více ve své nevýslovné dobrotě splní požehnání, které vzýváním nejsvětější Trojice na své bližní svoláváme! Bude tedy každému křesťanu na tom záležeti, aby se mu dostalo požehnání kněžského, biskupského, papežského, požehnání, které se udílí *v e l e b n o u S v á t o s t í* při službách Božích. Zvláště ať také

rodiče častěji dítkám žehnají, vzývajíce nejsvětější Trojici, pamětlivi napomenutí svatého Petra: „Žehnejte!“ (I. Petr 3, 9.) Amen.

Poznámka: Tato řeč se hodí na svátek Nanebevstoupení Páně. Viz začátek.

## 12. Znamení svatého kříže.

V tomto znamení zvítězíš. (Takový nápis objevil se na nebi Konstantinu Velkému.)

Často jsem v kostelích viděl, jak nedbale návštěvníci dělají znamení svatého kříže. Někteří se zcela lhostejně dotknou čela, úst a prsou. Jiní zas šermují rukou, jako by mouchu odháněli. Také v našem kostele jsem viděl, že znamení svatého kříže se dělá nedbale a zběžně. Chci tedy jednou mluvit o sv. kříži a ukázat, jak vznešený jest to úkon a jaký užitek to přináší, když se zbožně svatým křížem znamenáme.

1. Kříž byl původně předmětem opovržení.

Ve starověku bývali ke smrti kříže odsuzováni největší zločinci, loupežníci a vrahové. Kříž byl tenkrát totéž jako dnes šibenice. Proto si také vysvětlíme, že nauka o Ukřižovaném byla „Židům pohoršením a pohanům bláznovstvím“ (I. Kor. 1, 23). Ale smrtí Syna Božího byl kříž posvěcen, stal se předmětem největší úcty, ozdobovaly se jím potom koruny královské i prsa mužů zasloužilých. Z úcty ke kříži Spasitelovu zakázal r. 325 císař Konstantin Veliký, aby již nikdo nebyl křižován.

2. Podoba kříže objevuje se hojně ve stvoření.

Všimněme si, že lidské tělo je utvořeno do podoby kříže. Potřebujeme jen rozpřáhnouti ruce a naše tělo má podobu kříže. Kříž nese také každý člověk, i žid a pohan, naznačen na svém obličejí. Naznačíme-li čarou jednak polohu očí a uší, jinou čarou směr nosu k ústům, vidíme, že nám Tvůrce vtiskl podobu kříže do obličeje. — Kříž tvoří ptáci v letu i ryby, plovoucí ve vodě. Stromy a byliny ukazují v útvaru svém mnoho křížů. Většina nástrojů, hladivo, kleště, nůžky, nož, kotva atd. mají za základ kříž. Mnoho věcí nám tedy připomíná smrt Spasitelovu na kříži a naše vykoupení, které se na něm stalo.

3. Kříž sám zas nám připomíná Nejsvětější Trojici a také strom v ráji.

Připomíná nám Nejsvětější Trojici, poněvadž sestával ze tří dílů: z dlouhého trámu kolmého a ze dvou kratších příčných, které podle sdělení mnohých visionářek, jako Kateřiny Emmerichové, Terezie Neumannové a jiných, vidlicovitě z něho vybíhaly. — Velmi živě nám kříž připomíná strom v ráji, z jehož zakázaného ovoce jedli naši praro-

diče. K tomuto stromu Adam a Eva přistoupili — proto byly nohy Spasitelovy na kříž přibity. Po zakázaném ovoci vztáhli naši prarodiče své ruce — za to byly přibity i ruce Spasitelovy. Adam a Eva jedli z ovoce, visícího na stromě, proto visel Spasitel na stromě kříže tři hodiny a trpěl nevýslovné bolesti. Strom stál uprostřed ráje — strom kříže stál také uprostřed dvou jiných křížů. — Hřích v ráji stal prý se v šestý den odpoledne (I. Mojž. 3, 8), což je míněním i mnohých učitelů církevních — a nápadným způsobem také v den šestý, v pátek odpoledne o třetí hodině bylo dokonáno naše spasení na kříži. Tyto shody okolností jsou pozoruhodné a nutí nás přemýšlet o spravedlnosti Boží.

4. Svatý kříž připomíná nám i budoucí soudný den.

Jak známo, řekl Kristus Pán, že v soudný den se objeví jeho kříž v oblacích. (Mat. 24, 29.) Znamení jeho ponížení bude pak znamením slávy. Ale velký zářící kříž zjevil se již častěji v oblacích před očima velkých davů lidí, aby nám takřka připomněl ona slova Kristova. Některé takové případy zmíním.

Všeobecně jest známo, jak se zářící kříž objevil v oblacích za času císaře Konstantina Velikého. Když císař r. 312 poblíže nynějšího Lyonu konal válečnou poradu, objevil se blízko slunce zářící kříž s řeckým nápisem „TUTO NIKA“, t. j. „v tomto (totiž znamení) zvítězíš“. Tím byl císař i jeho bojovníci povzbuzeni podniknouti, a to pod praporem svatého kříže, zamýšlenou výpravu na Řím a tak porazit devětkrát silnějšího Maxentia. Po tomto vítězství byly všechny pozdější výnosy Konstantinovy proniknuty duchem křesťanským.

Podobný úkaz se stal r. 351 v Jerusalemě, když tam sv. Cyril, biskup jerusalemský, nastupoval svůj biskupský úřad. Podle zprávy tohoto svatého biskupa, kterou zaslal císaři Konstantinovi, objevilo se onoho dne o deváté dopolední hodině za jasného nebe a svitu slunečního nad Jerusalemem velké světlo tvaru kříže, které sahalo od Kalvarie až přes horu Olivetskou a tak jasně zářilo, že až slunce zastínilo. Tento kříž na nebi viděli nejen jednotlivci, nýbrž veškeré obyvatelstvo jerusalemské. Také netrval tento zjev jen několik okamžiků, nýbrž několik hodin. Lidé, radostí i bázní jati, spěchali do chrámů a velebili Boha, vyznávající, že křesťanské náboženství je božského původu. V řecké církvi se koná každoročně 7. května památka tohoto zázračného zjevu.

Také v Migne v diecési poitierské ve Francii objevil se 17. prosince r. 1826 veliký zářící kříž na nebi. Stalo se to takto: Bylo to přimisi; téhož dne za jasného nebe kázal venku před kostelem jistý kněz před zástupem asi 3000 posluchačů o moci svatého kříže a zmínil při té příležitosti ono zjevení se svatého kříže za císaře Konstantina. A v tomtéž okamžiku uviděli posluchači na nebi zářící kříž, který ve

výši asi 100 metrů vodorovně se vznášel nad nimi na modré obloze, delším břevnem od kostela vycházejí a k západu se táhna; byl velmi veliký, zcela pravidelně utvořený, barvu měl jako stříbro růžovou září proniknuté, takže tu barvu nikdo nemohl určitě pojmenovati. Kříž, jehož zář oči nikterak neoslepovala, bylo vidět na nebi asi půl hodiny, a zmizel teprve poznenáhlu, když v kostele měla začít další pobožnost, tak zv. požehnání; stmělo se zatím a hvězdy zasvitly na obloze. Biskup poitierský sepsal o tom protokol s 200 očitými svědky a prohlásil po 11měsíčním vyšetřování zjev ten za zázrak. Tehdejší papež Lev XII. gratuloval biskupovi, že v jeho diecési se stal tak veliký div. Volní myslitelé nechtěli ovšem zázrak přiznat a tvrdili, že je to sluneční a měsíční duha. Astronom Cassini z pařížské akademie prohlásil jejich mínění za pošetilé, poněvadž v době úkazu toho ani sluneční ani měsíční paprsky na nebi nebyly a ani mraky ani mlha nebyla.

A ještě podobný případ při svěcení misijního kříže. Kněz František Weninger († 1888), pocházející z Rakous, působil mnoho let jako misijní kazatel v severní Americe. Když ve městě G u t t e n b e r k u v e s t á t ě O h i o na horním Mississippi ke konci misie — a to odpoledne v pátek zasvěcený Nejsvětějšímu Srdci — stavěl misionářský kříž, tu objevil se na modrém nebi velký bílý kříž, daleko viditelný. Byl podle zprávy P. Weningra asi 30 metrů dlouhý a 7 metrů široký a jako ze zářících paprsků složený. Po obou stranách kříže bylo vidět ohromné ratolesti palmové. Zjev trval čtvrt hodiny a byl všem viditelný. — Jindy objevil se kříž v G r a n d R a p i d e, a to zase, když Weninger vztyčoval misionářský kříž. A podivný tento úkaz opakoval se ještě třikrát při podobných příležitostech.

V Č í n ě podle časopiseckých zpráv bylo častěji na nebi vidět zářící kříž, který viděli a nad nímž žasli pohané. — Pán Bůh tedy častěji upozorňuje lidi na kříž Kristův; márne si tedy i my častěji kříž ten připomínati, a to se děje, když činíme znamení svatého kříže. — Čím je státnímu zřízení uniforma nebo odznak, tím ja katolickému křesťanu kříž.

Kříž d ě l á m e t a k t o : Palcem pravé ruky děláme křížek na čele, křížek na ústech a křížek na prsou, říkájce při tom: „Ve jménu Otce — i Syna — i Ducha svatého. Amen.“ (Kazatel to učíň!) Kněz u oltáře dělá tak zvaný velký kříž (ostatně i u lidu, zvláště ve slovan-ských zemích obvyklý), nataženými prsty pravé ruky se dotýkáje čela a čině pohyb odtud k prsům a pak od levého ramene k pravému. (Kazatel to učíň!)

5. Znamení kříže osvědčujeme svou víru v Nej-  
s v ě t ě j š í T r o j i c i a v J e ž í š e, s v ě h o S p a s i t e l e.

Kříž sám připomíná nám kříž Kristův a naše vykoupení skrze Syna Božího. Trojí opakování křížku a slova při tom pronášena připomínají nám Nejsvětější Trojici.

Čelo, z něhož myšlenky vycházejí, připomíná nám původce všeho, Boha Otce. Ústa, z nichž slova vycházejí, připomínají nám božské Slovo, Syna Božího. Prsa se srdcem, odkud láska a každé odhodlání vychází, připomínají ducha lásky, Ducha svatého.

Zároveň zasvěcujeme znamením svatého kříže Bohu Otci, původci všeho, své myšlenky; Bohu Synu, Slovu od Otce vycházejícímu, zasvěcujeme svá slova; Duchu svatému, duchu lásky, zasvěcujeme všechna hnutí svého srdce.

6. Znamenání se sv. křížem není pouhá ceremonie, nýbrž samo o sobě je žehnáním — tedy také požehnání přináší.

Hlavní účinek znamení svatého kříže je ten, že zahání zlého ducha. Jako pes se leká a utíká před bičem nebo před holí, kterou byl bit, tak leká se a utíká ďábel, vidí-li dělati svatý kříž; jest mu tím připomínána smrt Kristova na kříži, kterou jeho moc byla zlomena, což jest mu velmi protivné. — Jako Židé na poušti, pohlížeje důvěrně na měděného hada, na kolu visícího, od smrtonosného uštknutí ohnivých hadů byli vyléčeni (II. Mojž. 17, 12), poněvadž tento měděný had byl předobrazem budoucí smrti Kristovy, tak také ti, kteří se znamenají svatým křížem a připomínají si tak smrt Kristovu na kříži, ochráněni budou od úkladů hada pekelného. Když Kolping, zakladatel katolických spolků tovaryšských, umíral († 1865), vzal krucifix a podával jej svému příteli, který u něho při skonání dlel, se slovy: „To ti dávám, braň se tím!“ Vskutku je kříž a žehnání se svatým křížem zbraní proti ďáblu.

Jak velmi se ďábel bojí svatého kříže, ukazuje zvláštní událost, která se stala ve schůzi svobodných zednářů v Lyoně. Vincenc Jandel, kněz dominikán, který se později stal generálem, t. j. nejvyšším představeným dominikánů († 1872), kázal r. 1840 v Lyoně. Po kázání o znamení svatého kříže tázal se ho na ulici nějaký pán, zda také sám tomu věří, co kázal. P. Jandel odpověděl, že by neučil tomu, čemu sám nevěří. Nato řekl onen pán, že je zednářem a že nevěří v působnost svatého kříže. Ale aby prý moc tuto zkusil, zve dominikána, aby přišel do večerního zasedání lóže, v němž ďábel sám předsedá: Má nad shromážděním učiniti znamení kříže a ukáže prý se, mluvil-li pravdu. P. Jandel si vyžádal tři dni na rozmyšlenou a zašel ihned k arcibiskupovi. Poradiv se s několika theology, udělil mu arcibiskup dovolení schůzi navštívit a dal mu k tomu své arcipastýřské požehnání. P. Jandel ztrávil ostatní čas na modlitbě a v konání kajících skutků a také jiní se za něj modlili. Když nastal onen večer, odebral se ve světských šatech v průvodu onoho pána do spolkové místnosti, která se zvolna plnila. Čekali pak jen v hlubokém a strašném mlčení na předsedu. Tu otevřely se dveře a očekávaný vešel. P. Jandel líčil sám mezi důvěrnými přáteli hrozný

dojem, jakým naň tato bytost působila, že prý se cítil hrůzou jako zkamenělý. Ale vzmužil se a učinil nad shromážděním znamení svatého kříže. V tomtéž okamžiku zmizel satan a všichni přítomní se v divém úprku hrnuli ze sálu na ulici. Zednář, který P. Jandela k tomuto kroku vybídl, uvěřil a obrátil se. Více vážných a vážených osobností, které svědčí, že se to vše vskutku stalo, je jmenovitě a se všemi daty uvedeno v životopise P. Jandela, který generál dominikánů Hyacint Cornier vydal r. 1896 v Paříži, takže jest těžko o pravdivosti události této pochybovati. Nutno také uvážit, že generál dominikánů Jandel i spisovatel onoho životopisu, rovněž generál dominikánů, Hyacint Cornier, jsou věrohodní muži, kterých nemožno z nepravdy podezíráti. Z události této vidět, jak správná jsou slova, která za Konstantina stála na nebi napsána: „V tomto znamení zvítězíš!“

Také od mnohých neduhů tělesných by nás znamení svatého kříže ochránilo, kdybychom je častěji zbožně dělali. Při nalezení sv. kříže císařovnou Helenou, která dala r. 325 na Kalvarii v Jerusalemě kopat a hledat, bylo dotekem sv. kříže ihned uzdraveno několik nemocných. Památkou na tyto události slaví naše církve 3. května svátek Nalezení svatého kříže. Jako dotknutí sv. křížem přinášelo požehnání, tak je přináší i připomínání kříže a smrti Kristovy při znamení se svatým křížem. Nemocní by se jím tedy měli častěji znamenati, možno-li také zároveň svěcenou vodou se kropiti, čímž účinek se stává ještě větší.

Ale nejen v nemoci, i jindy a častěji za den se máme sv. křížem žehnat, zvláště hned ráno při vstávání, abychom své denní práci Boží požehnání vyprošovali; večer před spaním, abychom zlé myšlenky a sny zapuzovali; před modlitbou, abychom roztržitost vzdalovali; když vycházíme z domu, aby se nám na cestě nic zlého nepříhodilo. Blázen, kdo se stydí dělat kříž! To těší ďábla, když vidí, že lidé zbraně proti němu užívat nechťejí! Nebuďme tedy zbabělci, nýbrž zmužilými vyznavači své víry, pamětlivými slov Kristových: „Kdo vyzná mne před lidmi, toho vyznám také já před Otcem svým, který jest v nebesích.“ (Mat. 10, 32.) Amen.

Poznámka. Řeč hodí se zvláště při svátcích Nalezení nebo i Povýšení sv. kříže.

## 13. Svěcená voda.

„Effugiat omnis spiritus immundus. — Prchni všeliký duch nečistý!“ (Slova při svěcení vody.)

Z větších měst spěchá v létě mnoho lidí do lázní, aby tam pili léčebné vody nebo se v nich koupali. Mnozí cestují i do mořských

lázní, aby tam své tělo koupelemi osvěžili. Nervosní se podrobují léčení studenou vodou, aby se otužili a nervy posílili. Mnozí tedy hledají své útočiště u vody pro její ozdravující moc. Nuže, také pro potřeby duše je ustanovena voda, především voda křestní, potom také voda svěcená. Také svěcená voda má zvláštní moc, a to následkem modlitby církve při jejím svěcení. Abyste, milí křesťané, svěcené vody více si vážili a horlivě i zbožně ji užívali, chci dnes vylíčiti její požehnané účinky. Užasnete, až budete slyšeti, jak užitečnou se v mnohých případech osvědčila.

Mnohý snad řekne: Jak může tak nepatrná věc, jako je svěcená voda, působiti zvláštním účinkem? Odpovídám: Není střelný prach také tak nepatrnou věcí? A přece může pobořiti celé domy a rozprášiti celá vojska. Jak nepatrnou jest pára — a přece pohne celým velikým vlakem. Tedy i v přírodě nacházíme, že mnohé nepatrné věci mají velkou sílu. Podobně je tomu i se svěcenou vodou. Jen jeden je tu rozdíl, že svěcená voda nemá té síly přirozeně, nýbrž skrze modlitbu církve, od Krista Pána ustanovené, obdařena jest tajemnou silou odvracet i zlo těla i duše.

Modlitba církve při svěcení to působí, aby těm, kteří svěcené vody používají, zásluhy ukřižovaného Spasitele byly tajemným způsobem přivlastněny. Upotřebení svěcené vody není tedy pověrou, jak myslí nevědomí lidé. Chci nyní mluvit o prospěšnosti svěcené vody. Má především, jako voda vůbec, sílu očištnou:

1. Očišťuje od všedních hříchů a shlazuje časné tresty za hříchy.

Tridentský církevní sněm praví, že všední hříchy i mimo svátost pokání mnohými jinými prostředky mohou býti shlazeny. (S. 14, kap. 15.) Takovým prostředkem jest na př. modlitba. Pravíť sv. Augustin, že modlitba Otčenáš shlazuje všední hříchy, jichž se přes den dopouštíme. (Enchiridion 71.) Totéž platí i o svátostinách, k nimž náleží i svěcená voda. Již pohané tušili, že by voda mohla míti očištnou moc pro duši. Neboť jak pohanští spisovatelé svědčí, očišťovali pohané ruce říční nebo pramenitou vodou, dříve než se modlitbou k svým pohanským modlům blížili. Herodot vypravuje, že pohanští kněží v Egyptě se třikrát za den a dvakrát za noc vodou očišťovali. Za císaře Juliana Odpadlíka pohanští kněží ty, kteří vstupovali do chrámů, u brány pokropovali větvemi, namočenými do tak zvané vody smírné. Všecky tyto pohanské ceremonie jsou ďábelského původu. Ďábel totiž rád napodobí díla a předpisy Boží.

Ještě jinou moc má svěcená voda:

2. Přispívá k ochránění od nemocí a jiného zlého a k odstranění jich.

Při svěcení vody modlí se totiž kněz, aby voda tato nemoci zaháněla

(morbos pellendos) a zdraví duše i těla (sanitas animae et corporis) prospívala. Při svěcení tomto se vodě přidává sůl, a to ne bez důvodu. Sůl totiž udržuje zkáze podléhající látky při svěžesti a zabraňuje hnití. Egypťané, mistři v balzamování, dokonce solí i mrtvoly před hnilobou chránili. Církev tedy tím, že k vodě přidává soli, chce nám dáti na srozuměnou, že zbožným upotřebením svěcené vody se udržuje s v ě ž e s t života, že nemocem se zabraňuje a zdraví prospívá.

To však nebuď tak míněno, jako by se tím přirozené prostředky měly státi zbytečnými. Musíme si tak počínat, jako naši zbožní předkové: V nemocích se sice obraceli na lékaře, při tom však neopomíjeli užívat také prostředků církevních, tedy i svěcené vody.

Jak užitečné jest používání svěcené vody při nemocných, ukazuje následující událost. Když s v. J a n Z l a t o ú s t ý, potomní biskup cařihradský, byl ještě kazatelem v syrské Antiochii, přišla k němu vznešená paní, jménem Evelia, a naříkala si, že jí již zemřeli čtyři synové a nyní že poslední, těžce nemocen, leží v horečce. Prosila světce o kněžskou pomoc. Ten zašel k nemocnému a pokropil jej třikrát svěcenou vodou, děláje kříž a vzýváje Nejsvětější Trojici. Pak napomenul rodinu, aby nemocného častěji svěcenou vodou pokropovala. Od toho okamžiku se stav nemocného znatelně zlepšoval a on se brzy úplně uzdravil. To se stalo r. 390 v Antiochii. — A jiný podobný případ. V sedmém století byl v Anastasiopoli v Galatii biskupem sv. T h e o d o r. Jednoho dne předstoupil před něj malomocný, od hlavy až do paty malomocenstvím pokrytý. Světec dal přinést vody, modlil se nad ním o pomoc Boží, vztáhl ruku a žehnal jej svatým křížem. Pak lil svěcenou vodu na hlavu nemocného. Sotva se svěcená voda dotkla nemocného těla, zmizelo malomocenství a uzdravený hlasitě zvěstoval slávu Boží. (Sv. Řehoř, Dial. 1, 10.) — S v a t ý E u t h b e r t († 687), biskup v Lindisfarne v Anglii, přišel na jedné ze svých cest do domu hraběte, jehož paní byla velmi nemocna. Hrabě se velmi z jeho návštěvy radoval, klekl před ním a prosil, aby posvětil vodu a pokropil jí nemocnou. Hrabě pravil: „Jsem jist, že má žena se pak buďto uzdraví, anebo že Bůh udělá konec jejím bolestem.“ Biskup dal přinést vody, posvětil ji a poslal pak kněze do světnice nemocné, aby paní pokropil. Kněz tak učinil a dal svěcené vody nemocné i píti. Sotva se svěcená voda nemocné dotkla, cítila paní, že v jejím těle se něco mění, vstala ihned a děkovala Bohu, že jí seslal takového lékaře. Za chvíli přišla do jídelny a obsluhovala hosti, jako kdysi tchyně Petrova, která také obsluhovala Pána, když ji uzdravil z horečky. (Mat. 8, 15.) — Jak svatý Bernard, opat clairvauxský, vypráví, také jeho přítel, s v. M a l a c h i á š († 1148), arcibiskup v Armagh v Irsku, uzdravil svěcenou vodou ženu, která trpěla rakovinou. Přišel na své cestě po Anglii do kláštera, jehož mnichové byli dobří jeho známí. Ti jej upozornili na ženu, rakovinou

úplně prožranou. Arcibiskup vzal svěcenou vodu a pokropil nemocnou. Ta byla ihned zbavena vší bolesti, rány se zahojily tak, že na druhý den po nich nezbylo ani jízvy. — S v a t ý O d i l o († 1049) v opatství Clugny uzdravil častěji svěcenou vodou nemocné, na příklad mladíka Gerharda, který měl padoucnici. Mladík míval záchvaty, že upadal na zem a zůstával jako mrtvý. Svatý opat mu dal pít posvěcenou vodu, načež se mladíku ulehčilo a neduh se již nevrátil. Jindy pokropil sv. Odilo šíleného, který neoblečen a s křikem pobíhal venku, a přemluvil jej, aby se také posvěcené vody napil, a šílenec nabyl opět rozumu. — Měli bychom tedy také, milí křesťané, při onemocnění se utíkat nejen k lékaři, ale také častěji svěcenou vodou se žehnat, nebo když nemocný sám již síly k tomu nemá, měli by jej jeho domácí svěcenou vodou pokropiti. Mluvení nevědomých lidí, kteří by nám to snad vykládali za pověru, můžeme klidně ignorovati. — Naši předkové sahali ke svěcené vodě také, když d o b y t e k nakažlivými nemocemi padal nebo když ú r o d a n a p o l í c h, zvláště víno a brambory, kobyilkami, housenkami nebo neznámými chorobami byla ohrožena. V takových případech pokropovali dobytek nebo pole svěcenou vodou a jejich důvěra byla odměňována zdarem. Sv. V i n c e n c F e r r e r s k ý († 1419), dominikán, kázal v Murcii ve Španělsku; byl začátek léta. Náhle přišla celá mračna kobylek a komárů a začala ničit pole. Tu prosili obyvatelé svatého muže o pomoc. Ten dal přinést vody, posvětil ji a kropil jí pak všemi směry. Na druhý den hmyz zmizel a pole a vinice se zas zvetily. Brzy potom, r. 1418, chtěl sv. Vincenc Ferrerský kázati na svátek svatého Petra a Pavla před velkým zástupem v jednom městě v Katalonii. Když vyšel na kazatelnu, strhla se hrozná bouře, která lid poděsila. Zdálo se, že z kázání nebude nic. Tu dal světec přinést svěcenou vodu a kropil jí proti mračnům. Jako na rozkaz přestala bouře, mraky se trhaly, slunce začalo svítit a kázání se mohlo konat. — Uvedme nyní i jiné účinky svěcené vody.

3. S v ě c e n á v o d a z a h á n í z p ř í b y t k ů z l é h o d u c h a, který tam může působiti nepokoj a všeliké zlé. Při svěcení vody modlí se kněz: „Efflugiat omnis spiritus immundus — prchni všeliký duch nečistý“ z místa, které tou vodou bude pokropeno. Dále: Ať ustoupí všechna zloba a lest úskočného nepřítele a všecko, co by blahu a pokoji obyvatelů škoditi mohlo.“ Dáblu je tedy svěcená voda velmi protivná a zahání jej. S v a t á T e r e z i e (ve vlastním svém životopise) velmi cínváli moc svěcené vody proti zlým duchům. Vypravuje, jak jednou v jejích kapli po levici uviděla hnusnou postavu, z níž sálal oheň. Ihned učinila znamení svatého kříže a postava zmizela. Ale za chvíli se objevila zas. Svěťice znova udělala svatý kříž a postava zas zmizela. Ale po chvíli se objevila po třetí. Tu pokropila svěťice ono místo svěcenou vodou a démon zmizel a již se neobjevil. Z toho patrně, ja-

kou moc má proti němu svěcená voda. Proto také svatá Terezie neopomněla ani na cestách nositi s sebou nádobku se svěcenou vodou.

Zvlášť u umírajících mělo by se svěcené vody užívat; neboť umírající rád ďábel děsíva hroznými přízraky. Svěcená voda jej zahání. Ne bez důvodu tedy kněz nemocného nebo umírajícího při zaopatřování kropí svěcenou vodou. Petr Ctihodný, opat z Clugny, vypravuje ve svém spise „O zázracích“ (I. 8), že jeden tamější bratr, když umíral, celou světnici, v níž ležel, viděl plnou duchů, majících ostré dýky. U jeho lože však byli neustále dva bratři a jeden, když viděl nepokoj umírajícího, pokropil pokoj svěcenou vodou. Ihned mu nemocný děkoval a řekl mu, že zlí duchové prchli a přízraky zmizely. — Podobný případ se stal, jak staré zápisy v klášteře Cava v Neapoli sdělují, v klášteře onom za opata Petra. Ctnostný mnich Maurus umíral. Když k němu přišel jeho bratr Hugo, který byl v klášteře převorem, řekl mu nemocný: „Vidím u okna dva ptáky, jednoho velmi krásného, druhého velmi ošklivého, černého.“ Přítomní se podívali k oknu, ale nic neviděli. Tu dal převor přinést svěcenou vodu a pokropil jí okno. Ihned zvolal nemocný: „Černý pták zmizel.“ Měla by tedy u každého nemocného býti nádobka se svěcenou vodou, aby se jí mohl nemocný častěji požehnati nebo aby jej jiní pokropovali. Tak to vyžaduje i církevní rituale. Je smutné, že dnes mnozí křesťané v posledním zápase postrádají tak mocné zbraně, svěcené vody, ba že jako pohané, ba jako zvířata dokonce bez svátostí umírají.

4. Svěcená voda nám dále získává přispění Ducha svatého.

Vyplývá to ze slov modlitby při svěcení vody: „praesentia Sancti Spiritus vobis adesse dignetur, t. j. Duch svatý rač přítomen býti“, totiž těm, kteří svěcené vody zbožně užívají. Proto bychom se měli kropiti svěcenou vodou, když vchážíme do kostela, abychom se tam snadněji ubránili roztržitosti a aby nám při modlitbě Duch svatý přispěl pomocí a osvětlením. Jest nápadné, že již pohané při vstupu do svých chrámů užívali tak zvané vody očistné, připravené v předsíni chrámové. Také u mohamedánů bývaly od pradávna před branou mešity kašny, kde před vstupem do mešity si umývali obličej, ruce i nohy. Umývání pohanů a mohamedánů je ovšem bezmocné. Již Tertulian praví: „Marné umývání! Vaše voda je bezmocná! Ducha sv. při tom není. Znečišťujete se spíš než očišťujete!“ V katolické církvi však má svěcená voda pro posvátnou modlitbu církve, Kristovy zástupkyně, tajemnou moc. To proto, že jí zásluhy ukřižovaného Spasitele nám jsou přivlastňovány.

5. Svěcená voda pomáhá i mrtvým.

Církev by nekropila mrtvá těla při pohřbu, kdyby to bylo bez užitku pro mrtvého. Voda totiž má tu vlastnost, že v horku ochlazuje a žízni

ztrápeného občerstvuje. Takové ochlazení a občerstvení zjednává duším v očištění svěcená voda, totiž pokropování těla nebo hrobu. Můžeme svěcené vody používat i při svých soukromých modlitbách za zemřelé a kropiti jí v úmyslu, abychom jim pomohli. Sv. Theodot praví: „Jako dešť občerstvuje horkem uvadlé květiny, tak osvěžuje svěcená voda v očištění prahnoucí květiny nebeské.“ A poněvadž voda i oheň hasí, vyjadřuje kropení mrtvol a hrobů svěcenou vodou naši prosbu, aby Bůh duším v očištění muky jejich zmírnil.

Svěcená voda je v církvi katolické v užívání již od pradávna.\* Děje se o ní a o její moci zmínka v 8. knize „Apoštolských konstitucí,“ jejichž původ nesahá sice do doby apoštolské, ale přece do křesťanského starověku. Rovněž o papeži Alexandru I. ze začátku II. století čteme v Breviáři (3. května; zpráva sice pozdější — ale přece úctyhodně stará), že „svěcená voda, se solí smíšená, vždy v kostele připravena býti a že jí v příbytcích k vypuzení ducha zlého užíváno býti má“.

Předkové naši si svěcené vody vysoce vážili, při tom ovšem přirozených prostředků nezanedbávali. Pokropovali se svěcenou vodou nejen při vstupu do kostela, nýbrž i při vstávání a lehání, v nemoci a na cestu, aby je Bůh chránil nebezpečí a škod. Mnozí lidé berou si na cestu lahvičky s voňavkou; oč moudřejší by byla svěcená voda!

Ale účinku svěcené vody bude zakoušeti především ten, kdo je prost hříchu těžkého. Neboť kdo žije ve hříchu smrtelném, ten není hoden milostí, které mohou působit svátostiny, tedy i svěcená voda. Nutno také používat svěcené vody ne lhostejně, jako by šlo jen o pouhou ceremonii, nýbrž s důvěrou v pomoc Boží. Jenom tak možno očekávat, že skutečně bude působiti to, oč se kněz při svěcení vody modlí, *salutem credentium* — blaho věřících. Amen.

Poznámka: K řeči této použito také spisu: Gaume, Svěcená voda. Hodí se před svátkem Zjevení Páně, světí-li se před ním slavnostně voda.

## 14. Slova ze mše svaté jako světla na denní cestu.

Sláva na výsostech Bohu! (Luk. 2, 4.)

Oslavě Boží zcela zvláštním způsobem slouží mše svatá. Jest v první řadě obětí; obnovuje se při ní nekrvavým způsobem krvavá oběť Kristova na kříži. Ale zároveň nám její obřady a modlitby mimoděk připo-

\* následující odstavec poněkud změněn a nynějšímu stanovisku přizpůsoben překladatelem.

mínají jisté náboženské pravdy a budí v srdci našem zbožné myšlenky. Na příklad *svíce*, které při ní hoří na oltáři, připomínají nám svým světlem zvláštní přítomnost Boží, která se uskutečňuje při proměňování. Bůh bydlí ve světle nepřístupném (1. Tim. 6, 16), ale projevoval se, a to obyčejně zjevy světelnými, na př. Mojžíšovi v hořícím keři, při zákonodárství na hoře Sinaj blesky a plameny (2. Mojž. 19, 16), o letnicích ohnivými jazyky. — Starobylou, dnes z obyčejného užívání vyšlou, u nás obyčejně latinskou řečí, která většině lidí jest něčím tajemným, naznačuje se také, že na oltáři se děje něco tajemného. Na zvláštní přítomnost Boží při mši svaté upozorňuje kněz věřící také opětovným pozdravem: *Dominus vobiscum*, Pán s vámi! — Ale jsou i jiná slova při mši svatá, která nám mohou býti poučením, takřka světlem na celý den.

1. *Kyrie eleison* — *Pane, smiluj se nad námi*. Prosbu o slitování a odpuštění měli bychom Bohu denně, zvláště při večerní modlitbě přednáseti. Vždyť nám ulehání ke spaní silně připomíná smrt. A při umírání bude každému své svědomí důkladně zpytovat i Boha o slitování a odpuštění prositi. Ale abychom před tímto posledním usnutím, před smrtí, milosti u Boha došli, jest se nám svědomitě připravovati na tento okamžik, kdy staneme před soudnou stolicí Boží a budeme klásti počet z celého svého života, a proto máme denně před spaním své svědomí zpytovat, na chyby toho dne spáchané se rozpomínati, jich litovati a s oním celníkem ve chrámě kajícně prositi: „Pane, buď milostiv mně hříšnému!“ (Luk. 18, 13.) Stalo se již nejednou, že ten nebo onen v noci byl mrtvicí nebo jinou nemocí z tohoto světa odvolán, proto bychom zvlášť večer měli vzpomenouti slov Kristových: „Budte připraveni, neboť Syn člověka přijde ve chvíli, kterou netušíte.“ (Mat. 24, 44.) — Jiným slovem ze mše svaté, které by nám mělo na celý den svítiti, jest:

2. *Gloria in excelsis Deo* — *Sláva na výsostech Bohu*. Chvalozpěv tento jest oslavou Boží velebnosti. Oslava Boží jest však účelem všeho stvoření, neboť Bůh vše stvořil k své slávě. I my lidé jsme na světě k tomu cíli. Máme tedy denně všecky své práce a d *Dei gloriam* — ke slávě Boží podnikati. S tímto úmyslem máme již den začínati. Proto bychom měli již ráno při procitnutí říkati: „Všechno ke cti a slávě Boží, všechno z lásky k Bohu!“ Co z lásky k Bohu konáme, jest nesmírně záslužné. A tento úmysl, konati všecky práce své ke cti a slávě Boží a z lásky k Bohu, měli bychom častěji za den obnovovati. Tím by všecky naše skutky, i nejnepatrnější, nabyly před Bohem veliké ceny a měly by k očekávání velikou odměnu. Vysvětlím vám to příkladem. Jistý malíř dostal objednávku, vymalovati obraz, který by vyjadřoval tuto pravdu o *dobrému úmyslu*. Tu malíř vymaloval dítě, které na tabuli psalo dlouhou řadu nul. Vedle dítěte stál anděl strážný a ten dlouhým písátkem před nuly psal jedničku. Ten obraz podepsal

malíř slovy: Dobrý úmysl. Tím chtěl naznačiti, že slova a skutky člověka, které by nebyly vykonány se zřetelem k Bohu, nemají před Bohem žádné ceny, jsou pro věčnost samými nulami. Ale jakmile skutkům těmto předchází dobrý úmysl, totiž úmysl konati je k slávě Boží, pak dostávají před Bohem cenu vysokou, právě tak jako ona řada nul jedničkou, jim v čelo postavenou. — Třetí slovo ze mše svaté:

3. *Gratias agamus Domino Deo nostro* — Díky vzdávejme Pánu Bohu našemu. Každý rok i každý den se nám dostává od Boha mnoho dobrodiní. Každoročně dává Bůh růsti obilí na našich polích a ovoci na našich stromech, abychom měli dosti potravy. Proto na mnohých místech se každoročně slaví obžínky jako slavnost díků. Ale jest to málo, za tolik dobrodiní Bohu jen jedinkrát za rok děkovati. Při každém jídle měli bychom, jak Kristus Pán činíval, povznést zraky k nebi a díky činiti, aspoň těmi slovy, které prý Matka Boží často říkala: „Deo gratias, Bohu díky!“ Ukážeme-li se Bohu vděčnými, dostane se nám od něho nových milostí a dobrodiní. Děkovná oběť Noemova jest toho důkazem. Sotva Noe po vystoupení z archy děkovnou obětí Bohu za záchranu svého života a života své rodiny poděkoval, dostalo se mu ihned nového přislíbení a ukázala se duha jakožto znamení míru mezi Bohem a lidstvem (I. Mojž. 8, 9). Nezasévá i rolník nové símě do půdy, která se ukázala úrodnou? Tak prokazuje Bůh nová dobrodiní těm, kteří se mu ukázali vděčnými a umějí si jeho dobrodiní vážit.

Zapomínají-li tedy v některé rodině na modlitbu při jídle, ať ji začnou ode dneška konati, aspoň Otčenáš a Zdrávas, Maria! Když jednoho dne v pravé poledne se strhla bouře s krupobitím a kroupy ničily úrodu, řeklo rolníkovi jeho dítě: „Otče, nehněvá se snad Pán Bůh na nás, že nikdy se u jídla nepomodlíme?“ Rodičům vstoupily při těchto slovech nevinného dítěte slzy do očí a od onoho dne se rodina vždycky v poledne a večer před jídlem modlívala. Vezměme si k srdci napomenutí apoštolovo: „Za všechno díky vzdávejte, neboť to jest vůle Boží.“ (I. Sol. 5, 18.) — Nakonec chci připomenouti ještě jedno slovo ze mše svaté, které bychom měli Bohu denně jako prosbu předkládati:

4. *Dona nobis pacem* — Uděľ nám pokoje! Ó Bože, uděľ nám pokoje duše, dej nám pokoj s bližními, dej pokoj mezi národy, aby nebylo válek!

Co nám prospěje všechno bohatství světa, co všecky jeho poklady, co všecky zábavy a rozkoše, kdybychom neměli pokoje duše? Tento pokoj, pokoj srdce, nemohou nám dáti ani statky ani rozkoše pozemské. Tento pokoj nalazáme jen v Bohu, t. j. v službě jeho a v zachovávání jeho přikázání. Proto jest sám sobě nepřitelem ten, kdo na př. v neděle a svátky služby Boží zanedbává a místo toho snad autem, bicyklem, vlakem atd. po zábavách jezdí. K politování jest člověk, který v den Bohu zasvěcený na Boha zapomíná. Kdo na Boha za-

pomíná, na toho zapomene i Bůh. Takový člověk nemá v sobě pokoje; to jest nejhorší trest, který si možno pomyslit, když člověk již zde na zemi má takřka peklo.

Také pokoj s bližním jest vzácné dobro. To dosvědčí nejlépe ten, kdo má zlého souseda. Proto se má každý co nejvíce vystříhat různic se svými bližními a hledět s každým se snášet v pokoji. Jak velikou pohromu mohou přinést různice, ukázala nám dostatečně světová válka. Tenkrát jsme mohli poznat, jak velikým dobrem jest pokoj. Ó, modleme se denně také o to, aby Bůh národům křesťanským pokoj dāti ráčil, abychom v klidu a pokoji Bohu sloužiti mohli, a aby se uskutečňoval chvalozpěv andělský: Sláva na výsostech Bohu a na zemi pokoj lidem dobré vůle. Amen.

## 15. Se smrtí se nemají tropit žerty.

Bůh nenechá se posmívati. (Gal. 6, 7.)

Příslloví praví: „Když se oslu dobře daří, tu jde na led tancovat.“ Tím se myslí, že mnozí lidé, zvlášť když se jim dobře daří a oni nemají starostí, stávají se bujnými a ve své bujnosti tropí bláznovství, za které pak hořce pykají. Děje se to zvlášť o masopustě, v ostatky, to jest v poslední tři dny před Popeleční středou. Tu se nejen na maškarních plesích, ale často i na ulicích při průvodech dějí mnohé neplechty; lidé si při tom počínají, jako by byli pozbyli rozumu. Při takových rozpustilých zábavách se na př. mnohdy stává, že lidé ve své pomatenosti napodobí křesťanský pohřeb. Poněvadž se dnům ostatkovým blížíme, chci vám, drazí posluchači, vyprávěti několik odstrašujících příkladů, ze kterých poznáte, že mnohdy již zvláštní trest stihl ty, kteří takové bláznovství tropí, a že takoví lidé byli náhle povoláni před soudnou stolicí Boží.

1. Hrubé rozpustilosti učinila již nejednou hrozná katastrofa náhlý konec.

Stalo se tak na př. r. 1879 v Bleiberku v Korutanech. Město leží na úpatí stejnojmenné hory, slavné bohatstvím svých kovů, a mělo tehdy na 50 dolů. O ostatcích téhož roku táhl městem maskovaný průvod s velkým křikem a rozpustilostí. Tu zřítila se s hory lavina a pohřbila celý ten veliký průvod. Tlak vzduchu, jež pád takového množství sněhu způsobil, byl tak veliký, že lidé i zvířata v nejbližším okolí byli poraženi na zem, a hřmot padající laviny takový, že lidé v sousedních osadách lekem z domů vybíhali. Na zachránění zasypaných nebylo pomýšlení, poněvadž na nich ležel sníh tak vysoko, že všichni musili býti udušeni, ba rozmačkáni. Katastrofa tato byla pokládána za trest

na rozpustilý lid a připomínala slova Kristova: „Přijde Syn člověka v hodinu, které netušíte.“ (Mat. 24, 44.) — Na Popeleční středu r. 1887 tančili ještě v Nizze na Riviéře, a tu zatřásla se pod nimi země, několik lidí se zranilo i zabilo, a rozpustilosti, na Popeleční středu páchané, byl konec.

2. Také posměšné napodobování křesťanského pohřbu o masopustě zaplatil již mnohý smrtí.

R. 1889 slavili v úterek masopustní v Hardtu u Lavamünde rozloučení s masopustem na způsob pohřbu. Nějaký švec Peier z Hardtu představoval mrtvého, položil se na prkno a byl přikryt prostěradlem. Jiný napodobil pohřbívacího kněze; místo svěcené vody kropili „mrtvého“ vínem. Zpívaly se pohřební písně a máry se nesly do druhé hospody. Tam když byly postaveny a prostěradlo se ševce stáhnuto, tu se švec nehýbal. Z radosti nad tím, že švec svou úlohu tak dobře hraje, přinesli víno a tím lékem mu pomáhali. Lili mu je zvolna do úst — ale Peier nepolykal a víno teklo z úst ven. Tu teprv viděli, že Peier je mrtev. Jeť nevděčná věc, se smrtí žerty tropiti.

Jednomu herci přišlo draho i pouhé napodobení smrti, aniž si při tom žerty tropil. V říjnu roku 1917 byl při oslavě 100 narozenin maďarského básníka Michala Tompy v tamním Lidovém domě hrán kus, při němž herec Julius Elias hrál umírajícího. Onemocněl při tom těžce a musel býti odvezen do nemocnice, kde za několik minut mozkovou mrtvicí skonal. Jest přece jen znamením jakési lehkomyšlnosti a bezcitnosti, napodobuje-li kdo tak vážnou věc, jako jest umírání. Netřeba se divit, že Bůh k tomu lhostejně nepřihlíží.

3. Jest velmi nevděčnou hrou tropiti se smrtí žerty.

Vyložím některé příklady, které mohou bujným lidem býti výstrahou. Tak na př. důstojník, který se z lehkomyšlnosti dělal mrtvým, stal se při tom navždy mrzákem. Příklad je následující: Ruský důstojník Naklanov v Moskvě měl v červnu r. 1911 vyplatit směnku, ale neměl čím. Byl v úzkých. Tu jeho kamarádi, mladí důstojníci, vymysleli následující plán. Dali věřiteli vzkázati, že Naklanov náhle zemřel a že jest ve svém bytě na márách. Věřitel ihned přišel a co vidí? Naklanov ležel skutečně se zavřenýma očima v rakvi bez hnutí, oblečen v bílý rubáš. Okolo rakve hořelo mnoho svíček, aby tak přístup k rakvi byl ztížen. Věřitel odešel, ale tu udála se katastrofa, které se nikdo nena-  
dál. Skácela se hořící svíčka a zapálila u rakve umělé věnce a lehké látky. Rakev byla ihned v plamenech a mladý důstojník utrpěl tak těžká poranění, že se stal navždy služby neschopným. — Podobný případ stal se za francouzské revoluce v obci Chouches ve Vendei. Bylo to roku 1793. Všude ve Francii pásli po kněžích, aby je usmrtili. V hostinci té obce se divili hosté, že nebyl ještě zatčen farář. Hospodská měla zvláštní nápad; řekla: „Tu je lehký prostředek. Ať přijdou

četníci a číhají zde. Můj muž se položí do postele a bude se stavět nemocným. Zatím půjde někdo mezi lidi a bude vypravovat, že hospodský je na úmor a přeje si kněze. Nebude dlouho trvat a farář se objeví.“ Tak se také stalo; farář se ve chvílce dostavil. Tázal se po nemocném. Tu vedli jej do světnice, kde byli skryti četníci. Farář přistoupil k domněle nemocnému. Ten se nehýbal, i vzal jej farář za ruku — ale ta byla studená. Tu řekl farář ženě: „Proč jste mne nezavolali dřív, vždyť je již mrtev!“ Žena se zasmála a četníci se vynořili. Ale hospodský se nepohnul, byl skutečně mrtev, ranila jej mrtvice. To otřáslo přítomnými tak, že nikdo ze sebe nevypravil slova a farář se mohl bez obtíží vzdálit. Farář ten se jmenoval Guyader a hostinský Brassac. Vdova po něm později dostala rakovinu do tváře a zemřela v bídě. Bez podpory faráře Guyadera byla by zemřela hladem. — V Příbrami se až do dneška vypráví událost, která se tam již dávno stala. V obci Hluboši u Příbramě se v hostinci založil 25letý selský synek, že půjde o půlnoci sám na hřbitov, přeleze zeď a půjde do umrlčí komůrky, kde leživaly mrtvoly. Základ byl o sud piva. Když o půlnoci vyšel z hospody, šli za ním opodál kamarádi až ke hřbitovu, aby se přesvědčili, zda věc skutečně provede. Mladík přešel zeď hřbitovní, ale dlouho se nevracel. Tu se kamarádi znepokojili a vzbudili hrobníka. Vyprávěli mu, oč jde, a prosili, aby je vedl k umrlčí komoře. Tam našli mladíka mrtvého. Viděli také, že vlasy mu úplně zbělely. Při pohledu na mrtvolu, která v měsíční noci ležela v komůrce, ranila jej mrtvice. Bílé vlasy však svědčily, co strachu vytrpěl a jaké bylo jeho rozčilení. Je to také výstraha pro každého, aby se smrtí a s mrtvými nežertoval.

Nyní se táži, co jest asi příčinou, že ty, kteří se smrtí žertují, stihá často takový trest? Odpověď je nasnadě. Umírání a smrt je něco strašně vážného; jest to přechod k soudu, cesta před soudnou stolicí Boží. Jaká duše při smrti, taková pro ni celá věčnost. Kdo si tedy ze smrti šašky tropí, ten ukazuje, že mu odpovědnost před Bohem není ničím vážným a že mu málo záleží na tom, jak se mu povede před soudnou stolicí Boží. Také sluší uvážiti, že smrt jest poslední daň, kterou pro své hříchy Boží spravedlnosti všichni musíme odvésti. Trpělivým přijetím smrti a odevzdáním se do vůle Boží při smrti můžeme si odpykati časné tresty, kterých jsme zasloužili; podobáme se v tom okamžiku mučedníkovi, který svůj život dává za Boha. Kdo ochotně a kajícně smrt přijímá, bude v očištění málo trpět a brzy dospěje blaženého patření na Boha. Proto praví svatý Alfons: „Kdo v odevzdanosti do vůle Boží umírá, zanechává jiným důkaz, že umřel blaženě.“ Kdo však si ze smrti tropí žerty a zesměšňuje umírání, ten se těžce prohřešuje proti Bohu, a „Bůh se nenechá posmívat.“ (Gal. 6, 7.)

Církev si přeje, aby zbožní křesťané v posledních dnech masopustu

za mnohé urážky Boha, které v těch dnech bývají páčány, B o h a o d p r o š o v a l i a u s m i ř o v a l i. Proto se poslední tři dny před Popeleční středou v kostelích vystavuje velebná Svátost k veřejnému uctění od rána až do večera. Věřící se tedy zvou, aby velebnou Svátost v tyto dny navštívili a uctívali a při tom Pána Ježíše prosili za odpuštění hříchů svých i hříchů bližních. Amen.

Poznámka: Hodí se v neděli před Popeleční středou.

## 16. Smrti se nestrachujme!

Blahoslavení mrtví, kteří v Pánu umírají.

(Zjev. 14, 13.)

Častěji jsem již od známých slyšel: „Ach, velmi se bojím smrti!“ Poněvadž by se i mezi vámi, milí křesťané, mohl nalézt mnohý, který by se stejně strachoval, myslím si, že bude užitečno, promluví-li o strachu před smrtí, a přílišný strach budu hledět přemoci. Chci vám na příklad ukázat, jak oddaně zbožní křesťané a ovšem jak bídne bezbožníci umírali. Pak promluví o hlavní příčině strachu před smrtí a konečně ukážu, že smrt není nic strašného, zvlášť pro zbožného křesťana.

1. Bezbožníci mají velký strach před smrtí, zbožní křesťané však nemají příčiny se bát.

Kdo v životě byl bezbožný, nemá útěchy ani naděje při smrti; umírá v zoufalství. Vidíme to na Robespierrovi, který za francouzské revoluce stál v čele. Vykonával pravou hrůzovládu a nechal pod guilotinou zemřít přes milion lidí, mezi nimi i francouzského krále Ludvíka XVI. a na 2000 kněží. Všecko se před ním třásl, ale konečně se ho zmocnili protivníci a také k jeho popravě došlo 28. července roku 1794. Když Robespierre spatřil lešení, na němž měl zemřít, zatřásl se na celém těle jako osyka a křičel neustále o milost. Tu přistoupil k němu jeden z jeho soudců, vysmíval se jeho zbabělosti, poklepal mu na rameno a pravil: „Pravda, Robespierre, že je Bůh?“ A hned nato byl rozsudek vykonán.\* — Podobný příklad ještě. Jedním z největších nepřátel náboženství a nenávistníků Ježíše Krista byl německý filosof Friedrich Nietzsche, který zemřel r. 1900 ve Výmaru v Durynkách ve svém 56. roce. Opováživě hlásal tento člověk: „Není Boha!“ a zvlášť ve své knize Antikrist vychrlil proti Ježíši Kristu nejsurovější

\* Obdivovatelé revolucí líčí ovšem skon svého hrdiny trochu jinak. Sám jsem pro uvedení tohoto příkladu musel potom podstoupiti nemilou debatu. Tedy jsem toho mínění raděj se mu vyhnouti. Překl.

urážky: Křesťanskému přikázání o lásce k bližnímu se vysmíval a učil, že se s bližním, zvláště nemocným nebo slabým, nesmí míti slitování, aby vše slabé zhynulo a aby zůstali jen sami tak zvaní „nadlidé“. A jak skončil tento nenávistník Boha? R. 1889 upadl v šílenství; nenávist ke Kristu jej pomátla. Celý čas až do své smrti plakal nebo řval. Opravdu, tu možno říci: „Jaký život, taká smrt.“ Písmo svaté praví: „Smrt hříšníka je velmi zlá.“ (Žalm 33, 22.)

Ale naopak, zcela jinak umírá z b o ž n ý k ř e s ť a n ! Má při smrti velikou ú t ě c h u, totiž naději v život věčný a v odměnu na onom světě. Chci především ukázati na blaženou smrt Matky Boží. Jak jasnovídkyně Kateřina Emmerichová praví, nebyly poslední okamžiky blahoslavené Panny nic jiného než touha po jejím božském Synu, touha po nebi, takže vlastně umírala u vytržení. Velký světec, svatý František z Assisi, volal, když se smrt blížila: „Vítána buď sestra smrt!“ Svatá Terezie pravila před smrtí: „Nebojím se, neboť mám za soudce toho, kterého jedině jsem milovala, v něhož jsem všechnu svou naději skládala.“ Apoštol Indů, svatý František Xaverský, volal ve smrti, dívaje se na obraz Ukřižovaného: „V Tebe, Pane, jsem doufal, nebudu zahanben na věky!“ Jak vidíme, umírají zbožní a bohabojní lidé u velikém pokoji duše a v naději na budoucí, věčný život. O strachu před smrtí není u nich potuchy.

Jaké naučení si z toho vezmeme? Následující: Vedme i my život zbožný a bohumilý, pak se nemáme ve smrti čeho obávat. A nyní otázka: Která jest hlavní příčina strachu před smrtí? Odpověď zní:

2. Jest to veliká přílnulost k tomuto světu, která činí mnohým lidem umírání tak těžkým.

Mnozí lidé jsou hodně bohatí, mají mnoho a vášnivě na tom lpějí. Takovým lidem bude umírání velmi těžkým, poněvadž se od těch svých tak vášnivě milovaných statků budou muset navždy odloučiti. Proto praví Písmo svaté: „Ó smrti, jak hořká je myšlenka na tebe člověku, který své štěstí nachází ve svém bohatství!“ (Eccl. 4, 11.) Ovšem, jsou i jiní bohatí, kteří své srdce nevěšejí na majetek, kteří rádi z něho dobré pořizují, jako je na př. americký miliardář John Rockefeller. Obrovským svým jměním známý tento „olejový král“ měl r. 1850 měsíční příjem asi 100 dolarů. Jak z jeho starých účtů ještě dnes vidět, dával již tenkrát p á t ý dí l svých příjmů chudým. Příjmy ovšem rok od roku rostly, ale rostly i sumy, které tento dobročinný muž uděloval potřebným. R. 1900 měl již na 50 milionů ročních příjmů, dnes jich má přes 300 milionů. Sta a sta milionů vydal Rockefeller za tu dobu na dobročinné účely, bohatě obdařil mnohé university, založil veliké nadace. Čím víc rozdával, tím víc bohatl. A v tak vysokém stáří, neboť jest mu již přes 90 let, těší se tento dobrodinec lidstva znamenitému zdraví. Rockefeller je jako l é k á r n í k, který má sice na skladě jedy,

ale proto sám otráven není. Má veliké bohatství, ale nevisí na něm, a proto mu peníze a zlato smrt těžkou činiti nebudou.

Přílišnou přilnulost k pozemskému nutno vytknouti také oněm lidem, kteří jsou příliš oddáni p o ž i t k ů m a z á b a v á m. Jejich heslo jest: „Jsme jen jednou na světě, musíme života hledět užívat.“ To je zásada nesprávná; vede jen k časnému a věčnému zahynutí, k zoufalství při smrti, kdy budeme muset svět s jeho rozkošemi opustit. Nejsme proto od Boha stvořeni, abychom zde co nejvíc užívali, jsme stvořeni pro život věčný. A toho docházíme ne užíváním, nýbrž plněním přikázání. Plnění přikázání však vyžaduje boje a sebezapírání. Cesta ke spáse nevede rozkošnými zahradami, nýbrž je těžká, trnitá. Proto praví Kristus Pán v kázání na hoře: „Prostraná jest brána a široká cesta, která vede k zahynutí, a mnoho jest těch, kteří vcházejí skrze ni. Ale těsná jest brána a úzká jest cesta, která vede k životu, a málo jest těch, kteří ji nalézají.“ (Mat. 7, 13.) Poživační lidé nemají pokoje, neboť svět se svými rozkošemi pokoje člověku dáti nemůže. Pravíť Kristus Pán: „Pokoj svůj zůstavuji vám, pokoj svůj dávám vám, ne jako svět dává, dávám jej já.“ (Jan 14, 27.) Pozemské požitky jsou jako jedovaté bobule, které se zdají nádherným ovocem, ale požitky byvše, způsobují bolesti. Světáci to sami pozorují a říkají: „Špatně jest to na světě zařízeno, že vedle růží hned jsou trny.“ Poživační lidé se velmi bojí smrti, poněvadž smrt je konec jejich domnělého štěstí. Jako ryba, na udici chycená, nejvíc bolesti trpí, když je z vody vytahována, tak bude i poživačný při odchodu z tohoto světa nejvíc hrůzy trpěti. Filosof E p i k u r tvrdil, že je člověk na světě, aby co nejvíc užíval, a také žil podle této zásady. Ale Cicero, který jej znal, praví: „Neviděl jsem na světě člověka, který by se tak bál smrti, jako Epikur.“

Musíme se tedy, moji drazí, hledět oprostiti od přilnulosti k pozemskému, honění a pachtění se po požitcích a zábavách musíme zanechat. Při potírání nezřízené poživačnosti velmi nám přispěje svědomité zachovávání církevních přikázání, na př. zdržování se masitých pokrmů každý pátek. Jako studené obklady odstraňují horkost z těla, tak p ů s t potírá poživačnost. A v hodině smrti bude nám velkou útěchou, budeme-li se moci rozpomínati na svou zdrženlivost ve dnech církevního postu.

3. Každý člověk, jen když chce, může si ulehčiti umírání.

Především ať za života koná hodně mnoho dobrých skutků, zejména ať se d e n n ě, ba častěji za den modlí, třebaš jen krátkým povzdechem k Bohu. Zvlášť se denně modleme za šťastnou hodinku smrti. Velmi užitečno jest vzývati denně patrony dobré smrti, totiž s v a t ě h o Josefa a s v a t o u Barboru, aby nám šťastnou smrt vyprosili. Svatý Josef, pěstoun Páně, sám měl smrt nadevše šťastnou, proto bývá

jako patron šťastné smrti vzýván. Z života svatého Stanislava Kostky a mnohých jiných svatých pak víme, jak prospěšna jest modlitba k sv. Barboře, aby se nám od Boha dostalo té milosti, přijmouti před smrtí svátosti umírajících. Svatá Barbora zemřela jako mučednice ve svém 20. roce na rozkaz vlastního otce v hrozných mukách; proto má od Boha tu milost, vyprošovati nám šťastnou smrt, zvlášť pak přijetí velebné Svátosti.

Chceme-li se ve smrti zbaviti úzkosti a bázně, jest nezbytně nutno ihned, jakmile těžce onemocníme, přijmout s v á t o s t p o m a z á n í. Jak zkušenost učí, svátost tato nám zjedná veliký duševní klid a zaplaší všelikou bázeň před smrtí. Svatým pomazáním se totiž stáváme účastnými oněch milostí, které nám Kristus Pán zjednal svou opuštěností na kříži, tenkrát, když volal: „Bože můj, Bože můj, proč jsi mne opustil?“ Jak stigmatisovaná panna Barbora Pfisterová tvrdí, Pán Ježíš tuto svou opuštěnost, která se nedá vypsati, právě tak jako blaženost věčná, obětoval za nás hříšné a účinky této oběti nám přivlastňuje svátostí pomazání. Ostatně svátost pomazání, jak mnozí kněží z vlastní zkušenosti dosvědčují, působí často podivuhodnou božskou silou i opětovné uzdravení tělesné. Nejednou hned po přijetí této svátosti se dostavuje nápadné zlepšení. Název „poslední pomazání“ zdá se mnohým odstrašující, poněvadž se jím budí zdání, jako by potom člověk musel již umřít. Ale chceme-li velikých milostí této svátosti býti účastni, nesmíme s ní lehkomyšlně odkládat, jak se často děje, sice bychom se milostí těchto činili nehodnými.

Ještě na něco musím upozornit ty, kteří se chtějí uchrániti zmatků při smrti. Ať zavčas, dokud jsou ještě zdraví a při dobrém rozumu, učiní pořízení o své poslední vůli, ať napíší nebo si napsati dají t e s t a m e n t, aby mezi dědici nenastaly různice. Tento testament ať každým rokem zrevidují, nebylo-li by třeba něco v něm změnit. To velmi přispívá k uklidnění v hodině smrti, má-li člověk i své časné věci v pořádku. Pořádku milovný člověk je i Pánu Bohu milejší než takový, jemuž byl pořádek věcí vedlejší. Nikdo neříkej: Já nepotřebuji dělat testament, nejsem ještě stár a mám ještě před sebou mnoho roků! Zítřek může býti tvým dnem posledním, neboť smrt přichází jako zloděj, kdy se nikdo nenadá. — Konečně chci k upokojení všech, kteří se umírání bojí, ukázati pravdu následujícího tvrzení:

4. S m r t s a m a n e n í s t r a š n á, j e s t s p í š e v y s v o b o z e n í m.

Mluvil jsem jednou se starým pánem, jemuž bylo již přes 80 let, který však byl ještě velmi statný. Shledal jsem, že nemá ani nejmenšího strachu před smrtí. Také mi řekl proč. Privil: „Vždyť umírám jaksi denně, když jdu večer spat. Toho se přece nebojím a nic při tom netrpím. Ležím na lůžku a nic o sobě nevím. Tak tomu bude, až budu usínat navždy. Před usínáním jsem se nikdy nebál, proč bych se měl

bát, až budu usínat navždy? Když jsem večer usínal, věděl jsem, že druhý den ráno zase vstanu. Až usnu spánkem smrti, vím také, a to i ze zaslíbení Kristova i z jeho vlastního zmrtvýchvstání, že také se probudím, a to k věčnému životu. Ostatně je-li člověk stár, přeje si již umřít a vítá smrt jako v y s v o b o z e n í. Ve stáří nás pozvolna opouští smysly. Člověk špatně vidí, špatně slyší, špatně zažívá, nohy již nemají opory, ruce se třesou a všemožné obtíže se dostavují. To chci raději zemřít, než vésti bídný život mrzáka. Na smrt se vlastně těším." Starý pán, který takto mluvil, měl pravdu, všichni mu můžeme přisvědčiti.

Táži se: Když někoho bolí důkladně zub, k čemu se konečně odhodlává? Aby se zbavil nesnesitelné bolesti, jde konečně k zubnímu lékaři a dá si zub vytrhnout. Tak i u starého člověka, u něhož se již dostavují různé choroby stáří. Přeje si konečně býti vysvobozen z tohoto života. Jenomže trhání zubu bolí, kdežto usínání smrti se děje takřka bez bolesti. Neprávem se toho tolik mluví o „smrtném zápase“, neboť umírající se stává takřka bezcitným. K r á l L u d v í k IX., S v a t ý († 1270) pravil před smrtí: „Nebyl bych nikdy věřil, že umírání je tak lehké,“ a skončil s jasnou tváří.

Ještě na něco chci upozornit. Vytrpěl-li kdo na světě mnoho, zvláště od zlých lidí, a poznal-li tedy, jak svět je zlý, pak mu umírání nepřipadá nijak těžkým, poněvadž svět se mu zprotivil. Proto také tyrolský hrdina O n d ř e j H o f e r psal před svou smrtí 20. února r. 1810 z Mantuy svému příteli Pühlerovi: Sbohem, mrzký světe! Umírání mi připadá tak lehkým, že se mi ani oči nezarosí!“ Nebojme se tedy, milí křesťané, smrti! Zvláště se nebojme, je-li svědomí v pořádku a milovali-li jsme Boha z celého srdce! Takový člověk může býti blahoslaven ve své smrti, anoť Písmo svaté praví: „Blahoslavení mrtví, kteří v Pánu umírají.“ Amen.

## 17. Zvláštní milosti v hodině smrti.

„Ještě dnes budeš se mnou v ráji.“

(Luk. 23, 42.)

Slova, která pronesl Spasitel k lotru na pravici, jsou plna útěchy a dokazují, že mnohý hříšník může dojít zvláštních milostí v hodině smrti. Umínal jsem si k potěše mnohých o těchto zvláštních milostech promluvit.

Jest to omyl, když mnozí lidé myslí, že šťastně umírá ten, kdo je o k a m ž i t ě m r t e v, kdo tedy před smrtí nebo při ní trpí velmi málo nebo nic, jak tomu bývá u lidí raněných mrtvicí nebo u těch, kteří

následkem stařecké slabosti klidně usínají. Ta okolnost, že někdo ve smrti méně trpěl, není pro věčnost rozhodující, rozhodující jest jediné v jakém stavu byla při smrti duše. Byla-li ve stavu milosti Boží, tedy prostě těžkého hříchu, pak možno takovou smrt nazvat šťastnou. Zda ten člověk umíral rychle anebo zvolna, jest pro jeho věčný osud málo důležité. Tak zvaná rychlá čili náhlá smrt však přece není nic žádoucího, jak patrně z modlitby církevní: „Od náhlé a nenadálé smrti vysvobod' nás, ó Pane!“ Lépe je jistě tomu, kdo měl kdy připravit se na cestu na věčnost a přijmouti zejména svátosti. Je tomu podobně jako se studentem, který měl dosti kdy připravit se na zkoušky.

Ale jest stejným omylem mysleti, že člověk vůbec náhle, rychle umírá. V přírodě nikde nevidíme náhlých přechodů, aby na příklad rostlinka již zítra byla stromem, aby strom měl dnes květy a zítra již ovoce nebo podobné. V přírodě se všechno děje pozvolna. Proto ani člověk neumírá náhle, nýbrž pozvolna, což také v novější době lékařskými studiemi jest dokázáno. I když nemocný již přestal dýchat nebo se hýbat, neplyne z toho ještě, že duše již tělo opustila.

1. Umírající může ještě v posledním okamžiku býti účasten zvláštní milosti Boží.

Bůh totiž může na něj i v tak zvaném umírání působiti světlem své milosti tak mocně, že celý svůj život od nejútlejšího mládí prohlédne a ještě i do záhrobí nahlédnouti může. Jak velká lítost pronikne potom asi v posledním okamžiku mnohou duši, takže následkem té lítosti je zachráněna!

Mnozí lidé, kteří šťastně unikli nebezpečí smrti utopením, udušením a pod., také skutečně pak dotvrzují, že, když se jim vědomí již ztrácelo, celý život, od narození začínaje, jim velmi jasně byl ukázán, jako v biografu jim byl s nesmírnou rychlostí předveden. Bylo by to jako zablesknutí z onoho světa, jako začátek soudu. Ale Bůh, Duch svatý, může takovým způsobem zapůsobiti na duši člověka, i když ještě vlastní soud nenastal.

Že se mohou takové případy státi, ukazuje poučný příběh ze života svatého faráře arského, Jana Vianneye († 1859). Přišla k němu jistá paní, velmi zarmoucená tím, že její muž, který v plnění svých náboženských povinností nebyl nikterak vzorem, umřel bez zaopatření. Vianney, který mnohdy znal tajemství lidí, připomněl paní, že její muž často v měsíci máji donášel kytice na výzdobu mariánského obrazu, a připojil: „Kristus má slitování s tím, kdo vzdával čest jeho Matce. Vašemu muži dostalo se ještě v hodině smrti té milosti, že vzbudil lítost. Jeho duše je v očistci a my ji můžeme svými modlitbami a dobrými skutky odtud vysvoboditi.“ Paní žasla, že farář Vianney zná tajemství z jejich rodinného života, o nichž nikomu nic nevypravovala. Byla proto přesvěd-

čena, že jest pravda i ostatní, co svatý farář pravil o osudu jejího muže. Jak příklad tento ukazuje, jest tedy možno, že hříšníkům se dostává ještě v hodině smrti milosti a že mohou dojít odpuštění hříchů.

Nesmíme tedy odsuzovati žádného zemřelého, i kdyby byl skonal jako samovrah nebo na popravišti; neboť nemůžeme vědět, co se v okamžiku smrti v jeho duši dalo a zdali následkem nějakých dobrých skutků, které za živa vykonal, nedošel ještě v okamžiku smrti u Boha milosti zcela zvláštní. Opětovně jsem již četl z Říma následující zprávu: V Římě byl jednou odsouzen zločinec k smrti. Jistý zbožný kněz šel k němu do vězení a dával si všemožnou práci, aby jej pohnul k pokání. Všecko bylo marno. Politováníhodný člověk ten zůstával zatvrzelým. Konečně provázal jej kněz až na popraviště, klekl tam před ním a prosil ho, aby neodcházel z tohoto světa s Bohem nesmířen. Zločinec však odpověděl klením. Nad takovou zatvrzelostí se kněz tak rozhněval, že po vykonané popravě se obrátil k lidu a řekl: „Tak umírá člověk zavržený!“ O mnoho let později měl tento kněz, poněvadž žil životem svatým, býti prohlášen za blahoslaveného. Celý jeho život byl od církevních úřadů bedlivě zkoumán, i nebylo nalezeno nic, co by zasluhovalo sebemenší výtky. Zdálo se, že prohlášení za blahoslaveného je jistou věcí. Ale tu se přihlásili svědkové, kteří slyšeli onen výrok knězův po popravě — a co se stalo? Kněz za blahoslaveného prohlášen nebyl i přes to, že tak svatě žil; jedině proto, že tehdy zapochyboval o milosrdenství Božím a zatvrzelého hříšníka zatracoval. Církevní úřad prohlásil, že nikdo nemůže vědět, zda hříšník ten ještě v nejposlednějším okamžiku dokonalou lítostí nedošel odpuštění — a že proto byl onen výrok knězův nemístným.

Kněz také může, byl-li povolán k nemocnému, který však zatím podle svědectví přítomných „právě zemřel“, přece udělití svaté pomazání. Nová badání lékařská totiž ukazují, že každé skutečné smrti předchází smrt zdánlivá. I když již přestalo dýchání i oběh krve a přítomní již dotyčného pokládají za mrtvého, přece ještě skutečná smrt nenastala. Skutečná smrt nastává teprv potom, dříve či později, podle toho, jaká byla nemoc a jaký tělesný stav umírajícího. Často již byli zmrzlí, utopení, vykrvácení, elektrickým proudem usmrcení, uhelnými plyny omámení oživovacími pokusy zas přivedeni k vědomí a uzdravili se potom úplně, ačkoli u nich až dvacet hodin ani dýchání, ani činnost srdce pozorovati nebylo. Z toho následuje, že umírání se neděje nikdy tak rychle, jak bychom mysleli, že tedy i v umírání je ještě možna záchrana duše působením Ducha svatého.

2. Zachránění hříšníka v okamžiku smrti jest však možno jen dokonalou lítostí, t. j. lítostí z lásky k Bohu.

Že i těžké hříchy ještě v posledním okamžiku hříšníku pro jeho lítost

odpuštěny býti mohou, to vidíme z omilostnění *l o t r a*, který visel na kříži Kristu Pánu po pravici. Vidíme také, že stačí několik slov k dosažení odpuštění od Boha. Neboť *lotr* řekl v kajícím smýšlení toliko slova: „Pane, rozpomeň se na mne, až přijdeš do království svého!“ — a již uslyšel útěchyplná slova Spasitelova: „Ještě dnes budeš se mnou v ráji.“ Ostatně u Boha ani vůbec není slov třeba, stačí bolest a lítost duše, jak tomu bylo u *Marie Magdaleny*. Slzy její ji očistily, i dosáhla z úst Kristových ihned rozhřešení slovy: „Hříchy tvé jsou ti odpuštěny.“ (Luk. 7, 48.) Možno tedy usuzovati, že také u umírajících pouhá bolest a lítost nad hříchy má v zápětí odpuštění. Taková lítost může býti způsobena jen milostí Boží. Milostí Boží může býti nemocnému ještě dříve, než rozsudek je vynesena, ukázán celý jeho život i bída, v níž se nalézá. Výsledkem toho jest pak silná bolest v duši nad urážkami, Bohu způsobenými.

*Svatý Alfons* vypráví ve svém spise *Le glorie di Maria* — Chvály mariánské — jak hříšnice jedna, milostí Boží dojata, v hodině smrti k lítosti byla pohnuta. V městě, kde bydlela blahoslavená sestra *Kateřina* od sv. *Augustina*, žila i jistá *Marie*, která od mladosti žila způsobem nemravným a konečně od vrchnosti byla z města vykázána. Po nějakém čase našli ženu tu v jeskyni za městem mrtvou. Na mrtvole bylo poznat, že zemřela ohavnou nemocí. Každý by si byl myslel, že osoba ta po smrti byla zavržena. Ale po čtyřech letech se vyskytly důvody souditi jinak. Ona sestra *Kateřina*, která mívala častěji zjevení, měla jednoho dne při modlitbě vidění následující: Blížila se jí temná postava — byla to duše z očiště, a řekla: „Sestro *Kateřino*! Jak jsem já velmi ubohá! Modlíš se tolik za zemřelé, ale na mne nevzpomeň!“ Služebnice Boží se tázala: „Kdo jsi?“ Duše odpověděla: „Jsem ona nešťastná *Marie*, která zemřela v jeskyni. Ale smilováním Božím jsem zachráněna. Neboť když jsem celým světem byla opuštěna, volala jsem z hloubi duše k Matce Boží: „*Maria*, útočiště hříšníků, smiluj se nade mnou, přispěj mi k pomoci.“ A tu se mi dostalo veliké lítosti nad mými hříchy a tak jsem unikla peklu. Ale zato musím nyní trpěti v očištění. Kdybys dala za mne obětovati mše svaté, byla bych brzy vysvobozena. Pak bych v nebi za tebe ustavičně orodovala.“ Služebnice Boží splnila její přání a později zjevila se jí tato duše ještě jednou, ale zářící, a děkovala za své vysvobození. Tedy i z tohoto příkladu vidíme, jak veliké má účinky dokonalá lítost i v hodině smrti.

3. Lítostí v okamžiku smrti bylo zachráněno víc lidí, než bychom mysleli.

Pro slova Kristova: „Mnoho jest povolaných, ale málo vyvolených“ (Mat. 20, 1), domnívají se mnozí, že do pekla přijde lidí víc než do nebe, a že dvě třetiny lidí bude zavrženo a jen jedna třetina zachráněna. Ale toto mínění se nesrovnává s nekonečnou dobrotou Boží.

V Písmě svatém se žádná vlastnost Boží tolik nevychvaluje jako jeho bezmezné milosrdenství. Říše Boží, totiž církev Kristova, se připodobňuje poli, na němž roste koukol mezi pšenicí, síti, do níž se chytají ryby dobré i špatné, stádu, v němž jsou ovce i kozli. Na poli však přece bude asi víc pšenice než koukole, při rybaření se chytne přece více ryb upotřebitelných než nepotřebných a v každém stádě je jen málo kozlů mezi velkým počtem ovec. Kdyby mělo do pekla přijít víc lidí než do nebe, pak by vykoupení lidstva smrtí Syna Božího sotva nazýváno mohlo být triumfem Krista nad Satanem. Syn Boží chtěl přece svou smrtí lidi od pekla osvobodit. Právě proto podle výpovědí světců dostává se hříšníkům nezřídka ještě i v hodinu smrti zcela zvláštních milostí od Boha, takže bývají naplněni velkou lítostí nad hříchy a tím docházejí odpuštění. Svaté Gertrudě pravil Spasitel: „Vidím-li umíratí lidi, kteří rádi na mne mysleli, ukazují se jim s tváří tak laskavou a slitovnou, že pak celým srdcem litují, že mne urazili, a touto lítostí bývají zachráněni.“ Plná útěchy jest také výpověď ctihodné Kateřiny Emmerichové. Když básnířka Luisa Henselová, která se obrátila z protestantství na víru katolickou, byla plna obav o osud svých protestantských příbuzných a zejména svého otce, potěšila ji služebnice Boží následujícími slovy: „Ne nadarmo Kristus Pán visel ve velikých bolestech tři hodiny na kříži a rozpínal tak široko svá ramena. Zachráněných je mnohem více, než myslíme.“

Ale přece musím nakonec upozorniti na velmi důležitou věc. Ačkoli je pravda, že milosrdenství Boží uděluje mnohým umírajícím veliké milosti, bylo by přece velmi nebezpečno a opovážlivé, kdybychom se na toto milosrdenství spoléhali a mysleli, že v hodinku smrti svou lítostí všecko napravíme. Bylo by to opovážlivé spoléhání na milosrdenství Boží, jeden z hříchů proti Duchu svatému, který by nás činil milosrdenstvím Božím, nechceš-li zakusiti jeho spravedlnosti!“ Nevyhýbej se proto nikdo svátosti pokání, naopak hleď své hříchy závčas smazat kajícím vyznáním. Nikdo ať nemyslí, že lítost stačí a zpovědi že není třeba. Lítost stačí jen tehdy, když zpovídat se je nemožno, a lítost ta musí být dokonalá. Neboť s dokonalou lítostí jest nutně spojena také touha po svaté zpovědi. Kdo by nechtěl o zpovědi nic vědět, toho lítost není dokonalá.

Dále nutno uvážiti, že zvláštních milostí ve smrti se dostane jen tomu, kdo jich hodným byl shledán za dobré skutky své, které za života konal. Mnohý se nechává pojistit, aby při jeho smrti byl vyplacen jistý obnos. Takový pojištěnec musí pak ročně platiti tak zvané prémie, jinak by pojišťovna po jeho smrti nic nevyplatila. Tak musíme také za života konati dobré skutky, zvlášť modliti se denně a Boha prositi za šťastnou hodinku smrti, abychom se pak při smrti stali zvláštní milostí

účastnými. Také máme denně před spaním zpytovatí svědomí a vzбудiti lítost. Pak nám nebude nesnadno, zajistiti si lítostí svou blaženost. Amen.

Poznámka: Řeč tato hodila by se do doby postní, také okolo svátků svatého Josefa, patrona umírajících (19. března nebo začátkem května, kdy připadá svátek Ochrany sv. Josefa). Pak by úvod zněl jinak, na příklad: Slavíme svátek svatého Josefa, který jest patronem dobré smrti, a proto jsem si umínil mluvit o zvláštních milostech v hodině smrti. Textem by mohlo býti: „Blahoslavení mrtví, kteří v Pánu umírají.“ (Zjev. 14, 13.)

## 18. Trojí narozeniny a trojí smrt.

„Hříšník jest mrtev, i když žije, a spravedlivý žije, i když zemřel.“ (Sv. Jan Zlatoústý.)

Mnozí lidé velmi dbají na oslavu svých narozenin a jmenin; velmi je těší, když příbuzní a přátelé v onen den jim blahopřejí. Narozeniny jsou den, kdy člověk přišel na svět, kdežto jmeniny především připomínají onen milostiplný den, kdy člověk přijal křest a při tom obdržel jméno některého světce. Chci dnes ukázat, že člověk nemá jedny, nýbrž trojí narozeniny a že podobně jako je trojí narození, je i trojí smrt. Je totiž narození k životu pozemskému, narození k životu duchovnímu a narození k životu věčnému. A je smrt těla, smrt duše a smrt věčná.

1. Když člověk přichází na svět, je to narození k životu pozemskému.

Dítě, když přichází na svět, pláče, kdežto příbuzní se obyčejně radují. Dítě právem pláče při vstupu na tento svět, neboť jest to údolí slzavé, kde je čeká mnoho protivenství, trampot, starostí, nemocí a konečně smrt. Člověk vlastně při svém narození nemá příčiny, aby se opravdu radoval.

Ani svatí, ačkoli v duši měli pravý pokoj, nebyli vlastně příliš rozradostněni a veselí, neboť poznávali, že na tomto světě je mnoho běd. Lišili se podstatně od lidí světských, kteří jsou plni pozemského veselí a bujnosti, když se honí za rozkošemi, ačkoli jsou to bubliny, které pravé spokojenosti dát nemohou. Básník Hamerling praví právem: „Na vysokých horách leží věčné ledy, na vysokých duších leží věčné bědy.“

Ale ještě z jiného důvodu není při narození člověka žádné příčiny k radosti. Člověk totiž přichází na svět obtížen hříchem dědičným. Teprv křtem se hřích ten snímá. Proto jest den křtu pro člověka druhým narozením, dnem znovuzrození, obrození jeho

duše. U nás katolíků se tedy každoročně neslaví tak tuze narozeniny, které nám vlastně nepřinesly pravého štěstí, jako spíše jmeniny, památný den světce, jehož jméno jsme dostali při křtu svatém, a který po celý život má nám býti ochráncem a přímluvcem u Boha. Jméno jeho připomíná nám přijetí svatého křtu, který je pro nás novým zrozením, zrozením k životu věčnému, podle slov Kristových: „Nebude-li kdo znovu zrozen z vody a z Ducha svatého, nevejde do království Božího.“ (Jan 3, 5.)

2. Tedy vedle narození k životu pozemskému, je ještě jiné zrození, k životu duchovnímu. Toto znovuzrození děje se křtem nebo potom zase svátostí pokání, která pokřtěného osvobozuje od spáchaných hříchů.

Také při křtu často děti pláčou; ale kdyby tomu rozuměly, co se s nimi děje, musely by vlastně prolévat slzy radosti. Také kající mnohdy prolévají slzy lítosti, zato se však radují nad nimi svatí andělé; radují se, že lidé při křtu nebo ve svátosti pokání docházejí nevinnosti a milosti. Pravíť Pán: „V nebi jest radost nad hříšníkem, pokání činícím.“ (Luk. 15, 7.) Pokřtěný má všelikou příčinu k radosti; vždyť křtem stává se dítkem Božím a dědicem království nebeského, má tedy nárok na věčnou blaženost. (Tit. 3, 5—7.) I o pokřtěném platí slova, která dal slyšeti Otec nebeský při křtu Kristově: „Tento jest syn můj milý, v němž se mi zalíbilo.“ (Mat. 3, 17.) Svatý Ludvík IX., král francouzský, říkával: „Více si vážím zámecké kaple, v níž jsem byl pokřtěn, než katedrály remešské, v níž jsem byl na krále korunován; neboť důstojenství dítky Božího, jehož se mi při křtu svatém dostalo, je větší než důstojenství královské. Důstojnost královská se smrtí ztrácí, ale jako dítko Boží dojdou slávy věčné.“

Poněvadž křest jest něco tak velikého, mají rodiče dát dítko co nejspíš po narození pokřtiti, se křtem nemají odkládati, poněvadž nově narozené děti jsou v ustavičném nebezpečí smrti. Úmrtnost narozených jest veliká. I zde právem praví Kristus Pán: „Nechte maličkých přijíti ke mně, neboť jejich jest království nebeské.“ (Mat. 10, 14.)

Dosud jsme slyšeli, že jest narození k životu pozemskému a narození k životu duchovnímu. Ale jest i třetí zrození, a to

3. zrození k životu věčnému, když člověk ve stavu milosti, tedy prost hříchu těžkého, umírá.

Z toho důvodu slaví církev úmrtní den svých svatých, na př. svátek svatých knížat apoštolských Petra a Pavla jest 29. června, poněvadž na tento den oba apoštolé v Římě byli umučeni. U ostatních svatých jest tomu obyčejně také tak. Jako se nemůže chváliti den před večerem, tak také nemožno blahoslaviti člověka před smrtí. Mnozíť

dobře začali, ale nedobře skončili. Jen „kdo vytrvá až do konce, bude spasen“, praví Spasitel. (Mat. 10, 22; 24, 13.) Proto se slaví u svatých jakožto den jejich zrození pro nebe den jejich smrti.

Ovšem u Krista Pána, u Matky Boží a také u sv. Jana Křtitele slaví se i den narození. To proto, poněvadž Kristus Pán a Maria Panna bez hříchu prvotního, tedy již svatí na svět přišli, u sv. Jana pak (Luk. 1, 16) hřích tento již před narozením sňat byl, bezpochyby při Navštívení Marie Panny, když přišla k Alžbětě.

Také smrt obyčejně nebývá bez hoře a pláče; u lůžka úmrtního a u hrobu příbuzní a přátelé pláčou. Ale toho, kdo v milosti Boží umřel, neměli bychom vlastně oplakávat. Proč oplakávat toho, na nějž radosti nebeské čekají? Vlastně nemá mnoho smyslu ani nošení smutečních šatů a pásek, proč jistý světec praví: „Je zbytečno oblékati smuteční šaty k vůli těm, kteří již, oblečení rouchem bílým, stojí před trůnem Božím.“ Tím ovšem nemá býti brojeno proti smutečním šatům a smuteční ozdobě při pohřbu našich blízkých. Jest to zvyk a mohlo by býti pokládáno za bezcitnost, kdybychom svůj smutek neprojevili.

Zvlášť však bychom se nesměli rmoutiti, kdyby někdo z našich drahých svůj život byl dal pro Boha jakožto mučedník. Takové případy se stávají i v poslední době velmi často, jako za velkých pronásledování v Mexiku a v Rusku. V Mexiku chtěl president Calles v letech 1926—1928 katolickou církev úplně vyhladiti. Mezi jiným zakázal co nejprísněji i obětování mše svaté a udílení svátostí. Kněžím, kteří při sloužení mše byli chyceni, dal dokonce ruce usekati nebo je dal k smrti umučiti. Strašné tyto scény dal fotografovati nebo filmovati a uveřejněním těchto výjevů chtěl katolíky zastrašiti. Byl chycen také kněz Miguel Pro, který ve hlavním městě Mexiku dlouho přes všechny zákazy vykonával svůj kněžský úřad, a ráno dne 23. listopadu r. 1927 byl pěti vojáky zastřelen. Vedle něho byl zastřelen i jeho bratr Humberto Pro. Jejich otec, 70letý stařec, přišel pak se svou dcerou do umrlčí komory vojenského špitálu, a tu jeho dcera při pohledu na mrtvoly svých bratří vypukla v pláč. Ale stařec se na ni vážně podíval a řekl: „Dítě, nemáme příčiny k pláči!“ Otec měl pravdu. Mučedníka netřeba ani oplakávat, ani se za něho modliti. Papež Innocenc III. praví: „Jest pohanou mučedníka, modliti se za něj.“ — Z vypravovaného případu vidno, že tělesná smrt o sobě není ještě neštěstím. Ukáži, že mimo ni je ještě dvojí smrt, která musí býti označena jako neštěstí největší.

4. Jako je trojí zrození, je i trojí smrt: smrt těla, smrt duše a smrt věčná.

Smrt duše nastává, když se člověk provinil hříchem těžkým. Ke zbožné řeholnici, jejíž jméno bylo Magdalena Albrizia, přišel na

návštěvu její příbuzný, šlechtic. Řeholnice věděla, že muž ten vede hříšný život, i začala bolestně plakat. Na otázku, proč pláče, řekla: „Oplakávám tvou smrt.“ Muž se podivil a řekl: „Co ti napadá? Já ještě tak brzy nezemřu. Jsem mlád a zdrav, o nemoci ani zdání. Či je ti snad povědomo, že někdo ukládá o můj život?“ Tu řekla zarmoucená řeholnice: „Mluvila jsem o smrti tvé duše.“ Ta slova přivedla hříšníka k přemýšlení. Brzy nato se kajícně vyzpovídal a polepšil se. — Ptám se: proč je duše hříšníkova mrtva? Odpověď zní: poněvadž je o d B o h a o d l o u č e n a. Duch svatý opouští totiž duši člověka, jakmile se dopustí těžkého hříchu. Hříšník se podobá révovému prutu, který od vinného kmene, totiž od Krista, je oddělen. Uschne a bude hozen na oheň. (Jan. 15, 6.) Jako tělo umírá, když je duše opustí, tak umírá duše, když ji opustil Bůh.

A když člověk v takovém stavu zemře, je navěky ztracen. To je pak v ě č n á s m r t, zavržení. Spasitel řekl, že ten, kdo přichází na věčnost bez roucha svatebního, to jest bez posvěcující milosti Boží, vyvržen bude do temnosti zevnitřní. (Mat. 22, 12.) Je pozoruhodno, že zločinci, jako kdysi Jidáš, život si berou, jako by tím chtěli dosvědčiti, že zasluhují smrti. A zlé svědomí, které hříšníka sužuje, je začátkem toho, co jej na věčnosti čeká.

Chraň nás Bůh takového neštěstí, věčné záhuby! Jak nešťasten jest již člověk, který ztratil všecek svůj majetek, jak se po válce stalo v mnohých státech, kde peníze najednou ztratily všecku cenu a mnozí milionáři se přes noc stali žebráky. Ale to není nic proti onomu neštěstí, když člověk navždy se stane ještě mnohem ubožším než žebrák, když jest od Boha úplně zavržen. Ať tedy každý, zvláště je-li si vědom hříchu těžkého, použije doby velikonoční, aby se s Bohem dokonale smířil a aby o velikonocích mohl slavit vzkříšení k novému životu a zaplesat radostným Aleluja. Amen.

P o z n á m k a. Hodí se před velikonocemi.

## 19. Cesta k spokojenosti.

„Pokoj vám!“ (Jan 20, 20.)

Když lidé někomu k Novému roku, k narozeninám nebo k jmeninám blahopřejí, jmenují obyčejně zdraví a spokojenost, z čehož vidět, že spokojenost je pokládána za jeden z největších statků člověka. A co platí o jednotlivcích, platí i o státech — i pro ně je pokoj jedním z darů nejvyšších. Neboť co prospějí státním občanům všecky statky světa, blahobyť, zdraví atd., vypukne-li válka? Mají z nich pak málo, mohou jich ve válce příliš málo užítí. Poněvadž pokoj jest tak veliké dobro,

andělé nad luhy betlemskými ho přáli lidem při narození Kristově, zpěvujíce: „Sláva na výsostech Bohu a na zemi pokoj lidem dobré vůle.“ — A nyní otázku: Čím si získáme pravého pokoje duše, spokojenosti srdce? Pravím především:

1. Pozemské statky a rozkoše nejsou s to, aby nás uspokojily.

Že peníze a majetek nemohou dáti spokojenosti, dokazují velcí boháči, kteří mají těžké miliony. Mají-li je již, spekulují pořád ještě dál a chtějí míti stále víc, což je znamením, že velké bohatství samo o sobě nečiní spokojeným, nýbrž naopak jen ještě hladnějším po penězích. — Také požitky a rozkož nemohou nám zjednat spokojenosti srdce. Je známou skutečností, že všude, kde se rozmůže požívačnost, nastává zhnusení, znechucení života. V pohanském Římě s rostoucím blahobytem přibývalo samovražd. A nepotřebujeme ukazovati ani na pohanský Řím. Jak je tomu dnes ve světě? Ještě nikdy nedostoupila požívačnost a chtivost zábav i u mládeže takového stupně jako nyní po válce — také nebylo nikdy tolik samovražd jako nyní. Tedy čím větší požívačnost, tím četnější samovraždy, z čehož vidno, že požitky, zábava, luxus nedávají spokojenosti, naopak, činí člověka nespokojeným. Sebeovládání, odříkání, potlačování špatných náklonností, boj proti smyslným žádostem, to vede ke spokojenosti. Heslo světáků: „Jsme jen jednou na světě, musíme ho užítí,“ je tedy falešné, ďábelské heslo, které k dobrému nevede. Kristus Pán volá k takovým lidem: „Běda vám, kteří se nyní smějete, neboť budete se rmoutiti a plakati.“ (Luk. 6, 25.) Zábavy nejsou cílem a účelem života, nýbrž jen prostředkem, aby člověk po vykonané práci si odpočal a nových sil nabyl. Taková zábava jest dobrá a může býti i záslužnou. Se zábavou (a s každou věcí) jest tomu jako se sirkou. Sirka jest jen k tomu, aby rozžala; kdo ji však příliš dlouho drží v prstech, ten se spálí. — Že pozemské statky a požitky nemohou člověka učiniti šťastným a spokojeným, přiznal i moudrý král Šalomon: při svém obrovském bohatství si mohl dopřáti všeho, co srdce ráčilo, ale na konec volá: „Marnost nad marnost a vše je marnost.“ (Kaz. 1, 2.)

Ani věda a učenost nejsou s to, aby daly člověku spokojenost srdce. To ukazuje na příklad život pohanského mudrce Justina, který r. 166 zemřel jakožto křesťanský mučedník. Muž ten prostudoval všecky filosofické soustavy, ale nemohl v žádné nalézt uspokojení svého srdce. Teprv až byl nějakým starcem upozorněn na svaté knihy křesťanské a prostudoval pak Písmo svaté, našel žádoucí klid duše. — Velcí němečtí básníci a novověcí filosofové, kteří se o křesťanství pramálo starali, vesměs nápadně naříkají, že se jim nedostává spokojenosti. Slavený Goethe ve svých „Rozmluvách s Eckermannem“ praví, že ve svém 75letém životě měl málo šťastných dní a že mu ten celý

život připadá jako koulící se kámen. — Schiller píše příteli Körnerovi: „Musím k vám, teprv u vás budu šťasten, doposud jsem jím nebyl ještě nikdy.“ — Filosof Schopenhauer, zvaný „mudrc frankfurtský“ († 1860), naříkal často na „bezmeznou pustotu života“. — Alexander Humbolt přiznal: „Věda sama nedává ani klidu ani spokojenosti.“

2. K pravé spokojenosti se dospěje jen poznáním pravd pravého náboženství a zachováváním Božích přikázání.

My lidé máme nejen tělo, ale také duši. Duše potřebuje právě tak pokrm jako tělo. A tento pokrm duše je znalost Boha čili jinými slovy náboženství. Chybí-li člověku tento pokrm, t. j. je-li člověk v náboženských věcech nevědomcem, trpí duše hlad. Proto jest každý člověk, který nemá pravé víry, vnitřně nespokojen, ať to přiznává či nepřiznává. Podobá se slepci. Slepec nemá jisté chůze, snadno upadne, narazí se, nemá radosti ze života a cítí se více méně nespokojeným. Zrovna tak je tomu s člověkem bez náboženství nebo nevědomcem ve věcech víry. Neví proč žije a co s ním bude po smrti. V protivenstvích a v utrpení, zvlášť pak ve smrti, nemá žádné útěchy a zoufá si. Člověk, který nezná Boha, i kdyby jinak byl sebeučenější, jest přece vlastně nevědomcem. Svatý Augustin praví: „Běda člověku, jenž všecko zná, ale Tebe, Bože, nezná.“ Že však známost pravd náboženských přináší duši pravý pokoj, naznačuje Kristus v rozmluvě se Samaritánkou u studnice Jakobovy, kde jí řekl: „Každý, kdo pije z vody této, žízniti bude opět; ale každý, kdo bude pít z vody, kterou já mu dám, nebude již žízniti na věky.“ (Jan 4, 13.) A při zaslíbení velebné Svátosti v synagoze kafarnaumské praví stejně: „Kdo přijde ke mně, nebude hladověti.“ (Jan 6, 35). Život mnohých světců ukazuje zřetelně pravdu těchto slov. Zmíněný filosof Justin teprv studiem křesťanského náboženství, najmě studiem Písma svatého, našel pravou spokojenost. Sv. Ignác z Loyoly stal se četbou Života Pána Ježíše a jeho svatých spokojeným a šťastným člověkem. Tak i mnozí jiní, kteří hledali pravdu. Poněvadž pravda náboženská přináší do srdce pravou spokojenost, měl by každý občas poslouchat kázání nebo čísti Písmo svaté nebo životy svatých nebo jiné náboženské knihy. Bohužel, se čtou denně jen noviny a zmaří se na to mnoho času; čtení náboženských knih se nevěnuje ani několik minut, ba mnohý si ani žádnou takovou knihu neopatří. To je smutné a bude se toho jednou, až bude pozdě, litovati.

Ale znalost náboženství sama ještě nestačí; nutno také přikázání Boží zachovávat, chceme-li míti dokonalý pokoj v duši. Pravíť Písmo sv.: „Kdož milují zákon tvůj, mají mnoho pokoje.“ (Žalm 118, 185.) Kdo desatero Božích přikázání přestupuje, tomu svědomí činí vý-

čitky. Svědomím se přihlašuje Bůh jakožto zákonodárce a soudce. Zlé svědomí pak otravuje všechny radosti životní jako **D a m o k l ů v m e č**. Na ostrově Sicílii vládl okolo roku 400 před Kristem tyran Dionys. Pořádával skvostné hostiny. Jeden z jeho přátel, jménem Damokles, jej prosil, aby jej také někdy pozval. Stalo se tak brzy. Již byly před hostem vybrané pokrmy, ale Damokles upozoroval, že mu nad hlavou na žíní visí meč, který mohl každým okamžikem spadnout. Ihned jej přešla všecka chuť. Nuže, tomuto meči se podobá zlé svědomí; znepokojuje hříšníka v rozkošech a zábavách, poněvadž mu hrozí Božím trestem. „Jako jde stín za tělem, tak jde bázeň a hrůza za zlým skutkem.“ (Ludvík z Granady.) Hřích ruší radost ducha jako bouře ruší klidnou hladinu vodního zrcadla. Hříšník již zde na zemi má v sobě peklo. — Ke konci povím ještě jeden prostředek k získání pokoje duše. Je to zpověď.

### 3. Z p o v ě ě ě p ř i n á š í d o d u š e v e l k ý m í r.

Pokoj duše působí Duch svatý, Utěšitel (Jan 14, 26), který při dobré svaté zpovědi na hříšníka působí. Když hříšník se ve svaté zpovědi lítostí a kajícím vyznáním zbaví hříchů, nastává v jeho duši takový pokoj, jako tehdy za bouře mořské, když lodníci hodili do moře neposlušného proroka Jonáše. Svatý Vavřinec Justiniani, patriarcha benátský, praví: „Svátost pokání nakapává balzám útěchy do ran duše.“ Mnohdy dosvědčují lidé po zpovědi, že jest jim jako by jim někdo velkou tíži sňal s duše. Když se **m a r n o t r a t n ý s y n** vrátil domů a otci vinu svou vyznal, dal otec ihned zabíti tele a připraviti hostinu s hudbou. Tím dobrým otcem jest Bůh; činí tak dosud: Když se hříšník kajícím obrátí a hříchy své vyzná, zahrnuje jej Bůh útěchou a radostí. Poslyšme, co praví slavná jedna spisovatelka, bývalá protestantka, o první své zpovědi: Hraběnka **H a h n - H a h n o v á**, která roku 1880 v Mohuči zemřela, vypravuje, že jako protestantka cestovala po celém světě, hledajíc pokoje. Viděla krásy Orientu, cedry libanonské i pyramidy, půvabné horské kraje skandinávské, alpské ledovce, moře v jeho velebnosti, musea světových měst, přepych lázní — a přece nikde nenalezla pokoje. Vnitřní pokoj a pravé štěstí poznala teprv tehdy, když v Mohuči po prvé jako katolička přijala rozhřešení a pak Tělo Páně.

Tohoto pokoje srdce vám, moji drazí, přeji ze srdce. Máte ve své moci zjednati si jej. Snažte se vždy více zdokonalovati se v poznání Boha, v náboženství, zvlášť posloucháním kázání a četbou náboženských knih, ved'te život bohumilý a vykonejte, zvlášť nyní ve velikonoční čas, upřímnou svatou zpověď, aby i vám platila slova Kristova, která v neděli velikonoční řekl apoštolům: „Pokoj vám!“ Amen.

Poznámka: Hodí se pro velikonoční čas, eventuelně pro neděli velikonoční.

## 20. Více svědomí!

„Vydej počet ze správcovství svého!“

(Luk. 16, 22.)

V dnešní době množí se nápadně zločiny. Čteme-li noviny, musíme žasnouti nad množstvím zabití, loupežných vražd, podvodů a nepoctivostí ve světě, o nichž noviny denně píší. Před několika desetiletími se rozrušila celá země, když se zas jednou za dlouhý čas někde ve Vídni či Berlíně stala nějaká vražda. Dnes jsou vraždy něčím obyčejným. Vymlouvají se na světovou válku, že prý zkazila lidi. Možná, že válka jest toho částečnou příčinou; ale velmi váží také ta okolnost, že ve většině zemí následkem změněných poměrů školských nyní mnozí lidé vyrůstají bez náboženství a následkem toho mizí v lidu a najmě v mládeži svědomí. Chci dnes mluvit o tom, které nauky našeho náboženství jsou s to, aby v nás probudily větší svědomitost.

1. Pomněme především, že Bůh je vševědoucím a že jednou všechno přivede na světlo.

Svatá Terezie praví, že Bůh je jako zrcadlo nesmírné velikosti a jasnosti, v němž se odráží, ale pak zaznamenáno zůstává vše, co činíme. Písmo svaté upozorňuje na následující: Jak by neměl Bůh, který nám dal zrak a sluch, sám viděti, co my vidíme, sám slyšet, co my slyšíme? (Žalm 93, 9.) Svatý Augustin praví právem: „Bůh vidí, co činím, mnohem lépe než já, který to činím.“ V kázání na hoře připomíná svým posluchačům Kristus Pán, že Bůh vidí i to, co se děje skrytě. (Mat. 6, 18.) Proto věděl i Syn Boží velmi určitě, co si lidé mysleli. Věděl, že Jidáš zamýšlí jej zraditi; věděl myšlenky farizee Šimona, který se tím pohoršoval, že Pán hříšníci, poněvadž se kála, tak laskavě přijal. (Luk. 7, 40.) Syn Boží znal zlé smýšlení zákoníků, k nimž volal: „Proč myslíte zlé v srdcích svých?“ (Mat. 9, 4.)

Pošetili jsou tedy lidé, kteří myslí, že zůstane tajno, co tajně mysleli neb činili. Jednou budou poučení o něčem jiném. Chci v této příčině vyložit, co se jednou stalo slavnému londýnskému malíři. Trpěl dnou a v ulicích londýnských se neukázal jinak, než v pojízdě židli. Této jeho bezmocnosti využil jednou nějaký zloděj. Vnikl jednou, když nikdo jiný nebyl doma, do bytu malířova, vzal malíři hodinky s řetězem, peněženku a všecky cenné věci. S tím ještě nespokojen, vypáčil zásuvky psacího stolu a vše, co mělo cenu, vybral a si sbalil. Pak udělal malíři, jenž se nemohl hnout, posměšnou poklonu a odkvapil. Ale téhož dne již ho zatkli. Malíř totiž v té chvíli, co bezmocně musel přihlížet, nelenil, nýbrž tužkou si nakreslil na kousek papíru podobu neznámého pachatele, podle které jej brzy našli. — V životě jest tomu také tak. Mnohý hříšník si myslí, že Bůh jej nevidí, že jej nemůže

ztrestat. Ale po smrti zví něco jiného. Neboť vše, co člověk činil, vidí Bůh a vše jest takřka fotograficky — ba mohli bychom říci kinematograficky zaznamenáno. Jako v kinu mohou našemu zraku předvedeny býti události dávno minulé, tak nám Bůh jednou ukáže vše, co jsme činili, mluvili, mysleli. Že jest to možno, dosvědčují zjevení *visionářek*, jako ctihodné Kateřiny Emmerichové nebo v poslední době Terzie Neumannové v Konnersreuthu v Bavořích, které vidí život Krista Pána a jiných osob tak zřetelně, jako by byly přítomny těm událostem, které se staly před staletími a tisíciletími. Kristus Pán praví: „Není nic skrytého, co by nebylo objeveno, a nic utajeného, co by se nepoznalo a nepřišlo najevo.“ (Luk. 8, 17.) A nyní se ptám, kdy Bůh zjeví vše skryté? Odpověď zní:

2. V hodinku naší smrti a pak při posledním soudu odkryje Bůh celý náš život.

Písmo svaté praví: „Při skončení člověka objeví se skutky jeho.“ (Sir. 11, 29.) A Kristus Pán praví: „Jako blesk vychází od východu a svítí až na západ, tak bude i při příchodu Syna člověka.“ (Mat. 24, 27.) Těmi slovy se praví: Při smrti naší, která jest pro jednotlivce příchodem Syna člověka, totiž Krista Pána jakožto soudce, objeví se duchu našemu jasností blesku osvětlený celý život náš od narození až do smrti. Že tomu tak jest, možno souditi i z toho, že lidé smrti blízcí, kteří byli již bez vědomí, na př. tonoucí, zasypaní, oběšení, ale pak zas k vědomí přivedení, vypravují pak, že v onom stavu bezvědomí viděli před vnitřním zrakem svým jako v kinu odehrávati se celý život svůj, zvláště nejdůležitější jeho okamžiky. To nás přivádí k domněnce, že pro takové lidi soud Boží již začínal. Soud ten nebude se totiž dáti jako u soudu světského, že bychom byli vyšetřováni, nýbrž budeme božským světlem náhle tak mocně osvětleni, že uvidíme před sebou celý svůj život a poznáme, že se nad námi spravedlivý soud vykonává.

Také to jest nápadné, že u umírajících často náhle *svědomí* se *probouzí* a že pak mnohé poblouznění je jako skály tíží. Svědomí se probouzí v okamžiku smrti jako *sopka*, která leta a desíletí se zdála odpočívati a náhle zas vybuchne. Toto probuzení svědomí v hodině smrti jest takřka svítáním nastávajícího soudu, jsou to červánky blízké věčnosti.

Při smrti spadne škraboška. Bude tomu jako po maškarních plesech, které se někde konají o masopustě. Účastníci mají tvář pokrytu maskou, škraboškou, že nejsou k poznání, převlékají se k tomu do různých maškarád, jeden jako policajt, druhý jako metař, ba mnozí se opovažují vystupovat jako duchovní, řeholníci a jeptišky. Pod takovým přestrojením dovolují si pak nejhorší rozpustilosti. Když pak přijde půlnoc, sundávají masky, i poznává se, kdo se za maskou skrýval, i nastává mnohé příjemné i nepříjemné *překvapení*. Takové maškarádě se

podobá lidský život. Jeden je na této zemi králem, jiný žebrákem atd. — ale nikdo neví, jací jsou ti lidé uvnitř, jaká je jejich duše. Většinou zůstávají i dobré skutky i hříchy bližního skryty. Posuzují-li nyní lidé, posuzují jen podle zevnějšku a podle zdání. Ale až udeří poslední hodinka, to jest, až člověk umře a stane před soudnou stolicí Boží, pak spadne maska a objeví se pojednou, jakou kdo měl cenu.

Se spravedlivým se potom bude dít totéž, co s **d i a m a n t e m**, který byl ze smetí vytažen na slunce a zazáří náhle v tisícerých barvách. Osvětlena jsouc světlem věčným, objeví se pak krása jeho duše. Proto praví Kristus Pán: „Spravedliví stkvíti se budou jako slunce v království Otce.“ (Mat. 13, 43.)

Již **p o h a n é** měli o tom jakési tušení, že člověk bude po smrti souzen. Pohanští Řekové pravili, že každý zemřelý bude v podsvětí souzen třemi soudci, ti že rozhodnou, zda zemřelý má přijít na místo muk, do Tartaru, anebo na místo blaženosti, do Elysea. Je podivné, že Řekové mluvili o třech soudcích, jako by měli jakési tušení o nej-světější Trojici.

Tento soud nad každým člověkem již v hodině smrti konati bude Kristus, Syn Boží; neboť Kristus Pán praví: „Otec nesoudí nikoho, ale veškerý soud odevzdal Synu.“ (Jan 5, 22.) Proto také Kristus Pán slíbil apoštolům, že přijde opět a vezme je k sobě. (Jan 14, 3.) Tento druhý příchod Kristův nastal apoštolům při jejich smrti. Apoštolé se proto také, jak z jejich spisů vidno, těšili na onen okamžik, až Krista Pána zase uvidí. Věděli také, že je čeká veliká odměna. Neboť

3. Na zvláštní soud v hodině smrti ihned následuje odplata.

Dobrému služebníku řekne soudce: „Vejdí v radost Pána svého“ (Mat. 25, 21), ke zlému však: „Hod'te jej do temnosti zevnitřní; tam bude pláč a skřípění zubů.“ (Mat. 25, 30.) Tento rozsudek bude pak ihned vykonán. Že tomu tak jest, vidíme již z podobenství o nemilosrdném boháči a chudém Lazarovi; oba hned po smrti přišli na místo, které jim náleží. — Po tomto zvláštním soudu při smrti každého jednotlivce následovati bude na konci světa ještě soud všeobecný, při kterém také vzkříšené tělo jako nástroj duše bude míti účast na odplatě.

Tyto vážné pravdy jistě jsou s to, aby každého naplnily spasitelnou bázni a aby jej pobídly k svědomitému plnění svých náboženských i stavovských povinností. Svědomitý člověk pak se nebude muset báti slov Soudcových: „Vydej počet ze správcovství svého!“ Naopak bude moci se svatým Pavlem říci při smrti své s důvěrou: „Kristus jest život můj a umříti jest mi ziskem.“ (Filip. 1, 21.) Amen.

## 21. Setřesme se sebe bázeň lidskou!

„Všechno mohu v tom, který mne sílí!“

(Filip 4, 13.)

Uvidí-li bázlíví zajíci na poli strašáka, tyčku hadry ověšenou, utíkají a dají poli pokoj. Těmto bázlívíým zajícům podobají se mnozí křesťané, kteří se od cesty spravedlnosti a od konání dobrých skutků nechávají odstrašiti jedině tou myšlenkou, co by tomu řekli lidé. Uvedu takový příklad zbabělosti. Když se svatý Klement Hofbauer, apoštol Vídně, zdržoval v jistém místě v Německu, napomínal tam jednu paní, kovářku, aby častěji přijímala svátosti, poněvadž již jest stará a každým okamžikem může z tohoto světa býti povolána. Kovářka odpověděla: „Ach, pane, co by tomu řekli lidé, kdyby kovářka tak často chodila ke zpovědi a k přijímání?“ Světec odpověděl: „Milá paní, co by tomu však řekli lidé, kdyby kovářka byla v pekle?“ (Haringer, Klement Hofbauer, str. 91.) Svatý Klement také říkával: „Ať nás lidé chválí nebo haní, proto přece nebudeme jinakými, než jsme před Bohem.“ (Tamtéž str. 214.) Jistě nemáme příčiny od konání svých náboženských povinností se dáti odstrašit ohledy na mluvení lidí. Umínil jsem si pověděti něco proti bázni lidské a vylíčiti vám, milí křesťané, jaké škody bázeň tato natropí.

1. Bázeň lidská může snadno svést k nespravedlnosti.

Vidíme to na Pontském Pilátovi. Pilát se přesvědčil, že Kristus Pán je nevinen a nic trestuhodného neučinil, pročez také se své soudné stolice opětovně slavně prohlašoval: „Já žádné viny na něm nenalézám.“ (Jan 18, 38.) Ale když Židé hrozili, že jej obžalují u císaře, a volali: „Propustíš-li tohoto, nejsi přítel císařův!“ (Jan 19, 12), tu povolil Pilát přání jejich a vynesl rozsudek nespravedlivý. To byl první akt. Ale přichází i druhý. Čemu se Pilát svým nespravedlivým rozsudkem chtěl vyhnouti, totiž žalobě u císaře, k tomu přece došlo. Židé jej později obžalovali pro rozličné ukrutnosti, a římský císař jej r. 37 poslal do vyhnanství do Vienny v Gallii, kde prý r. 41 (podle soukromých zjevení) na rozkaz císařův byl od vojáků zabit. Nespravedlnost, které se z bázně lidské dopustil proti Spasiteli, pomstila se na něm. Setřesme tedy se sebe bázeň lidskou, jde-li o konání povinností.

Zcela jinak se zachoval Josef z Arimatie po smrti Kristově. Neohlížel se na to, co tomu řeknou lidé, zmužile šel k Pilátovi a žádal, aby mu dal tělo Kristovo, by je mohl uctivě pohřbíti. (Mat. 27, 57.) Pilátovi se jistě líbilo toto energické počínání a tato nebojácnost, i vyplnil mu jeho přání a vydal mu tělo. Kdo si s ohledem na čest Boží a na svou spásu počíná neohroženě, toho si váží lidé i proti své vůli. Naopak:

2. Kdo z bázně lidské svou povinnost nekoná nebo víru zapírá, tím pohrdá nejen Bůh, ale i lidé, poněvadž je to zbabělec a bezcharakterní člověk.

Vidíme to z následující události: Otec Konstantina Velikého, císař Konstantius Chlorus, který vládl kolem r. 300, chtěl jednou podrobiti zkoušce křesťanské služebníky při svém dvoře v Trevíru. Povolal své dvořany a žádal, aby obětovali pohanským bohům. Zároveň hrozil těm, kteří by neobětovali, propuštěním. Křesťané odepřeli obětovat před kamennými modlami. Našel se jen jeden, který svou víru zapřel a obětoval. Tomu řekl pak císař: „Nyní jsem viděl, že jsi nevěrný služebník svého Boha. Nemůže-li se na tebe spoléhati tvůj nebeský Pán, tím méně se bude moci na tebe spolehnouti tvůj pán pozemský.“ Pak jej propustil ze svých služeb, kdežto ostatní křesťanské služebníky pochválil a věnoval jim svou důvěru. — Také Bůh pohrdá takovými lidmi, kteří ze babělosti nechtějí vyznat svou víru; pravíť Kristus: „Kdo se stydí za mne a za slova má, za toho stydět se bude i Syn člověka, až přijde ve své slávě.“ (Luk. 9, 26.)

Kdo však přemohl bázeň lidskou a svou víru neohroženě vyznává a hájí, zjednává si u lidí úctu a často jej i Bůh nápadně odměňuje. Na důkaz toho některé případy: Pruský generál Ziethen byl velmi oblíben u krále Bedřicha II., zvaného Velikým. Generál byl protestant. Jednou na Velký pátek jej císař pozval k tabuli. Ziethen se však omluvil, že (podle protestantského zvyku) v ten den chodí k „Večeři Páně“. Když potom zas generál jednou se dostavil ke dvorní tabuli, řekl mu král posměšně přede všemi hostmi: „Jak vám posledně chutnalo u stolu Páně? Zažil jste dobře tělo Páně?“ Generál však přes hlučný smích hostů odpověděl rozhorleně: „Královské veličenstvo, taková řeč jest urážkou toho, jehož pomocí jsem pro vaše veličenstvo dobýval vítězství. Veličenstvo, Boha nenechám posmívati; neboť on jest naše jediná pomoc v životě i ve smrti.“ Na tato slova následovalo trapné mlčení. Král byl tímto neohroženým vyznáním víry hluboce dojat, skončil tabuli, zavolal si Ziethena a řekl mu: „Šťastný člověk, který má tak pevnou víru! Kéž bych mohl tak věřit jako vy!“ — Tak neohroženě, jako tento generál, měli bychom si počínat i my, když v naší přítomnosti se vedou rouhavé nebo protináboženské řeči. Bohužel se při takových příležitostech málokdo odváží otevřít ústa. Takové lidi jmenuje Písmo svaté „němými psy, kteří neumějí štěkati“ (Is. 56, 10).

Že neohrožený křesťan si zjednává úctu, viděti z následujícího příkladu: Syn zbožných rodičů přišel na vojnu. Byl z domova zvyklý vykonávat svou ranní i večerní modlitbu kleče. To také činil jako voják v kasárně. Hned první večer před spaním klekl si ke svému lůžku a tiše se modlil. V kasárně ještě nic takového neviděli a smáli se tomu. Ale když se tím vojáček nenechával odstrašiti, začal hlasitý chechtot, pís-

kání, dupání. On však se domodlil až do konce a pak se položil. Na druhý den zas si klekl a tu začal stejný hluk. Podobně i třetí den, ale voják se nedával zmásti. Tu řekl konečně jeden z hlučících: „To je správný voják, ten se drží v ohni!“ A od té doby jej nechali modlit se a pojali k němu úctu. — I když neohrožený vyznavač své víry zprvu zakouší výsměchu a potupy, dobude si přece dříve či později úcty a vážnosti. I zlomyslní lidé nabudou respektu před charakterním mužem.

I Pán Bůh si váží neohroženého vyznavače své víry. To vidět z velkého zázraku, který Bůh učinil k ochraně tří mláďenců v Baby-loně. Ti se přes hrozby krále nechtěli klaněti modle a byli proto uvrženi do hořící pece. Ale Bůh seslal k jejich ochraně svého anděla, který plameny od nich oddálil, takže mládenci zůstali neporušeni a byli potom od krále propuštěni a poctěni. — Také V e r o n i k a, která na křížové cestě podala Spasiteli své roucho, aby si otřel zakrvácený obličej, a nedala se zastrašiti nadávajícími vojáky, byla zvláštním způsobem od Boha odměněna tím, že Spasitel vtiskl obraz své svaté tváře do roucha, které se ještě dnes ve Svatopetrském chrámě v Římě uctívá. Takovým křesťanům řečena jsou slova Spasitelova: „Kdo vyzná mne před lidmi, toho vyznám i já před Otcem svým nebeským.“ (Mat. 10, 32.)

3. B á z e ň l i d s k o u s n a d n o p ř e m ů ž e m e, p o m y s l í m e - l i, že nebudou našimi budoucími soudci lidé, n ý b r ž že n á s b u d e s o u d i t i K r i s t u s P á n.

Mnozí lidé jsou jako ta stará kovářka, o níž jsem se zmínil na počátku; z bázně před lidskými řečmi se ošťádají jíti do kostela, účastnit se církevního průvodu, ba dokonce se před jinými jen poznamenati svatým křížem. Takové lidi zahanbí m o h a m e d á n i. Ti se modlí pět-krát za den směrem k Mekce. Jakmile přijde hodina k modlitbě, roztáhne mohamedán svůj koberec, obrátí se k východu, padne na kolena a velebí Allaha, Boha svého. Činí to nejen doma, ale i na ulici, na lodi, na dráze, a o lidi se nestará.

Chvályhodné jest také počínání jistého vojenského velitele v Mnichově při průvodu o Božím těle, které vám chci vyložit. O b e r s t V o g t byl před německo-francouzskou válkou r. 1870 ředitelem vojenské akademie a vyznamenal se pak jako štábní důstojník před Paříží, takže se do Mnichova vrátil vyznamenan řádem. O svátku Božího těla dostavil se Vogt v uniformě do chrámu Panny Marie v Mnichově, kde se dosud podle zbožného zvyku královský dvůr, vysocí úředníci a důstojníci slavnostně průvodu účastňovali. Ale po vítězství nad Francií rozmohlo se v Německu proticírkevní hnutí, předzvěst tak zvaného kulturního boje, kteréžto hnutí způsobilo i v Mnichově, že státním hodnostářům byla tajným pokynem účast na průvodu zakázána. Oberstovi Vogtovi, který o tomto pokynu nevěděl, bylo ihned nápadným, že tu není nikdo ani ode dvora ani od vojenských úřadů. Myslel napřed, že

přijdou po skončení velké mše svaté před procesím. Ale nepřišli. Nyní byla dobrá rada drahá. Má se Vogt účastniti průvodu či nemá? Tušil, že účast bude pro něj mít neblahé následky, že výsměšky nepřátel náboženství, tupení v novinách a snad i disciplinárka se dostaví. V jeho srdci odehrál se zápas. Ale tu osvítil jej paprsek s nebe; vnitřní hlas mu pravil: „S tímto Pánem, který jest přítomen v monstranci, octneš se jednou po smrti sám jediný tváří v tvář jako se svým soudcem; tedy se neboj sám jediný nyní jej následovat.“ A najednou u Vogta všecka bázeň lidská zmizela. Kráčel jakožto jediný světský hodnostář za velebnou Svátostí. Za několik dní dostal dekret, jímž byl pensionován a z vojenských služeb propuštěn. — Milí křesťané, jednejme tak i my, dostaví-li se kdy při plnění náboženských povinností pokušení zbabělosti. Vzpomeňme si, že budeme státi před Kristem Pánem jakožto soudcem. Rozhodujícím bude, co on řekne, nikoli to, co nyní říkají o nás lidé. Lidem se nikdo nezavděčí. Spasitele našeho nazývali „žráčem a pijanem vína“ (Mat. 11, 19), poněvadž se nechal občas pozvati ke stolu od farizeů i celníků, aby i při takové příležitosti duše zachraňoval. Jana Křtitele zas, poněvadž na poušti vedl život přísný, nazývali „dávlem posedlým“ (Mat. 11, 18). Ti, kteří nás dnes posuzují, nebo se nám vysmívají pro konání náboženských povinností, budou u soudu Božího zahanbeni. (Moudr. 5, 1.)

Setřesme tedy se sebe bázeň lidskou! Nikdo se nedávej řečí nebo tupením lidí zastrašiti a od plnění křesťanských povinností odvrátiti. Pomněme, že bez boje není vítězství a bez vítězství že není odměny. Papež Lev XIII. praví: „Bez boje není odměny, která slíbena jest jen bojovníkům a vítězům Kristovým.“ Do nebe nepřijdou zbabělci. Musíme však míti silnou vůli — a té nám dá Duch svatý. Že je to Duch svatý, který nám dává statečnosti, vidět z toho, jak se chovali apoštolé před jeho příchodem a jak se chovali po sestoupení Ducha svatého o letnicích. Ze strachu před Židy se zamykali — ale když sestoupil na ně Duch svatý, sami vycházejí, kážou před velkými zástupy a nebojí se již nikoho. Vysoká rada jim zakazuje kázat, ale oni jí přímo odpovídají: „Boha musíme víc poslouchati než lidí.“ (Skut. 5, 29.) Této síly, které se dostalo od Ducha svatého apoštolům o letnicích, dostává se i katolickým křesťanům svátostí břimování. Proto má-li kdo příležitost ji přijmouti, nemá toho zanedbati. Ale máme také denně Ducha svatého, dárce sedmera darů, o jeho pomoc prositi. Bohužel, se modlitba tato zanedbává. Kdo však denně Ducha svatého o jeho pomoc prosí, ten bude, „vyzbrojen silou s výsosti“ (Luk. 23, 44), moci říci s apoštolem: „Všecko mohu v tom, jenž mne sílí.“ (Filip. 4, 13.) Amen.

## 22. Kristus udílí audience.

Pojďte ke mně všichni, kteří jste unaveni a obtíženi, a já vás občerstvím. (Mat. 11, 28.)

Ačkoliv Pán Bůh je přítomen všude, tedy přece na mnohých místech zcela zvláštním způsobem. Je tomu asi tak jako u panovníka, který sice obývá v celém svém paláci, ale v jedné komnatě zvlášť udílí audience. Avšak on je udílí nejenom tam, nýbrž také, když cestuje po městech své říše. Obyčejně i tu občané, kteří mají zvláštní přání, bývají k audienci připuštěni nebo mohou podávat své žádosti. A panovník jen zřídka prosby takové zamítá. Nuže, i Kristus Pán, Král králů, Král nebeský, udílí audience, a uvidíme, kdy a jak je udílí a jak je náchylnější k vyplnění našich proseb.

Kristus Pán k nám přichází denně při mši svaté, a to při proměňování. Odtud až po přijímání jest mezi námi na oltáři pod způsoby chleba a vína přítomen. To jest nejpříhodnější doba přednášeti mu své prosby.

1. Kristus Pán udílí audience při mši svaté mezi proměňováním a přijímáním.

Proměňování či pozdvihování je nejvznešenějším okamžikem při mši svaté; tak zvanými konsekračními slovy, totiž oněmi, která sám Pán Ježíš při poslední večeři pronesl nad chlebem a vínem, a která při mši svaté kněz opakuje, sestupuje Pán náš s nebe a je potom pod svátostnými způsoby přítomen. Tu vyplňují se skutečně slova knězova, kterými pak často při mši svaté pozdravuje věřící: „Dominus vobiscum — Pán s vámi!“ Na tento nejvznešenější okamžik mše svaté upozorňuje přítomné i úplné ticho, které při něm v kostele nastává, tedy se ani hlasitě nemodlí, ani nezpívá.

Že Pán Ježíš je od proměňování až do přijímání, kdy svaté způsoby jsou požitý, skutečně na oltáři přítomen, to potvrdil během staletí mnohými zázračnými zjeveními. Tak na příklad, když sv. Petr z Alkantary, františkán († 1562), mši svatou obětoval, vídati bylo častěji po pozdvihování v jeho ruku místo Hostie malé děťátko. — Také saský král Wittekind, se kterým vedl válku Karel Veliký, když se jednou v přestrojení vplížil do Karlova tábora a tam byl přítomen mši svaté, viděl při přijímání v ruku kněze místo Hostie děťátko a zjevení toto bylo příčinou jeho obrácení; o vánocích r. 785 dal se v Attigny v Champagni pokřtít.

2. Také když jsme přijali sv. přijímání a Pán Ježíš ve způsobě chleba nějakou dobu v nás přebývá, jest zvlášť ochoten vyslyšati naše prosby.

Jsme-li mši svaté přítomni, kráčí takřka Kristus Pán mimo nás, ale když přistupujeme zároveň ke svatému přijímání, tu vcháží k nám,

jako vešel do domu celníka Zachea. Tu také možno říci: „Dnes spasení stalo se domu tomuto.“ (Luk. 19, 9.) A pokud způsob chleba trvá — to jest několik minut — jest Kristus Pán v nás svátostně přítomen. Tento krátký čas bychom měli co nejvíc využítovati a Pánu Ježíši své prosby přednáseti. Svatá Terezie říkala svým řeholicím: „Po svatém přijímání jest Pán v nás jako na trůně milosrdenství, aby udílel milosti. Odtud k nám takřka volá: „Co chceš, abych ti učinil?“ Proto nesmíme nechat nevyžítu tak vzácnou příležitost ke svému obohacení.“

Jsou tedy k p o l i t o v á n í oni lidé, kteří hned po svatém přijímání z kostela odcházejí. Možno to pozorovat zvlášť u snoubenců, že hned po přijetí chleba nebeského z chrámu Páně utíkají. Jednoho takového, ke Kristu Pánu lhostejného křesťana, zahanbil jednou svatý Filip Nerejský zvláštním způsobem. Sotva onen muž přijal Tělo Páně, utíkal od oltáře hned ke dveřím kostela a ven. Tu řekl svatý Filip ministrantům, jemu posluhujícím: „Vezměte svícny s hořícími svíčkami a spěchejte za ním!“ Ministranti tak učinili. Na ulici dívali se všichni po muži, za nímž běželi ministranti se svíčkami. Tu tázal se muž hochů, proč za ním běží, a ti řekli, že kněz je poslal. Tu se muž ten vrátil a tázal se svatého Filipa, proč to chlapcům poručil. Svatý odpověděl: „Ježíš Kristus jest u vás přítomen pod způsobou chleba. A poněvadž jste zapomněl klaněti se mu, museli to obstarati ministranti.“ Tu uznal muž svou chybu, pokleknul a vykonal díkůčinění. Ale mimo díků můžeme Pánu přednáseti i své prosby. Tyto prosby mají mnohem větší účinek, než jindy, neboť (jak svatý Alfons praví) jsou posvěceny přítomností Kristovou. Svatá Magdalena de Pazzis praví: „Nejvhodnější okamžik mluvit s Bohem jsou okamžiky, kdy nebeského Hosta máš u sebe.“

3. Kristus Pán udílí také audience, když velebná Svátost jest vystavena k uctění.

Když velebná Svátost jest vystavena, rozdílí Kristus Pán hojně milosti. Chci to dokázati skutečnými případy.

Anglikánský kazatel a archidiakon Manning přicestoval z Anglie do Říma. Tam navštěvoval rozličné památnosti. Neměl dosud ani nejmenší pochybnosti o tom, je-li anglikánské náboženství, jemuž přínáležel, pravé či není, a ani zdaleka nezamýšlel svou víru změnit. Jednou ráno přišel také do kostela svatého Ludvíka, kde byla právě vystavena velebná svátost. Na oltáři hořelo několik svéc před monstrancí, v níž byl Nejsvětější. Před oltářem klečelo několik kněží a v kostele bylo hodně málo lidí. Tedy žádná zvlášť nádherná slavnost. Ale pro Manninga nastal okamžik milosti, osvítil jej pojednou Duch svatý. Ucítil pojednou v srdci zvláštní hnutí, napolo osvícení, napolo pobídnutí. Zazdalo se mu, že v katolické církvi je pravda a že by se mohl ještě státi

katolíkem. Bylo to první zavolání Boží, po němž přišla další. Neboť od té doby se začal Manning horlivě modlit a pátrat po pravé víře. Každým dnem rostlo v něm světlo, až se konečně stal katolíkem. Zemřel jako slavný biskup a kardinál r. 1892.

A ještě jiný příklad. Při průvodě o Božím těle ukazuje se věřícím velebná Svátost nezastřena. I tu dává Duch svatý zvláštní milosti, jak ihned uvidíme. Básník E d u a r d H l a d k y, syn hostinského z Brna a vrchní železniční inženýr v Pětikostelí v Uhrách, byl napřed nábožensky zcela lhostejný. Na Bílou sobotu v podvečer r. 1878 šel se svou paní na procházku. Když zahruli na rohu ulice, ocitl se právě tváří v tvář průvodu Vzkříšení a biskup právě zdvihal monstranci, dáváje jí požehnání. Hladky vzhlédl a zrak jeho padl na bílou Hostii v monstranci. Bylo mu jako by požehnání bylo zvlášť pro něho. Ale v tom okamžiku pro j e l o j í m m r a z e n í a Hladky bezděky padl na kolena. Od té doby cítil vnitřní nutkání chodit do kostela a modlit se před svatostánkem. Začal také studovat náboženské knihy, aby lépe poznal nauky víry. Bylo mu 62 let, když vystoupil jako náboženský básník rázu Dantova a Klopstockova. Od něho je znamenitá báseň dramatická „Der Weltenmorgen“ (Jitro světa), v níž líčí na zemi se odehrávající zápas nebeského světla a temnoty pekel. Před smrtí žádal, aby jej pohřbili s nejchudšími ve společném hrobě, že prý jej Pán Bůh v soudný den již najde. Z vypravování jest vidno, že muž tento právě v okamžiku veřejného vystavení a uctívání velebné Svátosti zvláštní milosti od Ducha svatého došel.

A ještě do třetice, ještě podobný příklad, který se týká tentokrát dokonce Žida. Žid H e r m a n K o h e n v Paříži byl mistrem hry na klavír a na varhany. Jednoho dne r. 1847 požádal jej ředitel kůru u sv. Valeria v Paříži, aby hrál místo něho a Kohen ochotně vyhověl. Když po mši svaté byla vystavena velebná Svátost a udělováno jí požehnání, cítil se i Žid nutkán pokleknouti. Od onoho času cítil zvláštní vnitřní nepokoj, což způsobilo, že se dal v katolickém náboženství vyučovati — a účinek byl, že ještě téhož roku byl pokřtěn. Později se stal knězem a vstoupil do velmi přísného řádu karmelitánů. R. 1870 posluhoval v Berlíně zajatcům, nemocným neštovicemi, nakazil se a zemřel. Odpočívá pod jménem P. Augustin v hrobce katolického dómu sv. Hedviky v Berlíně.

Viděli jsme tedy, že možno dojít zvláštních milostí, když velebná Svátost jest vystavena. Ale mnohých milostí a vyslyšení možno dojít i před svatostánkem, v němž velebná Svátost jest chována.

4. I v e s v a t o s t á n k u u d í l í K r i s t u s P á n a u d i e n c e.

Říkáváme tabernakl, t. j. stánek, a to svatý stánek, neboť v něm jest Pán Ježíš ve velebné Svátosti. Ne bez důvodu hoří před svatostánkem ve dne v noci „v ě č n é s v ě t l o“. Světlo to nás upozorňuje, že tam

sídlí ten, který svým učením a svou milostí rozum náš osvěcuje a který sám řekl: „Já jsem světlo světa.“ (Jan 8, 12.) Tabernakl jest Spasitelovým trůnem milosti. Ó, milí křesťané, přicházejte často k tomuto trůnu milosti, zvláště máte-li nějakou prosbu. Dokud Kristus Pán dlel na zemi, spěchali k němu nemocní všeho druhu, slepí, chromí, němí, malomocní (Mat. 15, 30), a prosili vroucně o uzdravení. Kristus Pán je uzdravoval. Měl by snad nyní, kdy dlí mezi námi svým oslaveným tělem, býti méně mocným nebo méně štědrým? Ó nikoli. Musíme jen k němu přicházeti s živou věrou. Neboť Kristus Pán požadoval vždy, když zázračně měl pomoci, živé víry. (Mat. 9, 28.) „Věříš-li tomu?“ táže se Lazarovy sestry Marty, když byl prohlásil, že On je vzkříšení a život. (Jan 11, 26.) A uvěřili-li, uvidí slávu Boží. (Jan 11, 40.) Načež Marta odpovídá: „Ano, Pane, věřím, že ty jsi Kristus, Syn Boha živého.“ (Jan 11, 27.) — Ženě, 12 let nemocné, která se uzdravila, jakmile se dotkla roucha Ježíšova, řekl: „Víra tvá tě uzdravila.“ (Mat. 9, 22.)

Pán Ježíš ve velebné Svátosti touží po tom, aby mohl udílet milosti. Blahoslavený Alvarez klečel jednou v modlitbě před svatostánkem. Tu spatřil, jak dvířka tabernaklu se otvírají a z nich vystupuje zářící dítko, mající ručky plny perel, až je sotva v dlaních mohlo udržeti, a zároveň slyšel hlas: „Hle, to jsou mé milosti! Ó, kdyby jen si pro ně někdo přišel!“ — Bohužel, lidé v bídách a souženích se utíkají obyčejně jen k lidem; na Krista Pána zapomínají. Jednou (jak mi vyprávěl kněz kapucín), přišel jistý student ke knězi kapucínovi a prosil o pomoc, neboť jeho dobrodinec mu zemřel. Kapucín mu řekl: „Milý příteli, já jsem jen chudý řeholník a nic nemám. Obrát se přece na našeho bohatého Pána ve velebné Svátosti, ten ti jistě pomůže.“ Student poslechl rady a od té doby vídati jej bylo často klečeti před svatostánkem. Za několik neděl našel se skutečně dobrý člověk, který se mu sám nabídl, že se o něj postará. — V životě svatého biskupa Alfonse († 1787) nacházíme následující událost. Svatý biskup často rozdal vše — a tak také se jednou octl v nejvyšší nouzi. Kuchař nemohl dát žádný oběd, nemaje ani potravin, ani peněz. Tu šel biskup do domácí kaple, blížil se uctivě oltáři, zaklepal na svatostánek a řekl: „Pane, máme hlad. Pracovali jsme pro tebe, nenech nás strádati.“ A modlil se vroucně. Po malé chvíli — bylo to s podivením — zazvonil u dveří posel a odevzdával od jisté šlechetné dobrodějky z města značný dar.

Končím slovy, kterými Kristus Pán zve všechny, kdo hledají pomoci: „Pojďte ke mně všichni, kteří jste unaveni a obtíženi a já vás občerstvím.“ Amen.

## 23. Proč mnohá modlitba nebývá vyslyšena.

„Otče, ne má, ale tvá vůle se staň!“

(Luk. 22, 43.)

Častěji již ke mně přišli lidé a stěžovali si, že již dlouho prosili Boha o něco a nedostali nic. Ba stalo se, že putovali jednou neb i opět na poutní místa a nebyli vyslyšeni. Chci dnes promluvit o příčinách, pro které prosby jejich, snad jen prozatím, nebyly vyslyšeny. Má slova mají pro ty, kteří jsou v podobných okolnostech, býti útěchou.

1. Mnohý člověk nedochází vyslyšení, poněvadž se činí svými těžkými hříchy vyslyšení nehoděn.

Musíme se totiž především modlit s čistým srdcem. V Písmě sv. čteme: „Víme, že Bůh hříšníka neslyší, nýbrž je-li kdo bohobojný a činí vůli jeho, toho slyší“ (Jan 9, 31). Prorok Isaiaš praví: „Jeho ucho není hluché, aby slyšet nemohl, ale vaše proviny se staly zdí mezi vámi a Bohem vaším a hříchy vaše zahalily tvář jeho před vámi, aby neslyšel“ (Is. 59, 2). Každý tedy, kdo si stěžuje, že nebyl od Boha vyslyšen, taž se sám sebe, zda hříchem tvář Boží nezastřel jako mlhou, takže Bůh nedbá jeho proseb a modliteb.

Jistý mladík, který vedl hříšný život, modlil se přece denně k Matce Boží. Tu měl jednou podivný sen. Zdálo se mu, že je na jakési cestě a hladem umírá. Tu objevila se zářící paní, podávala mu jídlo, ale na nečisté míse, a pravila: „Vezmi a jez!“ Mladík odpověděl: „Nechci to, poněvadž mísa je tak nečistá a proto pokrm na ní protivný.“ Tu odpověděla ona paní: „Právě tak je to s tvými modlitbami. Modlitby jsou sice dobré, ale srdce tvé je nečisté, a proto nemá Bůh na modlitbě tvé zálibu.“ V tom okamžiku se mladík probudil a přemýšlel o snu. Brzy mu bylo zřejmo, co sen ten znamená. — Abychom si uvědomili, že při modlitbě máme mít srdce hříchu prosté, stává u dveří kostela kropenka. Při vstupu do kostela, tedy před modlitbou, máme se svěcenou vodou pokropiti a tím si připomenouti, že musíme býti od hříchů očištěni, když se chceme modlitbou k Bohu přiblížiti. Hříšník má tedy aspoň vzbuditi dokonalou lítost. U mohamedánů je ze stejných důvodů zvykem při vstupu do mešity vyzouti zaprášené střevíce a nohy umýti. Chtějí tím naznačiti, že před Bohem se musejí objevit čisti.

Ať tedy každý, kdo k Bohu útočiště bere a něco od něho dosáhnouti chce, napřed odstraní překážky, které jej od Boha oddělují; ať očistí své svědomí, aby se podobalo čistému křišťálu. To se děje opravdovou lítostí a svatou zpovědí. Pak může doufat ve vyslyšení, neboť Bůh jej pak, jak sv. Alfons praví, přijme tak, jako by nikdy nebyl býval uražen. — Další důvod, proč Bůh mnohou prosbu nevyslyší, jest:

2. Prosí-li člověk o něco, co by mu mohlo škodit, nevyslyší ho Bůh; dá mu však obyčejně za to něco lepšího.

Chci pravdu těchto slov prokázati na několika příkladech. Nedávno jsem zvěděl zajímavou událost, která se stala ještě před válkou. Jistá paní v Praze měla jediného syna, který studoval medicinu. Za jeho studii modlívala se matka bez ustání, aby Bůh dal, by syn její po dokončení studií se jako lékař dostal do jejího rodiště na Slovensko. Matka by byla ráda své poslední dny strávila u syna ve svém rodišti. Aby jí Bůh toto přání splnil, konala denně modlitby, dala sloužit mše svaté, darovala svíce pro kostel, darovala jednou pro Jezulátko zlatem vyšívaný plášť, který stál tisíce, což na onu dobu bylo velmi mnoho, putovala na Svatou Horu i do Vamberžic a všude prosila Boha za vyplnění tohoto jejího přání. Ale když syn vystudoval a stal se lékařem, místo v rodišti nedostal, přišel jako lékař do jistého místa na Šumavě. Matka byla velmi zarmoucena, poněvadž podle jejího mínění její modlitby nebyly vyslyšeny. Ale po devíti měsících přišla z onoho místa na Slovensku zpráva, že tamní lékař byl v noci od cikánů ve svém bytě přepaden a zabit. Tu řekl syn matce: „Hleď, milá matko, kdybych byl já to místo obdržel, byl bych asi dnes mrtev. Jak by ses z toho teprve byla rmoutila!“ Když tedy naše prosby nebyly vyslyšeny, nesmíme hned mysliti nejhorší, nýbrž pokořiti se vůli Boží a přenechati vše jeho prozřetelnosti.

Podobně stalo se i v životě sv. Augustina a jeho matky sv. Moniky. Augustin, jak známo, vedl v mládí život nespořádaný. Jeho matka, svatá Monika, když nic nepomáhalo její napomínání, modlila se neustále, aby se obrátil. Její modlitba 18 let nedošla vyslyšení. Její syn Augustin, který byl učitelem řečnictví v Kartagu, sdělil jí jednoho dne, že pojedou do Říma, poněvadž tam doufal míti větší úspěch. Monika, která se bála, že ve velkém městě hrozí jejímu synu nová nebezpečí, plakala hořce a snažila se úmysl jeho změnit. Celou následující noc strávila na modlitbách, prosíc Boha, aby synovu cestu překazil. Ale na druhý den zvěděla ke svému zármutku, že Augustin již odcestoval. Byla bezradna. Proč Bůh její prosby nevyslyšel, tážila se. A odpověď zní: Proto, poněvadž Augustinovi měl pobyt v Itálii velmi prospěti, neboť tam právě se měl obrátiti. V Miláně přišel k tamnímu biskupu, velikému světcí Ambrožovi, jehožto výmluvnost jej přivedla na lepší cestu. V Miláně se dal pokřtít k veliké radosti své matky, která jej pak navštívila. Augustin napsal později: „Ó Pane. nevyplnil jsi tehdy přání mé matky, abys jí za to udělil to, oč tě vždycky prosila.“ Tu splnila se slova sv. Jana Zlatoústého: „Když Pán Bůh modlíci mu se nedá podle jeho přání, dá mu za to něco jiného, lepšího.“ V takovém tedy případě dostává ten, kdo se modlí, víc, než žádal. —

Také následující událost potvrzuje pravdu slov sv. Jana Zlatoústého. Když se roku 1858 v Lurdech Panna Maria opětovně zjevovala Bernadettě, tu žádala omilostněná dívka tato na přání svého faráře, aby Maria Panna na důkaz své moci dala se v zimě rozzelenati a rozkvésti šípkovému keři u jeskyně. Ale prosbě té nebylo vyhověno. Místo zázraku na šípkovém keři dala však Panna Maria vytrysknouti prameni, jehož vodou dosud zázračně uzdravovány jsou tisíce nemocných.

V takových případech, kdy Pán Bůh nějakou věc odmítá, jedná jako dobrý otec, který svému dítěti, když žadoní o něž, kterým by se mohlo poraniti, nedává něž, ale spíše pěkné jablko, aby se dítěti upokojilo. — A třetí příčina, proč některé prosby zůstávají nevyslyšeny, jest:

3. Mnozí lidé upouštějí od modlitby, když po delší dobu nebyla vyslyšena.

Chceme-li čeho dosáhnouti, nesmíme od modlitby ustávat. Sv. Augustin praví: „Na dveře toho velikého pána musíme častěji klepati, než se otevrou.“ Ano, u Pána Boha musíme býti dokonce neodbytnými. Kristus Pán nám to naznačuje v podobenství o neodbytném příteli. Ten přišel k sousedovi o půlnoci, tloukl a žádal o chléb, poněvadž k němu přišel znenadání host a on mu nemá co předložit. Poněvadž muž ten tlouci nepřestával, soused, aby měl pokoj, vstal konečně a dal mu, o čem žádal (Luk. 11, 5).

Pán Bůh prosícího někdy zkouší. To vidíme z toho, jak někdy i Kristus Pán se choval k prosícím. Jednou prosila jej žena kananějská, pohanka, aby uzdravil její dceru; padla před ním na kolena a klaněla se jemu. Kristus Pán však odpovídal: „Jsem poslán jen k ztraceným ovčím domu izraelského. Nesluší se vzít chléb dětem a házet jej psům.“ Ale ani těmito tvrdými slovy nedala se žena ta zmásti a odpověděla: „Ano, Pane, ale i štěňátka jedí drobty, které padají ze stolů pánů.“ A ejhle, touto vytrvalostí žena ta zvítězila. Pán jí odpověděl: „Ženo, veliká jest víra tvá. Staň se ti, jak chceš.“ A v tutéž hodinu byla dcera její uzdravena (Mat. 15, 22). Tak tedy musíme prositi, jako ona žena; nesmíme ustávat přes všechny překážky, které by se dostavily. Kdo ustane, nic nedosáhne.

Také slepec u Jericha, který při příchodu Kristově volal: „Ježíši, Synu Davidův, smiluj se nade mnou!“ nedal se zmásti, když mu lidé přikazovali mlčet; volal jen tím hlasitěji. Tu přikázal Pán Ježíš přivést jej k sobě a uzdravil jej (Luk. 18, 35). — Jak vytrvale se sv. Monika 18 let za syna svého modlila, již jsme se zmínili. Ačkoli se Augustin nepolepšoval, ona neustávala. A jak skvěle byla vyslyšena! Toho by se byla nikdy nenadála, že z jejího syna bude nejen dobrý křesťan, ale i tak veliký světec a tak vynikající učitel církevní. Tu se skuteč-

nila slova sv. Pavla, že Bůh „může učiniti neskonale více, než my prosíme nebo rozumíme“ (Ef. 3, 20).

Čeho vytrvalou modlitbou od Boha můžeme dosáhnouti, ukazuje toto zázračné uzdravení francouzského žebráka. Alfred Aubert, koželuh z Bordeaux, ztratil v továrně zrak, do očí mu stříkla kyselina dusičná. Bylo to roku 1883. Lékaři mu nemohli pomoci. 14 let putoval potom se ženou a s dítětem střední Francií a v trpké nouzi žebrol. Kdykoli šel podle kostela, po každé klekl a hlasitě volal k Bohu o pomoc. Lidé jej všeobecně zvali „modlitelem“. Konečně přišel do Lurd. Tam opakoval své vroucí modlitby. Koupel v Lurdech mu nepomohla. Ale když přijal Tělo Páně, uzřel pojednou sochu Matky Boží v jeskyni postavenou, a když pohlédl vpravo a vlevo, viděl také osoby a předměty tam stojící. Poznal, že jest uzdraven, a slzy radosti mu vytryskly z očí. — Právem dí Alban Stolz: „Modlitba je semenem, které neklíčí ihned, nýbrž později.“ A sv. Augustin: „Neustávejte v modlitbě! Bůh neodmítá proseb, i když vyslyšení odkládá.“ Sv. papež Řehoř Veliký má pravdu, když praví, že musíme Boha modlitbou přinutiti a neodbytností svou přemoci.

Následující vypravování jest jen bajka, ale obsahuje hlubokou pravdu. V rána měla žízeň a našla láhev, ve které byla jen do polovice voda. Poněvadž nemohla zobákem do úzkého hrdla lahve a nemohla se dostat k vodě, házela do vody tak dlouho kamínky, až voda vystoupila až k vrchu. Nyní mohla ukojiti žízeň. Kdyby byla, když první kamínky tam hodila, přestala, nebyla by se dostala k vodě. Tak jest tomu i s modlitbou. Kdo přestává prosit, nic neobdrží.

Ovšem, někdy vyslyší Bůh okamžitě; jako na příklad onoho pohanského setníka v Kafarnaum (Mat. 8, 5). Ten byl okamžitě vyslyšen, když prosil Pána, aby uzdravil jeho služebníka; „uzdraven jest služebník v touž hodinu“ (Mat. 8, 13). Ale vedle toho jsou případy, že Bůh s vyslyšením odkládá, anebo nevyslyší, nýbrž dává něco jiného, lepšího. Proto se musíme také modliti vždycky s odevzdaností do vůle Boží, jako Kristus Pán na hoře Olivetské, a jako on říká: „Otče, ne má, ale tvá vůle se staň!“ (Luk. 22, 43.) Chci ukončit příkladem ze života papeže Julia II. († 1513). Ten si dal u stavitele Bramante vyhotovit plán chrámu. Když plán byl hotov, poslal s ním stavitel k papeži svého synka. Papeži se plán tak zalíbil, že vedl synka k truhlici dukátů a řekl: „Dítě, vezmi si plnou hrst.“ Vtipný hoch se podíval na papeže a řekl: „Svatý Otče, sáhni ty sám, ty máš větší ruku.“ — Tak bychom měli říkati i Pánu Bohu. Nikdy bychom neměli chtít, aby se stala vůle naše, nýbrž vždy prositi: „Buď vůle tvá!“ Neboť Bůh umí pro nás vše lépe zařídit, než my sami dovedeme. Amen.

## 24. Boží prozřetelnost.

„Od Boha se to stalo, a podivné jest v očích našich.“  
(Žalm 117, 23.)

Je možno, aby dobrý otec zapomněl na své dítě? Nikdy! Tak také dobrý Bůh, nejlepší všech otců, nikdy na své děti nezapomíná; a my lidé jsme tyto děti. Proto také Kristus Pán při tak zvaném kázání na hoře povzbuzoval ony posluchače, kteří byli tak tuze starostliví o to, co budou jísti a čím se budou odívat, a ukazoval na ptactvo nebeské, které nemusí shromážďovat do stodol, a přece je Otec nebeský krmí; ukazoval na kvítí polní, které nepracuje aniž přede, a přece je krásněji oděno než Šalomoun ve vší slávě své. „Nejste vy mnohem více než oni?“ tázal se Kristus Pán (Mat. 6, 26). Také svým apoštolům Kristus Pán domlouval, ukazuje jim, že Bůh i bezcenné vrabce živí, a pravil: „Nebojte se, vy máte větší cenu než mnoho vrabců“ (Mat. 10, 29—31). Ze všech těchto řečí Páně je vidno, že Pánu Bohu naše blaho není lhostejno a že ve své otcovské dobrotě o nás pečuje. Chci vám, milí posluchači, ukázat, že Bůh se skutečně denně o nás stará a do osudů lidí zasahuje.

1. V životě lidském se často stávají události, které jsou zřejmým řízením Božím.

Takové události dějí se v životě lidí bohabojných i nábožensky lhostejných. Bůh chce někdy i takové lidi, kteří na něj zapomněli, přivést k přemýšlení a získati pro sebe. Chci takový příběh vypravovati a to ze života pruského krále Bedřicha II., zvaného Velikým. Král snídával denně v komnatě zámku Sanssouci v Postupimi. Jednoho dne, když vstoupil, byla již čokoláda na stole. Ale poněvadž král zapomněl knihu, ve které chtěl při snídání čísti, vstal a šel si pro ni. Když se vrátil, vznášel se nad šálkem pavouk, spustiv se na své niti se stropu. Král odstavil čokoládu a žádal na kuchaři jinou. Kuchař se okamžitě zastřelil; neboť chtěl krále otrávit a nyní se domníval, že úmysl jeho je prozrazen. Pes, kterému potom dali onu čokoládu, posel okamžitě. Doposud jest v oné komnatě na onom určitém místě na stropě namalován pavouk. Lidé říkají při podobných příležitostech „náhoda“, ve skutečnosti však jest to zasáhnutí moci vyšší. To poznával i král Bedřich II. a říkal vždy tomu případu „Její veličenstvo Náhoda“. — Podobný případ vypravuje básník Moric Hartmann ze života svého otce, který také řízením Božím byl zachráněn od otrávení. Jejich děvečka zpozorovala, že uložil do skříně dva tisíce zlatých. Radila se s milým, továrním dělníkem, jak by se mohla nejlépe peněz těch zmocniti. Dělník jí dal prášek a radil jí, aby jej rodině nasypala do polévky; všichni prý tvrdě usnou a ona bude moci s penězi utéci. Služka uči-

nila, jak jí poradil. Již stála osudná mísa na stole. Tu strhl náhle otec prut, který visíval výstražně na kovové váse nad stolem visící, aby potrestal kteréśi z dětí. Těžká vása při tom spadla a rozbila mísu. Kočka lízala rozlitou polévku, ale ihned dostala křeče a pošla. Tím byvše upozornění, dali zkoumati polévku, což vedlo k prozrazení zamýšleného zločinu. Tedy také „náhoda“, jejímž původem je však dobrota Boží. Snad v podobných případech působí anděl strážný, ale i pak jest to v poslední řadě proto, že Bůh tak chce. Mnoho lidí se již takovými událostmi stalo lepšími, aniž se cítili povinnými Bohu zvláštní vděčností.

2. Někdy Bůh zvlášť nápadným způsobem zasahuje k ochraně katolické církve, kterou založil.

Katolickou církev založil Kristus Pán a ona bude vždycky trvati podle slov, která řekl Pán Petrovi: „Ty jsi skála, a na té skále zřídím církev svou a brány pekelné jí nepřemohou“ (Mat. 16, 18). Všechny ostatní společnosti náboženské, které se během času od katolické církve odtrhly, jsou jen dílem lidským; není jim slíbeno věčné trvání, naopak platí o nich slovo Gamalielovo, které řekl ve vysoké radě jerusalemské: „Je-li to dílo lidí, rozpadne se“ (Skut. 5, 38). Katolická církev tedy a její hlava, papež, nástupce sv. Petra a náměstek Kristův, těší se, jak světové dějiny dosvědčují, zvláštní ochraně Boží. Chci dnes jen jeden příklad zmíniti a ukazují na osudy císaře Napoleona I. Ten zamýšlel tehdejšího papeže Pia VII. učiniti svým poddaným. Odňal mu církevní stát a dal jej dokonce odvléci jako zajatce do Francie, kdež musel papež dlíti pět let. Uvidíme, že Napoleon byl stejným způsobem potrestán, jak se na papeži provinil. Pět let držel Napoleon papeže v zajetí (1809—1814) a to na dvou místech, napřed v Savoně a pak ve Fontainebleau. Také Napoleon byl po svém pádu držen na dvou místech, napřed na Elbě a pak na ostrově Sv. Heleny. Jeho zajetí trvalo sedm let až do jeho smrti 5. května 1821. Podivným způsobem zemřel o jmeninách pronásledovaného papeže — 5. května je Pia — na Sv. Heleně za veliké bouře. Pius VII. byl již zase dávno (od 1814) v Římě a od roku 1815 pánem církevního státu. Nápadné je také, že císař, za nepřemožitelného pokládáný, již čtyři dny nato, co poručil zabratí papežský stát, po prvé byl poražen (roku 1809 u Ašprů). A když po zabrání církevního státu byl papežem exkomunikován, řekl: „Proto mým vojákům zbraně z rukou nevypadnou.“ A vypadly. Napoleon podnikl roku 1812 výpravu do Ruska, kde zahynula celá jeho veliká armáda, půl milionu lidí; velkou zimou jim zbraně z rukou padaly. Napoleon pak ve svém zajetí na Sv. Heleně vyznal: „Trůny padají, říše zanikají, ale katolická církev zůstává věčně.“

Církevní dějiny znají ještě mnoho jiných takových případů, z čehož vysvítá, že Bůh někdy nápadným způsobem zasahuje k ochraně své církve katolické.

3. Také v životě spravedlivých obrací Bůh často zlé k dobrému.

Nejkrásněji to vidíme na životě egyptského Josefa. Od bratří prodán, v Egyptě nevinně uvězněn — a přece se stává místokrálem země egyptské a zachraňuje zem tuto i celé své příbuzenstvo od hladu. Josef věděl, že jest to podivné řízení Boží — a proto řekl bratřím: „Nepřišel jsem do země této zradou vaší, nýbrž vůlí Boží.“ (I. Mojž. 45, 8.) — Pravdivé jest přísloví: „Pán Bůh všecko dobře řídí, i když se to jinak vidí.“ Bůh, který nás nesmírně miluje, má vždy jen v úmyslu učiniti nás šťastnými. Proto v životě spravedlivých i neštěstí obrací k dobrému.\*

Náš krajan, chrudimský rodák (nar. 1793 v Chrudimi, otec pocházel z Heinersdorfu u Frýdlantu a byl v Chrudimi výběřčím mýta, matka byla rozená Konvičková a německy ani neuměla) Josef Ressel, ačkoli již od studií se klonil k vědám technickým, byl přece životními okolnostmi veden k zaměstnání jinému, lesnickému, což mu však nezabránilo, aby se stal jedním z největších vynálezců, mezi jiným též vynálezcem lodního šroubu († 1857 v Lublani). První místo měl od roku 1817 jakožto lesník na císařském statku v Krajině. Když jednoho dne konal svou objížďku v lesích, byl přepaden loupežníky, kteří mu vzali hodinky a peněženku a chtěli mu vzít i koně. Ressel jim hodinky a peněženku dal, ale radil jim, aby koně nebrali, že kůň jeho je v celém kraji znám a že by se tak prozradili. Loupežníci si dali říci. Byli však lesníkovou upřímností tak dojatí, že se za chvíli jinak rozmyslili a umínili si i peníze a hodinky mu vrátit. Připlížili se v noci k osamělé myslivně a klepali na dveře. Ressel netušil nic dobrého, vzal tedy nabítku pušku a šel otevřít. Ale ke svému úžasu tam obdržel peníze a hodinky zpět. Vtom však slyšeti bylo hrozný hřmot a ve vzduchu cítiti bylo poletující prach. Co se stalo? Když se vracel do své světnice, viděl, že spadl strop a všecko pod sebou rozbil. Viděl, že dobrý Bůh tu tak podivným způsobem jej zachránil. Nevěřící lidé říkají „náhoda“. Věřící však říkají s žalmistou: „Od Boha se to stalo a jest to podivné v očích našich.“ (Ž. 117, 23.)

A na konec otázku: Všichni zajisté si přejeme, abychom se také ve všech okolnostech těšili podivné ochraně Boží. Co máme činiti my, abychom se té ochrany stali účastni? Odpovídám: Bohabojně žíti a Boha z celého srdce milovati. Pak se na nás vyplní slova Písma sv.: „Těm, kteří Boha milují, obrací se všecko k dobrému.“ (Řím. 8, 28.) Amen.

\* Známý příklad překladatelem zkrácen, následující pak vzhledem k českému krajanu našemu na počátku poněkud rozšířen.

## 25. Bůh někdy náhle trestá.

„Bůh odplatí každému podle skutků jeho.“

(Řím. 2, 6.)

Často slýchat slovo Schillerovo, že dějiny světové jsou světovým soudem. Je to správné, pokud se tím chce říci, že špatné činy již na t o m t o s v ě t ě dříve či později bývají trestány. Ovšem ne vždy. A ne všechny skutky člověkovy docházejí již zde na světě odměny nebo trestu. Ba stává se, že někdy hodní a bohabojní lidé na světě mnoho musí vytrpět, jako kdysi vzácný trpitel Job, a že se naopak mnohdy zlým lidem zde na zemi dosti dobře daří. Dokonalá odplata bude teprve po smrti. Ale je také nepopíratelno, že v jednotlivých případech odměna nebo trest následují hned po činu, že tedy mnohý zločinec za svůj čin bývá i h n e d potrestán. O tom chci dnes mluvit. A táži se předem: Co jest toho příčinou, že někdy po hříchu následuje hned trest? Myslím to, že m í r a h ř í c h ů j e j i ž p l n a. Jako pohár, již plný, poslední kapkou přeteče. Ale snad bývá i jiná toho příčina, totiž že hříšník svou velkou opovážlivostí spravedlnost Boží takřka v y z ý v á. Chci své tvrzení doložit jednotlivými příklady.

1. Mnohdy jest míra hříchů již plna.

Slavný vídeňský kazatel P. J i n d ř i c h A b e l (zemřel 1926) vypravoval častěji následující událost: P. Abel konal často v domácí jesuitské kapli ve Vídni (XIII. Lainz) odpoledne přednášky pro muže. Jednoho čtvrtku přemluvilo několik mužů svého známého, zahradníka, který byl znám svým klením a znesvěcováním dne Páně, aby také šel na přednášku. Řekli mu: „Nebudeš-li mítí z toho užitek, tedy škodu ne.“ Zahradník si dal říci a šel. P. Abel mluvil právě o velikonoční zpovědi. Když bylo kázání u konce, začal bezbožník pěst a řekl hlasitě: „Tomu flandřákovi rozbiji jednou hlavu!“ Muži jej rychle obklíčili a z kaple vyvedli. Pak se ještě dost namáhali, aby jej přivedli k lepšímu smýšlení; mezi jiným mu domlouvali, že již je dost starý, a přemlouvali jej, aby v sobotu šel s nimi ke zpovědi a s Bohem se smířil. Napřed se smál, ale pak řekl hrubě: „Nepůjdu, a na truc nenechám jíti ani svého pomocníka.“ A zatím, co v sobotu odpoledne muži šli ke svaté zpovědi, poručil on pomocníkovi vylézt na topol a uříznout uschlou korunu. Strom stál u cesty a zahradník sám napomínal chodce, aby se drželi v přiměřené vzdálenosti, aby je padající koruna nezasáhla. On sám zůstal pod stromem a přihlížel k pomocnickově práci. Najednou to ruplo a vršek stromu padl zahradníkovi na hlavu. Vzkřikl a padl, vršek stromu mu roztříštil lebku. Zemřel na cestě do nemocnice. Pomocník na smrt bledý přišel do kaple jesuitů a vykonal svou zpověď. U zahradníka byla asi míra hříchů plna. Odtud okamžitý trest a nešťastná jeho smrt.

2 Někdy hříšník bezmeznou opovážlivostí a drzostí spravedlnost Boží zrovna vyzývá.

Zase povím příklady. V dubnu roku 1926 jistý selský synek, jménem Illyn, ve vsi Draga v Podkarpatské Rusi dostal od svého příbuzného z Ameriky darem ručnici dvojku. Šel s ní do lesa. Tam uviděl kamenný kříž, a tu si vzpomněl, co jednou slyšel, že taková puška je nejlepší, z níž po prvé bylo vystřeleno na kříž. Lehkomyslník to učinil. Ale ejhle — kulka se odrazila, zasáhla střelce tak těžce, že v lese vykrvácel. Tuto zprávu přinesly několikere noviny v dubnu roku 1926. Bezmezná surovost se tedy špatně vyplatila, zasloužený trest přišel hned.

A druhý podobný případ surovosti. Časopis „Slovák“ jej přinesl začátkem března roku 1920. V jedné vsi trenčanské župy šli v neděli lidé do kostela. Kovářský pomocník Anton Baco nešel, nýbrž porážel ořech. Lidé jej napomínali, aby přestal a šel do kostela. Ale on odpovídal, že kostel je pro dobytek a ne pro lidi. A sotva uplynulo 5 minut, stáli již příbuzní jeho s nárkem nad mrtvolou; ořech na něj padl a zabil jej. Časopis, který tuto zprávu přinesl, psal správně: „Tento případ ukazuje, že se Bůh neustále urážeti nenechá.“ Trest za znesvěcování neděle přišel náhle, jak se zdá, proto, že muž ten rouhavými řeči spravedlnost Boží vyzýval.

Stalo se již také, že okamžitě byli potrestáni rouhači, mluvící zlovolně proti Bohu. V srpnu r. 1891 sneslo se nade vsí Bistrica v Srbsku krupobití, které působilo velkou škodu na polích a vinicích. Sedláci byli v krčmě a bědovali nad neštěstím, mnozí zuřivě kleli. Nejhuř si vedl krčmář; klnul proti Bohu a zvolal: „Vystřelím na něj, pak bouřka přestane.“ Strhl se zdi nabitou pušku a běžel ven. Jeden přítomný cikán běžel za ním, aby to viděl. Se zuřivým klením zdvihl krčmář pušku — ale tu se zablesklo a uhodilo. Hrozná rána omráčila hosty uvnitř, krčmář však a zvědavý cikán leželi mrtví na zemi před krčmou. Ostatním se dál nic nestalo, drzý rouhač však byl potrestán na místě.

Podobně děje se někdy i popíračům Boha. V severní Americe v minulém století mnoho hluku natropil nevěrec Whytney. Jak novyorský „Herald“ v prosinci r. 1904 sděloval, seděl jmenovaný bezbožec se svými přáteli v hospodě v Baltimore. Mluvili o náboženství a také o tom, je-li vůbec Bůh. Nevěřící Whytney to upíral a dokládal se slovy: „Teď vám to zřejmě ukážu, že není Boha. Vyzývám zde na místě toho tak zvaného Všemohoucího, aby mne hned zabil. Ale on to neudělá, protože není.“ Sotva tato rouhavá slova dořekl, skácel se na zem. Jeho přátelé podnikali všechny možné oživovací prostředky, ale nadarmo. Zůstal mrtev. Jak z toho vidět, vzal jej Bůh za slovo. A tam v záhrobí vezme Bůh za slovo všechny popírače. Tam zvedí, že pro ně není Boha milujícího a odměny. Tam se jim jen splní slova sv. Pavla: „Hrozné jest upadnouti do rukou Boha živého.“

Zmíněn buď i následující případ, který se podle novinových zpráv stal 19. května r. 1905 v Břesovicích ve Slezsku. Stavěli tam na novostavbě ve školní ulici tři zedníci pec. Přikvačila bouřka. Jeden z nich řekl: „Bože, to se najednou setmělo!“ Druhý, jménem Huber z Beuthen, mu odpověděl: „Vždyť žádný Bůh není!“ Sotva to dořekl, uhodilo zavřeným oknem a porazilo rouhače k zemi. Ostatní dva to odnesli pouhým leknutím. Rouhač nebyl mrtev, ale na celém těle ochromen. Odvezli jej do nemocnice v Scharley, kde měl čas, přemýšlet o tom, je-li Bůh — Bezbožci vidí v takových případech jen náhodu; těm není pomoci, ani zázrak by je neobrátil. Bezbožecký filosof Rousseau praví: „I kdybych viděl mrtvého vstávati, spíš se zblázním než uvěřím.“ Kdo nemá dobré vůle, ten se nepolepší.

Z uvedených příkladů vidíme, že zlé skutky bývají někdy ihned potrestány. Přece však možno tvrditi, že

3. úplná a dokonalá odplata se stane teprve po smrti.

Mnohý bude ukazovat na to, že v mnohých případech i vyzývání Boží spravedlnosti zůstalo bez trestu, a že se mnohým zlým lidem zde na světě dobře dařilo. To je sice pravda, že mnohý zločin není hned trestán. Kdyby tomu tak bylo, nezůstalo by nic pro soud po smrti. Jen jednotlivá provinění jsou trestána ihned, aby si lidé nemysleli, že není spravedlivého Boha. A že se mnohým zlosynům dobře daří, nedá se také popírat. Ale daří se jim jen zdánlivě dobře, neboť k pravému štěstí náleží také vnitřní spokojenost. Té však zlý a bezbožný nemá. Již prorok Isaiáš praví: „Není pokoje bezbožným, jsou jako moře bouřlivé, které nemůže mít pokoje.“ (Is. 57, 20.) Vnitřní spokojenost a dobré svědomí jsou, jak Ludvík z Granady praví, ovocem Ducha svatého, a tohoto ovoce docházíme jen plněním přikázání Božích. I o bezbožníkovi platí: „Není všecko zlato, co se svítí.“ Jeho štěstí jest jen zdánlivé. Ostatně štěstí hříšníka nemá trvání. Budova jeho štěstí, jak Kristus Pán v kázání na hoře praví, postavena jest na písku a ne na skále (Mat. 7, 26). Přejde-li liják a bouřlivý vítr, zboří se. A také jiné pořekadlo praví: „Nechval dne před večerem!“ Nevíme, jaký bude životní večer bezbožníkův. Konečně pamatujme, úplná odplata nastane teprve po smrti člověka na soukromém soudě. Z podobenství Kristova o rozmařilém boháči a chudém Lazarovi se dovídáme, že oba byli souzeni po smrti. Tak bude se všemi lidmi. Praví sv. Pavel: „Souzeno jest člověku jednou zemřít, a pak přijde soud.“ (Žid. 9, 27.) Sv. Ambrož praví: „Soud jest vyplacením mzdy, milosti žně.“ A sv. Jan Zlatoústý praví pěkně: „Bůh připravuje svým jiný život, který jest mnohem lepší a šťastnější než život přítomný. Kdyby tomu tak nebylo, nebyl by připustil, aby mnozí zločinci žili v samých radostech a mnozí spravedliví v samých útrapách. Byl by se postaral o to,

aby zlí již zde zaslouženého trestu, spravedliví pak zasloužené odměny došli.“ A podobně píše církevní spisovatel Tertullian: „Nyní se radují bezbožní, my pak truchlíme. Ale pak bude jinak: My se budeme radovati, bezbožní pak truchliti.“ Končím tedy slovy sv. Pavla: „Bůh odplatí každému podle skutků jeho.“ Amen.

## 26. Trest se často shoduje se zlým skutkem.

„Čím kdo hřeší, tím i trestán bývá.“

(Moudr. 11, 17.)

Je dnes módou všecko, co se ve světě děje, vykládati přirozeným způsobem. Na příklad zázračná uzdravení v Lurdech nebo na jiných místech připisují se ne zakročení Božímu, nýbrž sugesci. Takové události pak, které ukazují zvláštní nápadné zachránění spravedlivého nebo zvláštní potrestání zlosyna, vydávají se za náhodu. Úmyslně se vyhýbají přiznání, že jest Bůh, který osudy lidské řídí. Proto chci se dnes zabývat slovy Písma sv.: „Čím kdo hřeší, tím i trestán bývá,“ a chci ukázati, že mnohdy i tresty, které na lidi přicházejí, spočívají na tom, že Bůh řídí svět.

1. Je již v přirozené povaze věci, že trest se zlým skutkem souvisí.

Pasák, který pásł ovce, ztropil si několikrát bláznů s jinými pastevci, volaje darebně: „Vlci, vlci!“ Pastýři spěchali k pomoci, ale on se jim vysmál. Jednou však přišli vlci skutečně. Nyní pasák křičel, co jen síly měl, ale marně. Nikdo mu na pomoc nepřišel, takže vlci roztrhali mnoho ovcí. Není-li to již přirozeně pochopitelné, že čím hřešil, tím byl i trestán?

Jiný příklad. Venkovan chodil denně do města a přinášel vždy pekaři pět kilogramů másla. Domů si bral pětakilový bochník chleba. Jednoho dne pekař máslo převážil a shledal, že chybí skoro půl kila. Hned to ovšem venkovanovi domlouval. Ale ten řekl: „Pane, to není má vina. Já vždy doma vložím na jednu misku váhy váš chléb a dávám tolik másla, kolik vy chleba.“

Podobně bude činit i Bůh při soudu. Kristus Pán praví: „Jakou měrou měřiti budete, takovou vám bude naměřeno.“ (Mat. 7, 2.) Je-li tedy kdo krutý a nemilosrdný k bližním, nesmí se divit, že u Boha milosrdenství nedojde. Tuto pravdu nám na srdce klade Kristus Pán podobenstvím o nemilosrdném služebníkovi. Pán mu odpustil celý veliký dluh, poněvadž ho prosil o poshovění a milosrdenství. On však od svého spoluslužebníka ihned vymáhal zaplacení dluhu nepatrného. Spoluslužebník jej také prosil o strpení, ale marně. Nemilosrdný slu-

žebník jej dal dokonce uvrhnouti do vězení. Tu rozhněval se pán a dal i jej spoutati a do vězení uvrhnouti (Mat. 18, 23). Právem tedy přirovnává učitel duchovního života, Ludvík z Granady, Pána Boha zrcadlu, které odráží obraz toho, jenž před ním stojí. Při soudu po smrti i při soudu posledním pravdu tuto velmi dobře poznáme, ale přiházejí se i zde na světě případy, že trest, který hříšníka stihne, odpovídá jeho zlým činům.

2. Písmo svaté i dějiny světové dosvědčují pravdu slov: Čím kdo hřeší, tím i trestán bývá.

Připomenu napřed některé události z Písma svatého. Jsou tak nápadné, že každý řekne: „Tu zasáhla vyšší moc.“

Když byli izraelité v Egyptě, přikázal král Farao, z bázně, že by se izraelité mohli příliš rozmnožit, aby každý novorozený pacho-lík izraelský byl vržen do vody Nilu. Jak známo, ušel tehdy malý Mojžíš smrti, poněvadž se nad ním slitovala dcera královská. Ale Egyptané i se svým králem za ukrutnost svou pykali; celé vojsko egyptské, pronásledujíc izraelity po vyjití z Egypta, zahynulo v Rudém moři, nezachránil se ani jediný (2. Mojž. 14). Splnila se věta: „Jak kdo hřeší, tak i trestán bývá.“

Jiný příklad: Ukrutný syrský král Antioch Epifanes (176—163 př. Kr.) umínil si vyhladiti náboženství židovské, tedy úctu pravého Boha. Do chrámu židovského dal postaviti modlu, svaté knihy dal spáliti a pod trestem smrti zakázal Židům zachovávat předpisy jejich náboženství. A poněvadž jim bylo podle těchto předpisů zakázáno požívání vepřového masa, nutil je k tomu násilím. Ty, kteří nechtěli poslechnouti, dával krutě mučiti, jako 90letého starce Eleazara a matku se sedmi syny, tak zvanými bratřími makabejskými. Nechal je vesměs krutě zohaviti, jazyk vyřezati, kůži s hlavy stáhnuti, ruce a nohy usekati, na pánci péci. Ale trest ho neminul. Za čtyři leta vypadl na cestě z vozu a poranil se těžce. Když ležel nemocen, červi lezli z jeho ran a maso po kusech odpadávalo. Pro děsný zápach nemohl nikdo u něho vzdržeti. Zemřel bídou smrtí za hrozných bolestí. (I. Mak. 1. násl.) Tedy král, který rozedrávat dal těla nevinných lidí pro jejich náboženské přesvědčení, došel podobného trestu, aniž červi jeho tělo rozežírali. Jak hřešil, byl potrestán.

A třetí případ. Salome, dcera Herodiady, tančila před Herodem a jeho hostmi a tak se líbila králi, že jí pod přísahou přislíbil dáti, očkoli by požádala. Na radu matky, která planula záští proti Janu Křtiteli, požádala dívka od krále Janovu hlavu na míse, a král dal Jana v žaláři stít. Ale trest ji neminul. Po několika letech odsoudil římský císař Kaligula (37—41) krále Heroda i s rodinou do vyhnanství do Španěl. Dějepisec Niceforus sděluje, že Salome tam šla v zimě na zamrzlou řeku Sikoris u Ilerdy. Probořila se v ledě až po krk, namáhala se vší silou

vyprostiti se, zmítala sebou a tančila takřka pod ledem, ale marně, naopak, těmito pohyby se stalo, že led jí odřízl hlavu od těla. Bylo jí tedy odplaceno stejně, jako se prohřešila na Janu Křtitelovi.

A jiný příklad ze života Krista Pána. Matka Boží, jak známo, nemohla dostat v B e t l e m ě noclehu. Všude, kde sv. Josef o nocleh prosil, byl odmítnut. Tuto necitelnost k Matce Boží, ba k Ježíšovi, který měl v Betlemě přijít na svět, musely matky betlemské těžce odpykati. Brzy nato zuřil král Herodes krutě proti jejich dětem; dal povraždit v Betlemě svými vojáky všechna pachatata do dvou let, domnívaje se, že bude mezi nimi i Ježíšek. Matkám betlemským bylo tedy odplaceno stejnou měrou, jakou měřily samy.

Také z dějin světových uvedu příklady. Jak víme, předpověděl Kristus Pán, že m ě s t o J e r u s a l e m bude, než přejde jedno pokolení, za trest, že vraždilo a kamenovalo proroky k sobě poslané, se zemí srovnáno. Tento trest přikvačil skutečně roku 70, tedy asi 37 let po smrti Kristově. Židé povraždili posádku na hradě jerusalemském, i přitáhlo velké vojsko římské a sevřelo město právě o velkonocích, když v něm bylo na 1 a půl milionu poutníků. Nastal hrozný hlad, statisíce lidí pomřelo a Židé házeli jejich mrtvoly přes hradby. Z toho povstaly nemoci, které si vyžádaly nové oběti. Na úpatí Kalvarie dal římský vojevůdce postavit 300 křížů, na kterých křižováni byli Židé, kteří v noci z města prchali. Denně umíralo 500 až 600 lidí na kříži. Po čtyřměsíčním obléhání vnikli Římané do města a pobíjeli vše, co jim přišlo do cesty. Pak zapálili město, které hořelo dva dny a dvě noci. Přes milion Židů zahynulo za tohoto obléhání. Tak vyplnilo se přání Židů, kteří před Pilátem křičeli: „Krev jeho na nás a na naše děti!“ Nápadné jest, že trest tento přikvačil na Židy o velkonocích a že vykonán byl římskými vojáky, jako Židé dali o velkonocích ukřižovati Spasitele římskými vojáky. Tedy i zde se vyplnilo slovo Písma sv.: „Čím kdo hřeší, tím i trestán bývá.“

Mohu také ukázati na osud císaře N a p o l e o n a I., který tehdejšího papeže Pia VII. dal zajmout a držel jej jako zajatce na dvou místech, v Savoně a ve Fontainebleau. Pět let byl papež v zajetí. A ejhle, Napoleon byl později také v zajetí na dvou místech, na ostrově Elbě a na Sv. Heleně, a jeho zajetí trvalo sedm let až do jeho smrti roku 1821.

A nápadný případ z nejnovější doby, který nám, bohužel, připomíná vypuknutí světové války. G a b r i e l P r i n c i p, který 28. června 1914 zastřelil v Sarajevě rakouského následníka trůnu arcivévodu Františka Ferdinanda i s jeho chotí, byl za to tehdy válečným soudem v Sarajevě odsouzen k 20letému žaláři. Trest si odpykával v Terezíně. Není nápadné, že dostal kostižer do ruky a přes dvojí operaci podlehl této nemoci již roku 1918? A že jeho soudruh Cabrinovič, který při atentátu také hodil bombu proti arcivévodovi, si svůj trest odpykával v Tere-

zíně, rovněž dostal do ruky kostižer a touto nemocí zemřel ještě před Principem?\*

A ještě jiné přísloví se často splňuje:

3. Kdo jinému jámu kopá, sám do ní padá.

Odstrašující příklad známe ze života svaté Alžběty, královny portugalské,\*\* která se vyznamenávala velkou štědrostí k chudým a jejíž tělo až do dneška zůstalo neporušeno. Královna měla páže, služebníka, který jí v jejích dobročinných skutcích pomáhal. Jiný, králův služebník, záviděl mu přízeň královny a chtěl jej zničit. Našeptal králi o něm hnusné pomluvy. Král se rozlítil i poručil mistru při vápenné peci: „Zítرا ráno sem pošlu mladého muže s otázkou, zda můj rozkaz je vykonán. Tohoto mladíka vrhněte ihned do pece.“ Na druhý den ráno poručil král pážeti, aby šel k vápence s onou otázkou. Zbožný služebník se vydal ihned na cestu, ale jda kolem kostela, kde zvonili právě na mši, stavil se tam. Jeho pomluvač se však již nemohl dočkat, jak věc dopadla, i běžel také sám k vápence. Když záře radostí přistoupil k mistru a tázal se, zda rozkaz králův vykonán, byl ihned hozen do ohně. Po něm teprv přišel zbožný služebník královnin a zvěděl, co se stalo. Možná si představití úžas králův, když mu to pak zvěstoval. Není těžko uznati, že zde vyšší moc zasáhla k ochraně nevinného a k potrestání pomluvače.

Z úvahy a z příkladů dnešních vyvodíme důsledek. Takové nápadné události, o jakých jsme dnes slyšeli, jsou jen slabým odleskem oněch trestů, které na zločince přikvačí po smrti. Tu teprv vyplní se slova Písma svatého: „Čím kdo zhřešil, tím bývá trestán.“ Že tomu tak jest, že tresty na věčnosti budou se shodovati s provinou na zemi, potvrzuje i Kristus Pán podobenstvím o nemilosrdném boháči a chudém Lazárovi. Boháč, který nedal žebrákovi ani kousek chleba, sám však denně hodoval a jazykem hřešil, trpěl pak, jak Kristus Pán praví, nevýslovnou trýzní a prosil otce Abrahama, aby jen smočeným prstem dal zvlažiti jazyk jeho, an v plamenech tolik trpí (Luk. 16, 24). Nebuďme tedy nemilosrdní ke svým bližním, raději dobrotiví a přátelští, aby se i na nás vyplnila slova Spasitelova: „Blahoslavení milosrdní, neboť oni milosrdenství dojdou.“ (Mat. 5, 7.) Amen.

\* Myslím, raděj vynechat celý odstavec. Překladatel.

\*\* Sloužilo za námět Schillerovy básně „Der Gang nach dem Eisenhammer“. Překladatel.

## 27. Bezbožci jsou pošetilí.

„Řekl blázen v srdci svém: Není Boha.“

(Žalm 13, 1.)

Lidstvo se dělí ve dva tábory, křesťany a protikřesťany. Ti jedni věří v Boha a ctí jej, ti druzí o Bohu nechtějí nic slyšeti a zakládají dokonce spolky, aby víru v Boha ničili, jak všeobecně nyní činí bezbožci v Rusku. Takoví bezbožci či atheisté myslí, že jest to něco hrdinského a že jest to známka silných duchů, zavrhnouti Boha. Ve skutečnosti jest to však pošetilsto a oni blázni. Pravíť Písmo svaté: „Řekl blázen v srdci svém: není Boha!“ Chci vám, drazí moji, ukázati, jak pošetilí jsou atheisté a jak pošetile jednají.

1. Atheisté jsou pošetilí, aniť jednají proti zdravému lidskému rozumu.

Kdyby někdo tvrdil, že důmyslný stroj, jako na příklad lokomotiva, povstala sama sebou, nebo že hodinky jsou samy od sebe, nebo že domy a města povstaly samy sebou, jistě bychom jej všichni pokládali za blázna. Nuže, totéž se musí říci i o tom, kdo tvrdí, že podivuhodná budova světa, miliony a miliony hvězd povstaly samy sebou, nebo že oko, ucho, vůbec celé lidské tělo, které je uměleji a důmyslněji řízeno než kterýkoliv stroj, je samo od sebe. Kdo by to tvrdil, toho musíme také pokládati za velikého blázna. Neboť umělý stroj předpokládá inženýra, který jej sestavil, hodinky předpokládají hodináře, který je vyrobil, dům vyžaduje stavitele, který jej podle plánu, předem pojatého, vystavěl. Tomu asi nikdo neodporuje. Tak také podivuhodná budova světová, tělo lidské, tělo zvířecí, stavba stromu i každé byliny vyžaduje nesmírně moudrého mistra, který i jejich plán vymyslel i je pak podle tohoto plánu stvořil.

Proto praví Písmo svaté: „Nebesa vyprávějí slávu Boží a dílo rukou jeho zvěstuje obloha.“ (Žalm 18, 2.) Sv. Antonín poustevník praví správně: „Nesmírný svět jest knihou, z níž čteme o nesmírné slávě Boží.“ A Alban Stolz praví pěkně: „Světlo se nemůže samo zapáliti, a zapálené zase zhasne. Na nebi však svítí nádherné světlo od tisícletí a nezhasíná. A za jasné noci vidíš miliony a miliony světél na obloze. Kdo je rozsvítil a kdo udržuje jejich podivuhodný oheň?“

Atheisté jsou tedy, abych užil slov Kristových, lidé, „kteří vidouce nevidí a slyšíce přece nerozumějí.“ (Mark. 4, 12.) Právem lze pochybovati o zdravém lidském rozumu těch, kteří tvrdí, že všecko na světě povstalo samo sebou. Jednoho dne se v přítomnosti německého protestantského theologa Schleiermachera († 1834) chvástal mladý svobodomyslník svou nevěrou a řekl: „Nevěřím v Boha, neboť jsem ho neviděl.“ Schleiermacher odpověděl: „To děláte dobře. Ale pak nikdo

nebude věřit, že máte rozum, poněvadž ho dosud také nikdo neviděl.“ — V jisté společnosti řekl nějaký nevěrec: „Již celou přírodu probadali, ale Boha v ní nenašli.“ Jiný mu odpověděl: „Prohlédl jsem také své hodinky a hodináře jsem v nich neviděl. Jsou věci, kterých nenalezneme svými pěti smysly, nevezmeme-li na pomoc šestý smysl, totiž rozum.“ — Již před skoro 2000 lety řekl slavný pohanský lékař Galenus k bezbožci Epikurovi: „Pozoruj jen podivuhodnou výstavbu lidského těla! Sto let bych ti dal k přemýšlení, byl-li bys s to, abys vytvořil takové mistrovské dílo, jako jest tělo lidské s přemnohými nervy a svaly, se svými 260 většími i menšími kostmi. Takové dílo nevytvoří člověk, nýbrž jen Bůh.“ Bezbožci jsou tedy nerozumní; ale jednají také podle toho.

2. Bezbožci jednají pošetile, poněvadž si nevolí to, co jest bezpečnější.

Milí posluchači, znáte zajisté všemožné pojišťovny, požární, krupobitní, úrazové, proti vloupání. Kdo do takové pojišťovny vstoupil a pak požárem, úrazem atd. postižen, tomu nahrazuje pak pojišťovna vzniklou škodu. Kdo tedy jest takto pojištěn, ten má méně starosti, nepotřebuje se tolik bát neštěstí jako ten, kdo pojištěn není. Tak jest tomu i s člověkem, který má víru v Boha a podle té víry také žije a na druhé straně zase s takovým, který o Bohu slyšet nechce. Kdo má víru a podle ní žije, ten je pojištěn u Boha, nepotřebuje se tolik báti smrti; bezbožec však má proč smrti se bát, neboť při smrti pozbude všeliké naděje. — Jednou řekl bezbožec věřícímu: „Ubohý křesťane, jak budeš ošizen, je-li nebe jen pouhou bajkou.“ Ale křesťan mu případně odpověděl: „Ubohý nevěřče, jak ty budeš ošizen, není-li peklo bajkou!“ Bohabojný křesťan se nemá čeho báti v jakýchkoli okolnostech, ale nevěrec se musí báti budoucnosti po smrti. Jedná tedy svou nevěrou velmi pošetile, neboť nevolil, co je jistější, nepojistil se na budoucnost.

Tuto pravdu, že jest moudřejší zvolit si to, co jest jistější, uznával i nevěrec Voltaire. Svedl k nevěře mezi jinými také hraběnku Chateletovou, neboť jí vždy říkal, že náboženství je pověra. Ale když po jisté době hraběnka umírala a Voltaira se tázala, nebylo-li by přece dobře dáti se zaopatřiti svátostmi, dal jí odpověď: „Čiňte, co je jistější.“ Poslala si ihned pro kněze, ale než přišel, zemřela. — Zajímavý jest také tento případ: Jistý svobodomyslník si dopisoval s knížetem Sfrondati, opatem svatohavelským. Opat se namáhal přivésti jej k Bohu. Později se s ním setkal na cestě do Říma v Lombardii. Muž ten zase se vytasil se svými řečmi a pochybnostmi o Bohu. Opatovi došla konečně trpělivost a řekl: „Tedy buďto je Bůh anebo není. Není-li, nevzdáváte se věrou v žádné nebezpečí. Ale je-li, nepovede se vám dobře, až se se svou nevěrou budete muset před ním objeviti.“ Tak

řekl a obrátil se k nevěrci zády.\* — A nyní se táži, co bývá nejhlavnější příčinou, že mnozí se stávají nevěrci.

3. Nejhlavnější příčinou nevěry bývá lidská pýcha.

Nevěřec se chce před lidmi blýskat a chce býti obdivován jako chytrý a osvícený muž. Také nad sebou nechce uznati vyššího pána, jemuž by byl odpověden. V tom podobá se luciferovi, který také z pýchy se nechtěl podříditi Bohu a proto byl navždy s nebe svržen. A poněvadž nevěrci hřeší z pýchy, stávají se za trest své pýchy hloupými. Splňuje se na nich pořekadlo: „Pýcha a hloupost rostou na jednom dřevě,“ a slova sv. Pavla: „Považujete se za moudré, stali se bláznivými.“ (Řím. 1, 22.) Vztahují se na ně také slova Jeremiáše proroka: „Všichni od tebe odpadající zahanbeni budou, kteří odstupují od tebe, do prachu zapsáni budou.“ (Jerem. 17, 13.) — Nic dobrého nemohou očekávati atheisté, neobrátili-li se před smrtí, jak učinil básník a „velký posměváček“ Jindřich Heine. Nic nebylo příliš svatého jeho posměšným vtipům. Ale jako u mnohých jiných svobodomyšlníků i jeho nevěra se neosvědčila v utrpení. Heine dostal vysýchání míchy a dlouhá leta ležel v Paříži ve hrozných bolestech. Ale jeho duch zůstal až do smrti roku 1858 svěží. Proto jsou vážná jeho slova, jimiž se opětovně přiznával k návratu k víře. Roku 1850, tedy osm let před smrtí, prohlašoval ve svých dopisech, že se zase vrací k pokorné víře prostého člověka. Roku 1855 psal svému bratru Gustavovi: „Smířil jsem se s Bohem. Všecko, co má jen nádech nevěry, jsem ze svých papírů odstranil. Lituji srdečně, že jsem mnohým věřícím duším dal pohoršení.“ Ve svém testamentě píše: „Umírám věře v jednoho věčného Boha, tvůrce světa, jehož milosrdenství se dovolávám pro svou nesmrtelnou duši. Lituji, že jsem ve svých spisech mnohdy neuctivě mluvil o svatých věcech. Porušil-li jsem kdy dobrý mrav, jenž je pravou silou všeho dobrého, můj Bože, prosím tebe i lidi za odpuštění.“ Z toho vidět, že přijde-li utrpení a blíží se smrt, nemůže nevěra dáti útěchy nebo vzpruhy a že to způsobiti může jen víra.

4. Na smrtelném loži začíná nevěra býti tíživou.

Nevěřci ani za života nemohou míti pravou vnitřní spokojenost. Splňuje se na nich slovo Isaiášovo: „Není pokoje bezbožným.“ (Is. 48, 22.) A slovo Augustinovo: „Nepokojné jest srdce naše, dokud nespočine v tobě, Bože!“ Ale blíží-li se smrt, stává se tento vnitřní neklid nevěrců mnohem horším, poněvadž svědomí se probouzí jako sopka,

\* Odstavec tento nezdá se mi nejvhodnějším a všeobecně upotřebitelným. Víra, která „nic neztrácí, není-li Boha“ nebude za mnoho státi. Možno tak ovšem v rozhovoru odbýti nevěrce, který stále omílá své nevěrecké „argumenty“, ale naším argumentem to sotva kdy bylo. „Nevstal-li Kristus — marná víra naše... Bídňější jsme než všichni lidé.“ (I. Kor. 1, 5.) Překladatel.

kteřá byla dlouho pokládána za vyhaslou, ale pak začne zuřit tím více. Proto se stává, že nezřídka nejhorší nepřátelé víry a popírači Boha na smrtelné posteli si žádají kněze. Tak na příklad francouzský popírač Boha Voltaire. Po celý život se náboženství co jen mohl posmíval, ale když onemocněl a byl blízek smrti, dal zavolat faráře od svatého Sulpicia a v jeho přítomnosti odvolal všechny nájezdy na katolickou církev a přijal pak svátosti. Ale když se uzdravil, propadl zase své dřívější nenávisti proti církvi. Onemocněl zas a zase žádal kněze. Ale tentokrát obklíčili jeho dům jeho nevěřeční soudruhové a přístupu duchovního zabránili. V zoufalství umíral Voltaire se slovy: „Jsem od Boha i lidí opuštěn.“ D’Alambert, který tenkrát také pomáhal brániti knězi přístup k Voltairovi, onemocněl pět let nato a žádal také kněze. Jeden jeho přítel dělal, jako by jej chtěl zavolat, ale neučinil toho a d’Alambert umřel bez zaopatření. Z takových případů vidno, že nevěrci se necítí jistými a ve smrti mají hrozný strach; ale že nevěra jim znemožňuje záchranu, i kdyby si jí nakonec žádali.

Přátelé, nenechte se nikým ve víře zviklati. Dnes dávají si spolky, noviny i jednotliví nevěrci mnoho práce, aby svým bližním vytrhli ze srdce největší poklad, který mají, víru. Vytrvejte statečně a braňte se, chraňte se takových lidí, aby vám na hrob mohla býti napsána slova: „Blahoslavený člověk, jenž v pokušení vytrvá, neboť když bude zkušén, obdrží korunu života, kterou Bůh zaslíbil těm, kteří ho milují.“ (Jak. 1, 12.) Amen.

## 28. Kristus Král.

„Požehnaný, jenž se béře jako král ve jménu Páně.“  
(Luk. 19, 38.)

Roku 1925 nařídil papež Pius XI., aby se v poslední neděli říjnovou slavil svátek Krista Krále. Proto dnes chceme mluvit o království Kristově. Že Kristus bude králem, předpověděli již proroci ve Starém zákoně. A že bude Králem králů, bylo naznačeno tím, že jej hned po jeho narození hledali králové od východu, aby se mu poklonili. Ukáží, že Kristus Pán je králem mnohonásobným.

1. K r i s t u s j e k r á l e m n e b e s, „králem slávy“ (I. Kor. 2, 8), poněvadž jest Bohem.

Jako král slávy ukázal se svým apoštolům na hoře Tábor při svém proměnění (Mat. 17). Nathanaelovi řekl: „Uvidíte anděly vystupující a sestupující na Syna člověka.“ (Jan 1, 51.) — A poněvadž Kristus je Bohem, je i „králem věků“ (I. Tim. 1, 17). Již mnoho set let před jeho narozením předpovídali jej proroci jako vtěleného Boha. „Bůh sám přijde a spasí nás.“ (Is. 35, 4.) „Dítě narodí se nám a syn bude nám dán, vla-

dařství na rameni bude míti a nazýván bude: Zázračný, rádce, Bůh silný, otec na budoucí věky, kníže pokoje." (Is. 9, 6.)

2. Jako Bůh je Kristus králem všehomíra.

Stvořil všechno, slunce a hvězdy, tedy i naši zemi. Pravíť sv. Jan evangelista na začátku svého evangelia, kde Syna Božího nazývá Logos, Slovo: „A všechno skrze něho učiněno jest a bez něho nic není učiněno." (Jan 1. 3.) A sv. Pavel: „Skrze něho všechno učiněno jest na nebi i na zemi, viditelné i neviditelné." (Kol. 1, 16.) „Skrze Syna svého Bůh učinil svět." (Žid. 1, 2.) A poněvadž jest Kristus králem všehomíra, jest ovšem

3. i králem lidí.

V 71. žalmu se toto jeho královské důstojenství předpovídá: „Panovali bude od moře k moři, od řeky až na konec světa." (Ž. 71, 8.) „Všecck svět bude jemu žehnati." (Ž. 71, 17.) A poněvadž je králem všech, tedy ovšem i králem židovským. Tak zněl i nápis na jeho kříži. A když se ho římský vladař Pilát tázal: „Tedy jsi králem židovským?" dostal odpověď: „Jsem." (Ty to pravíš.) (Mat. 27, 11.) Přidal pak Kristus k těmto slovům: „Ale mé království není z tohoto světa." (Jan 18, 36.) Tím myslel Pán církev od něho založenou; ta není z tohoto světa, to jest nebude na způsob světských říší zachovávána a rozšiřována. Tedy

4. Kristus je králem církve.

Katolická, od Krista Pána založená církev jest království duchovní a řízeno jest náměstkem Kristovým, nástupcem Petrovým v Římě. — Poněvadž Kristus Pán jest Bohem a pánem všehomíra, nemůže tato jeho říše nikdy býti zničena, jak již Daniel předpověděl: „Zřídí Bůh nebes království, jež na věky nebude zničeno..., a státi bude na věky." (Dan. 2, 44.) — Církev je říše pravdy, lásky a pokoje. Neboť pravda se tam hlásá podle slova, které řekl Kristus Pán Pilátovi: „Já jsem se k tomu narodil a proto jsem na svět přišel, abych svědectví vydal pravdě." (Jan 18, 37.) Prikázání lásky se tam hlásají a ctnosti se učí, jako pokoře a mírnosti, které, kdyby byly zachovávány, přinesly by do srdce lidského pokoj, jak Kristus Pán výslovně praví: „Učte se ode mne, neboť jsem tichý a pokorný srdcem, a naleznete pokoj duším svým." (Mat. 1, 29.)

5. Proto je Kristus králem pokoje.

Již od proroků byl jako „kníže pokoje" (Is. 9, 6) předpovídán. Tu snad někdo řekne: „Ale jak to přijde, že dosud jsou války mezi křesťanskými národy?" To nepochází z nauky Kristovy, nýbrž z nezachovávání jeho učení. Kdyby učení Kristovo bylo všude zachováváno, musely by i v rodinách i ve státech zavládnouti poměry rajske, pokud na zemi jsou možny. Ovšem je na zemi nemožno uniknouti utrpení a smrti, které jsou následky hříchu prvotního. Ale i ty nám učinil Kristus Pán snesitelnými, dav nám příklad trpělivosti v utrpení.

6. Kristus je také králem v utrpení.

Ne bez důvodu připustil, aby mu vstavena byla na hlavu koruna trnová; tím má být naznačeno, že jest i králem v utrpení. Ó, jak málo myslí lidé na to, co Kristus Pán pro nás učinil a vytrpěl, aby nám nebe otevřel, a jak byl při tom trpělivým v utrpení: v úzkosti své na hoře Olivetské, při bičování, trním porunování, při nesení kříže a v tříhodinových mukách na kříži. Tato muka vzal Kristus na sebe z veliké lásky k nám lidem, pročez praví: „Větší lásky nemá nikdo než ten, kdo dá život za přátele své.“ (Jan 15, 13.) Tuto lásku svou k nám vyjádřil i držením svým na kříži: jak sv. Augustin praví, hlava jeho je skloněná, aby nás zlíbala, ruce rozpřaženy, aby nás objaly, srdce otevřeno, aby nás v sebe přijalo. Tedy i my máme utrpení a protivensství, které nás stihá, z lásky ke Kristu Pánu trpělivě snášeti. V jedné nemocnici sestřičky daly nad každou postel tabulku s nápisem: „Z lásky k Pánu Ježíši!“ a když někdo byl netrpělivý, ukazovaly na tuto tabulku. Mnozí nemocní pak byli trpělivějšími a snášeli své bolesti bez reptání z lásky ke Kristu, který tolik trpěl z lásky k nám.

Rozjímali jsme tedy dnes o mnohonásobném království Kristově jako krále nebes, krále všehomíra, krále lidí, krále katolické církve, krále pokoje i krále v utrpení. Jde teď o to, abychom mu jako oni tři králové hold svůj přinesli. Nepotřebujeme jako oni daleko, snad několik neděl putovati, abychom našli božské Dítko. Máme jej ve svých kostelích ve svatostánku přítomného. Zde mu můžeme vzdáti svůj hold, když po každé, kdykoliv do chrámu vstoupíme, před velebnou Svátostí poklekáme, přítomnému pod způsobou chleba se pokloníme a jej poprosíme, aby kraloval v našich rodinách, aby všude svornost, pokoj a bohabojnost zavládly. Amen.

## 29. Neposkvrněné Početí Panny Marie.

Zdrávas, Maria, milosti plná.

Jistá maminka vypráví malému dítěti o Otci nebeském, aby je naučila velkému umění modliti se. A tu dítěto pravilo: „Máme v nebi jen otce, a matku ne?“ Odpověď zní: Ó ano, máme na nebi i matku, Marii Pannu, matku Ježíše Krista. Neboť tím, že nám dala Spasitele a tak i naši spásu, stala se druhou matkou pokolení lidského, druhou a šťastnější Evou proti oné nešťastné, která nám všem přinesla bědu. Maria jest i naší matkou, matkou každého křesťana, a stala se jí tím více na Kalvarii, když na kříži visící Spasitel řekl slova, která se vztahují na každého křesťana: „Hle, matka tvá!“ Ale naše nebeská matka Maria liší se ode všech ostatních matek tím, že nebyla nikdy poskvrněna ani

nejmenším hříchem. Již v okamžiku svého početí, svého vzniku byla prosta hříchu dědičného. Proto nazvala se při svém zjevení v Lurdech roku 1858 „Neposkrvněné Početí“. O tom chci dnes mluvit.

1. Již od staletí bylo předpověděno, že bezhříšná panna přinese lidstvu spásu.

Že to bude panna, zvěstoval prorok Isaáš králi Achazovi, řka: „Ejhle, panna počne a porodí syna a nazve jméno jeho Emmanuel, to jest Bůh s námi.“ (Is. 7, 15.) Tedy Bůh přijde na zemi a narodí se z panny! Ale první zaslíbení této bezhříšné panny stalo se již v ráji hned po prvním hříchu, když Bůh sliboval ženu, která potře hlavu hadovu. (I. Mojž. 3, 15.) Měla tedy přijít vítězkyně nad satanem, žena, která nad ním ovládla. Ale ovládla-li, pak sama nemůže býti nikterak pod jeho vládou, tedy vždy prosta poskrvny hříchu. My však všichni přicházíme na svět poskrvněni hříchem dědičným, pročž David Iká, řka: „Neboť, hle, v nepravostech jsem se počal a v hříších počala mne matka má.“ (Ž. 50, 7.) Maria jediná jest bez poskrvny. O ní platí slova Velepísně: „Není na tobě poskrvny (4, 7). Jinak by nebyl anděl mohl říci: „m i l o s t i p l n á“, kdyby nebyla prosta všelikého hříchu.

Předobrazem Matky Páně byla královna Ester. Písmo svaté vypravuje o ní takto: Perský král Asver, vlastně Xerxes I. (vládl 485—465 př. Kr.), pojal za manželku židovskou pannu Ester. První ministr králův Aman byl nepřítelem Židů, i přemluvil ze zášti k nim krále, aby všichni Židé v jeho říši byli na jeden den usmrceni a jejich majetek zkonfiskován. Královna Ester se odhodlala přivést krále k jinému rozhodnutí. Připravivši se modlitbou a postem, ozdobila se všemi šperky svými a provázena jsouc dvěma služebnicemi kráčela komnatami až do audiencičního sálu králova, který právě v královském hávu seděl na trůně. Odhodlala se k tomuto kroku, ačkoli věděla, že jest pod trestem smrti zakázáno nevolán předstoupiti před krále. Král se rozhněval a přísně pohlédl na Ester. Ta zbledla a sklopila hlavu jako ve mdlobě. Tu sestoupil král s trůnu, šel k ní a těšil ji, řka: „Neboj se, neumřeš; neboť zákon ten je pro všechny ostatní, ale ne pro tebe.“ Tu přednesla svou prosbu a vyprosila na králi záchranu Židů. Ester je předobrazem Marie Panny, kterou nejvyšší král, král králů, ze zákona hříchu dědičného vyňal pro zásluhy Syna jejího, Ježíše Krista.

2. Že Maria jest bez poskrvny, bylo vždy v křesťanstvu věřeno.

Jakožto důkaz uvedu několik dějinných fakt. Na sněmu tridentském (1545—1563) bylo od biskupů okrsku zemského prohlášeno, že sněm prohlašuje sice všeobecnost hříchu dědičného, ale výjimku činí při „svaté a neposkrvněné Panně Marii, rodičce Boží“. Již před půl druhým tisícem roků psal sv. učitel církevní E f r e m S y r s k ý : „Ty, ó Pane, a matka tvá jste jediní v každé příčině dokonale čistí, neboť není po-

skvrny na tobě a není skvrny na tvé matce!“ — Ve Španělich jest ode dávna zvykem, vstupuje-li kdo do domu, pozdravovati: „Ave Maria purissima — Pozdravena buď Maria nejčistší“ — načež se odpovídá: „Bez poskvrny počatá.“ I při začátku zpovědi se tak pozdravuje. — Španělský malíř Murillo († 1682) namaloval na 30 překrásných obrazů, jimiž je oslavováno Neposkvrněné Početí Mariino; jeden takový obraz koupil Napoleon III. za vysokou tehdy cenu 600.000 franků. — Nejzajímavější jest, že i nepřítel Mariin, původce protestantství Martin Luther, Neposkvrněné Početí Mariino pokládal za pravdu samozřejmou. Ve svých Svátečních kázáních, roku 1527 ve Wittenberku uveřejněných, má také kázání „na den Početí Matky Boží“, ve kterém praví, že anděl by nebyl mohl říci „požehnaná tys“, kdyby Maria se byla nacházela kdy mezi těmi, jež stihlo zlořečení; bylo „správno a slušno, aby hříchu zůstala uchráněna“. — Ve starých katechismech, tak na př. v italském blah. kardinála Bellarmina z roku 1598 řečeno při vysvětlení pozdravení andělského, že Maria nikdy poskvrny hříchu, ani osobního ani dědičného, na sobě neměla. — S naukou o Neposkvrněném Početí Panny Marie jest tomu asi tak jako s osudy slavného diamantu Kohinooru, který se nachází v korunním pokladě anglickém. Kohinoor, to jest hora světla, pochází z Indie a tam prý byl již tisíciletí před Kristem velmi ceněn. Roku 1880 dala jej královna Viktorie znovu brousit, i nabyl takového lesku, že náleží k nejkrásnějším na světě. Podobně jest tomu i s naukou o Neposkvrněném Početí. Dva tisíce let byla nauka, že Maria Panna od prvního okamžiku svého bytí prosta byla hříchu dědičného, v katolickém křesťanstvu věřena. Papežským rozhodnutím roku 1854 nabyla jen nového zářného lesku, takže nyní jest také takřka jedním z nejnádhernějších drahých kamenů v koruně Matky Páně. Nebylo to nikterak učení nové a nebývalé, když

3. nauka o Neposkvrněném Početí roku 1854 byla církví prohlášena za článek víry.

8. prosince 1854 prohlásil papež Pius IX. v přítomnosti četně shromážděných kardinálů a biskupů celého okrsku zemského, že nejblaho-slavenější Maria Panna od prvního okamžiku svého početí zvláštní milostí a výsadou všemohoucího Boha, pro zásluhy Ježíše Krista, Spasitele světa, byla všeliké poskvrny hříchu prvotního uchráněna. Je zvláštní, že, když papež tato slova pronášel, vítr zdvihl záclonu v okně, takže paprsky sluneční padaly přímo na tvář papežovu a on v tom okamžiku vyhlížel jako ozářený, jako by nebe samo chtělo vyjádřiti své uspokojení nad oním slavnostním prohlášením. Tenkrát se mohlo říci: „Celý svět jásavě a hlasitě pronášel svůj hold neposkvrněné nevěstě Boha, která milostí nebes uchráněna byla hříchu dědičného.“

Toto slavné prohlášení mělo ozvuk roku 1858, tedy o čtyři leta později v Lurdech. Neboť tam bylo zjevením Matky Boží a jejím pro-

hlášením: „Já jsem Neposkvrněné Početí,” ono církevní rozhodnutí také zázračně s nebe potvrzeno. Nepotřebuji asi podrobně celou událost vyličovati, anať je každému z nás známa.

4. Této výsady Neposkvrněného Početí dostalo se Marii Panně skrze zásluhy jejího syna, Ježíše Krista, Spasitele všech lidí.

Tak prohlásil papež Pius IX. ve své bule *Ineffabilis* o Neposkvrněném Početí dne 8. prosince 1854. Tak jako (roku 452), když hunský král Atalla táhl na Řím, aby jej zničil, a vstříc mu vyšel svatý papež Lev I. Veliký ve svém velekněžském rouše, aby za město prosil — a Attila s ohledem na vysokou důstojnost prosícího jeho prosbě vyhověl a města ušetřil — tak také Bůh z ohledu na vysokou důstojnost Syna Božího a zejména s ohledem na výkupnou smrt jeho na kříži uchránil jeho Matku nákazy hříchu dědičného. — A jako měsíc má světlo své od slunce, tak také Maria Panna má svou neposkvrněnost a čistotu od Krista, od účinnosti jeho krve výkupné. — Dobře praví sv. Bernard: „Oslavení matky zvyšuje čest syna, jako zase sláva synova i její slávu zvyšuje.” — Učený františkán *Duns Scotus* († 1308) přirovnává nás lidem, hříchem dědičným postižené, lidem, kteří padli do propasti a teprv křtem svatým z této propasti jsou vynešeni: Matka Boží však do této propasti neupadla, poněvadž zásluhami Syna svého jako nějakým zábradlím byla ochráněna. — V modlitbě církevní se praví, že Bůh duši i tělo Marie Panny za důstojný příbytek Syna svého připravil. — Již rozum napovídá, že důstojnost Matky Boží všechny pomyslitelné milosti v sobě obsahuje, pročť sv. Řehoř Nazianský správně praví, že posvěcující milost Boží od důstojnosti Matky Boží je neodlučitelná.

5. Poněvadž Maria Panna byla bez poskvrny hříchu prvotního počatá, proto má i mnohé jiné výsady.

Výsady tyto jsou takřka snubní okrasou této nevěsty Ducha svatého. Výsady ty jsou: Za první neměla žádostivosti smyslné, prostá byla všeliké náklonnosti ke hříchu. To vidíme již z jejích slov k andělu, zvěstujícímu narození Kristovo. Řekla: „Kterak se to stane, když muže nepoznávám?” (Luk. 1, 34.) Zaslíbilať se čistým a panenským životem Bohu. — Nemajíc žádné smyslné žádostivosti, prostá byla i všech pokušení. Pokušitel neměl k ní přístupu. A když potom žila s Pánem Ježíšem, dostalo se jí jistě tolik milostí, tolik nových paprsků poznání Boha a tolik nových plamenů lásky k němu, že hříchu u ní není myslitelný. Sněm tridentský (6, 23) výslovně praví, že Maria po celý život zůstala bez hříchu osobního. — Jinou výsadou Matky Páně bylo, že při narození Kristově prostá byla všeliké bolesti, zvláště když přesvatým způsobem pouze mocí Ducha svatého matkou se stala. Všeobecně se má za to, že ani při smrti netrpěla. Visionářka ctihodná

Kateřina Emmerichová praví, že Maria Panna ve smrti byla proniknuta jen touhou po brzkém shledání se svým Synem a že umírala v tomto vytržení. — Další výsadou Matky Boží jest, že i její mrtvé tělo zůstalo bez porušení, neboť bylo brzy po zesnutí jejím vzkříšeno, a jak sv. Jan Damašský praví, do nebeského sídla andělů vzato. — Poněvadž Maria Panna byla bez poskvrny hříchu, musela krása její duše působiti i na její tělo, produševňovati a prozařovati je. Krásu Marie Panny dosvědčuje i omilostněná dívka lurdská Bernadetta, která praví: „Ach, jak krásná byla blahoslavená Panna! Všecky sochy, všechny ženy celého světa nemohou k ní býti ani přirovnány!“ Totéž naznačuje ve své encyklice i Pius IX., pravě, že Maria, jsouc všeliké poskvrny hříchu prostá, byla celá krásná a dokonalá. Pro plnost milosti obdržené byla Maria Panna také

6. nejčistším a nejdokonalejším tvorem Božím.

Bylať pro svou úplnou bezhříšnost nejdokonalejším obrazem Božím; v ní zrcadlí se zvláště krásně svatost a krása Boží. Pěkně praví Alban Stolz: „Maria, plná milosti, byla nejkrásnější a nejušlechtlejší duší. Nebylo nikdy srdce čistšího a víc Bohem prozářeného.“ Matka Boží je nám lidem ideálem, neboť je jediná mezi lidmi, která hříchu nepoznala a hříchem nikdy nebyla dotčena. V severní Itálii na úpatí Alp leží krásné jezero Lago Maggiore. V něm je malý ostrov, všeobecně nazývaný Krásným ostrovem. Když na jaře okolní hory jsou ještě plny ledu a sněhu, zelená se již ostrov a vedle květin a kvetoucích stromů vidět již v listí citrony a oranže. Na ostrově tedy jest již dávno jaro, co zatím ještě v okolí vládne zima. Tak i Matka Páň jest uprostřed lidstva „Krásným ostrovem“; kdežto ostatní lidé okolo ní úpějí v poutech hříchu, jest Maria od Nejvyššího utvořena jako druhý ráj, v němž přichází zase spása. Ona jest v pravdě „lilíí mezi trním“ (Velep. 2, 2). Pro svou naprostou čistotu a náplň milostí jest Maria dokonalejší než andělé. Tak praví Pius IX. ve své bule o Neposkvrněném Početí: „Maria měla takovou náplň svatosti a čistoty, jako jí mimo Boha nikdo nemá a nikdo ani vymyslet nemůže,“ je nade všecky tvory vznešená, bytostí svou krásnější a milostí světější nad cheruby a serafíny a všecek zástup andělů nebeských.“ Pro to se také nazývá „Královna andělů“.

Jakou radostí můžeme býti naplněni, že Kristus Pán nám tuto neposkvrněnou a nejsvětější Pannu dal za matku slovy: „Hle, matka tvá!“ Kéž bychom ji tedy jako matku milovali a ctili a zejména také ctnostným životem ji následovali. Bez ctnostného života by uctívání Panny Marie bylo jen zevnějším zdáním bez vnitřní ceny. Pravý ctitel mariánský musí především vyhlásiti boj hříchu. Papež Pius X. (v encyklice z 2. února 1904) praví: „Když Bůh tak nenávidí a oškliví si hřích, že matku Syna svého chtěl míti prostu nejen každého hříchu osobního,

nýbrž i hříchu dědičného, který přece všechny potomky Adamovy tíží — pak u toho, kdo chce býti služebníkem Mariiným, musí prvním požadavkem býti, aby se životem svým polepšil a aby náklonnosti, které vždy ke zlému tíhnou, přemáhal a ovládal.“ Ostatně ten, kdo žije ve hříchu a nesnaží se polepšit, nemůže od Marie Panny, rozdatelky milosti, očekávat žádnou milost, poněvadž svou vinou se činí její milosti a ochrany nehodným. Modleme se často s blah. Hermanem, prvním dominikánským převorem ve Friesachu: „Nejsladší Ježíši! Učiň mne hodna tvou a mou matku, nejkrásnější a chvály nejhodnější, ústy vzývati, srdcem milovati a ctíti a skutky svými následovati!“ — Končím odpustkovou modlitbou: „Ó Maria, bez hříchu počatá, oroduj za nás, kteří se k tobě utíkáme.“ (100 dní po každé, Pius X. 6. května 1904.) Amen.

Poznámka: Řeč je vypracována podle J. Hättenschwillerova spisu „Die unbefleckte Empfängnis“.

## 30. Maria, naše dobrá matka.

„Hle, matka tvá!“ (Jan 19, 27.)

Mnozí z vás, milí křesťané, si asi ještě nikdy neuvědomili, že již za pozemského života Marie Panny mnozí jí za své obrácení a pak tedy za věčnou blaženost byli díky zavázáni. Náleží k nim především Maria Magdalena, sestra Lazara, který k Pánu tak Inul. Jak visionářka Kateřina Emmerichová praví, prosila za ni Matka Ježíšova. Účinek toho byl, že mladá hříšnice, částečně ze zvědavosti, částečně na domluvy příbuzných dostavila se na kázání Kristovo, a Pán volil již úmyslně taková slova, že hříšnice byla k slzám dojata, obrátila a polepšila se. — I lotr na pravici a pohanský hejtman, který stál na stráži u kříže Kristova, vděčí za své obrácení Matce Boží. Stigmatizovaná Barbora Pfisterová († 1909), která podobně jako Kateřina Emmerichová a v poslední době Terezie Neumannová z Konnersreuthu události při ukřižování Kristově ve vidění prožívala a zvláštní zjevení o tom obdržela, praví výslovně, že Spasitel své matce na její prosbu lotra na pravici daroval. Když totiž Židé a vojáci se Kristu Pánu, na kříži visícímu, jen rouhali a on se za ně modlil: „Otče, odpust jim, neb nevědí, co činí,“ — tu slyšel tato slova také lotr na pravici — i volal na rouhače: „Mlčte přec! Vy jste jej na kříž přibili a on se za vás modlí! To nemůže člověk, nýbrž jen Bůh! Já věřím, že jest to Syn Boží!“ Zatím Maria Panna, uslyševši hlas Syna svého, nedala se již nikým zdržeti a přiblížila se ke kříži. A když Matka Páně stála u kříže, dostalo se lotrovi tolik světla s výsosti, takže prosil pak Spasitele: „Rozpomeň se na mne, až přijdeš do

království svého." A uslyšel nato útěšlivá slova Kristova: „Ještě dnes budeš se mnou v ráji!" Za tuto milost obrácení vděčil blízkosti a modlitbě Marie Panny. (Molz, Barbara Pfister, str. 228.) — Když však katané slyšeli, jak lotr hájí Spasitele, házeli po něm kamením. Pohanský hejtmán jim to však zakázal a také Matce Páně dovolil přístup až ke kříži a nedovolil, aby ji kdo odtud odháněl. Tím bylo způsobeno i jeho obrácení. Neboť možno si pomyslet, že Matka Páně k němu pocítila vděčnost a modlila se za něj. Milostí, které se mu následkem toho dostalo, osvícen jsa, vyznal při smrti Kristově: „Jistě Syn Boží byl tento." (Mat. 27, 54.) — Také za pronásledovatele křesťanů, Šavla, modlila se Maria Panna (podle Kateřiny Emmerichové), a to způsobilo jeho obrácení před Damaškem. Zmíněná Barbora Pfisterová praví: „Spasitel jsa všemohoucí, mohl dáti milost i bez své matky, ale nechtěl tak učiniti bez ní." — V průběhu staletí pak přibýlo jistě mnoho hříšníků a nevěřících, kteří za své obrácení a za svou spásu vděčí Matce Boží. To proto, že

1. Matka Boží má k nám hříšným povinnosti materské.

Slova Krista Pána na kříži: „Hle, matka tvá!" jsou řečena každému z nás. Ale nejen nám, nýbrž také jí, Matce Boží. „Hle, syn tvůj!" Těmi slovy nám byla ustanovena za matku, za matku všech křesťanů, spravedlivých i hříšníků. Již tím, že zrozením Krista nám zprostředkovala spásu, stala se druhou Evou pokolení lidského, tedy naší pramatkou. Víme všichni, jak dobrotivá jest matka k dětem. Ať si člověk sebe více přijde na zcestí, ať upadne do žaláře a do opovržení u všech — přijde-li domů k matce, přece nalezne láskyplné přijetí. Matka jej potěší, dá mu napomenutí a dodá mu zase odvahy k životu. Obraťme to na Matku Páně. Ať si je kdo hříšníkem jakýmkoli, nemá příčiny před Marií utíkat, nýbrž může se nadíti nejlepšího, blíží-li se k ní kajícně. Krásně praví francouzská sestra Marie Latasteová († 1847): „Maria chce, abychom se k ní utíkali. Staví se mezi Boha a nás; hledí na nás a očekává naše prosby a vzdechy. Její srdce je plno dobroty a něžnosti. Prosí nás takřka o naše modlitby — tak velikou má vůli a touhu nám pomoci."

Matka Boží má velikou moc, větší než kterýkoliv svatý, poněvadž Kristus Pán, její Syn, prosby její nezamítne. Proto se k ní můžeme utíkat s největší důvěrou. Již pozemští vladařové neodmítali proseb své matky, i když jim to bylo někdy těžko. Artaxerxes II., král perský (vládl r. 405—362 před Kristem) měl bratra, Cyra, který ukládal králi, svému bratru, o život, aby se sám zmocnil trůnu. Artaxerxes to zvěděl a odsoudil bratra na smrt. Když přišla hodina poprav, objevila se matka, aby se se svým dítětem rozloučila. Objala jej a ovíjela své vlasy kolem jeho šíje. Pak hlasitě volala

ke králi: „Artaxerxe, umru se svým synem, nechci bez něho žít. Rána, která jej stihne, usmrtí i jeho matku, nedá-li mu milost tvá synovská láska ke mně!“ A král k slzám jsa dojat, řekl: „Cyrus, můj bratr, zasloužil sice smrti, ale ať žije k vůli mé matce!“ A Cyrus dostal milost. Když tedy matka pozemského vladaře u syna svého, jen člověka, několika slovy tolik zmůže, že její zločinný syn od krále dostane milost, pak i Maria, matka nebeského Krále, tím spíše nám milost vyprosí.

Ostatně považme, že milá Matka Boží své prosby svému Synu ani dlouho přednášeti nemusí. Maria totiž jako Matka Syna Božího má od Boha mnohé výsady. Byla bez poskvrny hříchu dědičného počata — po celý svůj život zůstala prosta i všeho hříchu osobního, jak výslovně sněm Tridentský učí (6, 23). Brzo po smrti bylo její oslavené tělo opět spojeno s duší a na nebe vzato. Ale jak svatí, Duchem osvícení, vždy učili, má i výsadu rozdílečky Božích milostí, takřka správkyně pokladu Božího. Jako měsíc nám dává světlo od slunce přijaté, tak Maria nám dává milosti slunce Spravedlnosti, Krista. A jako v těle našem krev šíjí z hlavy do těla se vrací, tak všechny milosti od Krista, hlavy církve, skrze Marii do těla a údů církve splývají. — Svatá Terezie Ježíškova († r. 1897) proto o té věci praví: „Obrátíme-li se na svaté, musíme trochu počkat, neboť oni musejí naše prosby teprve Bohu přednášet; poprosíme-li však nejblahoslavenější Pannu, obdržíme pomoc ihned. Zkuste to a přesvědčíte se o tom.“

Snažte se tedy, milí přátelé, nakloniti si Matku Boží, denně ji uctívejte a její obraz ctěte ve svých příbytcích.

Když veliký služebník Mariin, svatý Jan Berchmans z Tovaryšstva Ježíšova byl tázán na svém smrtelném loži, čeho třeba, aby kdo došel milosti skrze Marii, odpověděl: „Nejmenší služby postačí, ale musejí býti vytrvalé!“ Nestačí tedy jen tu a tam, když nám napadne, Marii Pannu uctívati, musíme ji ctíti a k ní se modliti denně.

2. Chci nyní ukázati, že někdy i nepatrné službičky Matce Boží prokázané, bývají hojnými milostmi odměňovány.

Ze života svatého faráře arského, Jana Vianneye († r. 1859), se dovídáme, že mnohdy znal tajemství lidí. Jednoho dne přišla k němu nějaká paní, velmi zarmoucená nad tím, že umřel jí muž bez zaopatření. Byl dobrým manželem, ale přes všechny prosby manželčiny v náboženských povinnostech nedbalý; ženě však v plnění jich nepřekážel, ba často na procházce trhal květiny a přinášel jí je, aby jimi zdobila obraz Panny Marie. Když zarmoucená paní vkročila do světnice Vianneyovy, řekl svatý farář ihned, ani se k ní neobraceje: „Což jste zapomněla na kytice, které vám muž přinášival v květnu k ozdobě obrazu Panny Marie?“ Paní byla velmi překvapena, že to Vianney ví, co se u nich doma dalo, ačkoliv to nikomu nevyprávěla. A Vianney dodal: „Kristus Pán má

slitování s těmi, kdo ctili jeho matku. Vašemu muži se ještě v hodině smrti dostalo té milosti, že vzbudil lítost. Jeho duše je v očistci. Můžeme ji modlitbami a dobrými skutky odtud vysvoboditi." Vidíme tedy, že i drobné službičky Matce Boží prokázané nezůstávají bez odměny.

A druhý podobný případ. Nedávno (31. května 1929) uveřejnil řádový kněz z diecése brixenské následující událost o svém vlastním otci. Ten byl velikým nepřitelem kněží. Často říkal: „Jen 24 hodin kdybych měl moc, dal bych všechny kněze pověsiti." To říkal mnoho let. Ve světnici měli viset starý obraz Panny Marie, před kterým žena rozžíhala každou sobotu lampičku. Když žena tohoto nepřitele kněží někdy zapomněla lampičku rozsvítit, upozornil ji na to. Po nějakém čase přišel do místa velmi přívětivý kaplan, který se muži tomu zalíbil a jemuž se podařilo po delším čase přivésti jej na jiné myšlenky. Šel pak ke svaté zpovědi a ve svém pozdějším životě pak často oplakával svá dřívější poblouzení. Zemřel smířen s Bohem. Rodina byla právem toho přesvědčení, že Matka Boží mu pomohla k obrácení a ke šťastné smrti. Tedy zase jeden případ, který dokazuje, že i sebe menší službičky, Matce Boží prokázané, docházejí hojné odměny. (Časopis vídeňské Associatio perseverantiae sacerdotalis, 1929, čís. 5.)

A ještě třetí případ, vzatý ze „Zjevení svaté Brigity". Onemocněl 69letý muž, který se již dávno nezpovídal. Pán Bůh vyzval ve zjevení Brigitu, aby k tomu muži poslala svého zpovědníka. Zpovědník šel, byl však nevládně odbyt. Ale později se nemocný rozmýšlel. A tu pravil Pán Ježíš ve zjevení svaté Brigitě: „Ráda bys věděla, co je s tím mužem. Je milosrdenstvím mým zachráněn. Na jeho záchraně má veliký podíl má Matka, jí k vůli jsem prokázal toto milosrdenství. A co Matku mou k tomu přimělo, že tomuto hříšníkovi se naklonila, jest jeho útrpnost, kterou míval s bolestmi mé Matky pod křížem. I ve svém nečestném životě pamatoval často na mou Matku, bolestí sklíčenou. Za toto zbožné uctívání jsem jej zachránil a až projde očistcem, dosáhne věčné blaženosti." — Právem jmenujeme Marii Pannu v Loretánské litanii „útočištěm hříšníků" a „branou nebeskou", neboť ona svou pomocí jim nebe otvírá.

3. Radím vám zvlášť pozdravovat Matku Boží častěji Zdrávas, Maria.

Modlitba tato stává se často poslední záchranou hříšných. Italský kazatel Segneri vypravuje: Ke knězi Nikolaovi Zucchimu v Římě přišel ke zpovědi mladík, který zapadl do neřesti nečistoty, ale přece ještě měl vůli polepšiti se. Kněz jej povzbuzoval a uložil mu za pokání denně ráno a večer před spaním pomodlit se zbožně Zdrávas, Maria a poroučet se ochraně Matky Boží. Mladík to konal svědomitě, ale upadal přece do starých hříchů. Neupustil však od své pobožnosti. Pak byl kolik let mimo Řím, ale když se vrátil, sděloval s radostí zpovědníku, že se

své neřesti zbavil a že své vítězství přičítá denní vytrvalé modlitbě Zdrávas, Maria. Buď tedy každému tato modlitba co nejvíce doporučena. Zdrávasem začíná naše vykoupení — Zdrávas přinese i hříšníkovi vysvobození z jeho hříchů.

Zdrávas přinesl na zem p o s e l n e b e s ; má tedy také nebeskou sílu. Modlitba tato sama jest p l n á m i l o s t i. Chci o tom pověděti příklad. Spisovatel Alban S t o l z ve svém spise „Pozdravení andělské“ dává oněm protestantům, kteří s věčnými pravdami vážně myslí, radu, aby Rodičku Boží o pomoc vzývali denně jedním Zdrávasem, a to aspoň měsíc; ať protestant jen uváží, že jeho předkové před 400 lety také Matku Boží vroucně vzývali. Tato kniha Albana Stolze přišla také do rukou učenému protestantskému theologovi dru H u g o v i L ä m m e r o v i ; četl uvedené řádky a poslechl rady dané, modlil se denně Zdrávas, Maria. Brzy nastal u něho vnitřní boj, který způsobil, že začal důkladněji pátrati po pravdě. A koncem těchto studií bylo jeho obrácení na katolickou víru roku 1858; stal se katolickým knězem, působil jako profesor bohosloví ve Vratislavi a zemřel tam jako kanovník. To všecko způsobilá modlitba jediného Zdrávas denně.

4. J e š t ě ú č i n n ě j š í j e m o d l i t b a r ů ž e n c e. Při růženci se Zdrávas, Maria prostomyslným způsobem neustále opakuje, kterážto okolnost je velmi proti mysli lidem p y š n ý m. Růženec je tedy znamením srdce p o k o r n ě h o a proto Bohu milého. Také Panna Maria opětovně ukázala, že jí tato modlitba je velmi milá. Při svém zjevení v L u r d e c h roku 1858 měla na pravé ruce sněhobílý růženec se zlatým křížkem. Roku 1917, tedy za světové války, zjevovala se od 13. května do 13. října ve F a t i m ě v Portugalsku třem dětem, pasáčkům; také zde měla kol sepjatých rukou ovinutý růženec. Fatima se zatím stala jedním z největších poutních míst světa, kde dochází, podobně jako v Lurdech, k přemnohým zázračným uzdravením. Dne 13. května r. 1928 byl tam položen základní kámen k velikému poutnímu kostelu za přítomnosti půl milionu lidí. Dne 13. května roku následujícího bylo tam zase 300.000 poutníků. — Matka Boží tedy při svých zjeveních sama upozorňuje na růženec. Radím vám, milí posluchači, modliti se denně aspoň desátek, který sestává z desíti Zdrávasů s rozjímáním některé události ze života Kristova, a abyste tím získali Matku Boží, aby za nás prosila a vše dobré u svého božského Syna vám vyprosila nyní i v hodinu smrti vaší. Amen.

## 31. Anděl strážný.

„Anděl Hospodinův provázej vás!“ (Tob. 5, 21.)

V životech svatých čteme, že většina jich byli zvláštními ctiteli svatých andělů strážných. Mnoho jich nejen vzývalo denně svého strážného anděla, ale obracelo se ve zvláštních záležitostech i na strážné anděly svých bližních. Svatý biskup Alfons, když vcházel do cizího příbytku, pozdravil vždycky napřed v duchu strážné anděly těch, kteří tam přebývali. Svatý František Saleský, svatý Pavel z Kříže a jiní slavní kazatelé než začali kázat, vždycky napřed pozdravili strážné anděly svých posluchačů a prosili je o pomoc. Jiní zase poroučeli se na svých cestách nejenom svým strážným andělům, nýbrž i andělům těch, s nimiž se měli setkat, a strážným andělům těch měst a míst, jimiž cestovali. Abyste si i vy, milí posluchači, svého svatého anděla strážce více vážili, jej ctili a jeho ochrany zakusili, umínil jsem si vylíčiti vám dnes ta přemnohá dobrodiní, jichž se nám lidem od svatých andělů strážných dostává.

1. Svatí andělé strážní dávají často lidem dobrá vnuknutí, aby je uchránili neštěstí. Podle církevního učení má každý člověk svého anděla strážného. Ten má od Boha poručeno chrániti nás a pečovati o naše blaho duchovní i tělesné. V Písmě svatém čteme: „Andělům svým přikázal o tobě, aby tě chránili na všech cestách tvých. (Žalm 90, 11.) Jak svatí andělé tento příkaz plní, chci ukázati na příkladech.

Petr Slavík, farář v Německé Brusnici (Deutsch Prausnitz) u Trutnova, který zemřel roku 1926, připravoval se v sobotu 10. listopadu roku 1900 ve své světnici na kázání. Tu najednou mu napadlo: „Zde na okně máš již skoro týden hyacintové cibulky na hrob svého otce. Klíčí již, musíš je ještě dnes zasadit, jinak by na jaře nekvetly.“ Farář vstal, vzal květinové cibulky a šel na blízký hřbitov na hrob svého otce. Sotva začal práci, uslyšel hroznou ránu. Obrátil se, aby se podíval, a tu již za ním běžela služka, volající: „Pane faráři, zřítíl se strop!“ Ve světnici farářově spadl starý masivní strop se sedmi trámy. Ona myšlenka, kterou mu jistě vnukl anděl strážný, zachránila jej od smrti. Volnomyšlenkář řekne: náhoda. Volnomyšlenkář se vyhýbá každému vážnému přemýšlení, aby nemusel uznat, že existuje také svět duchovní.

Smíchovský arciděkan kanovník Jan Pauly, uveřejnil před lety následující událost. Přijel na své cestě do Frankfurtu nad Mohanem. Jde ulicí se dvěma kněžími. Náhle mu napadlo přejíti přes ulici na druhou stranu. Řekl: „Jdeme již dost dlouho po této straně, přejdeme na druhou!“ A sotva poodešli, spadl zcela blízko před nimi veliký balkon, který by je byl zasáhl, kdyby byli dále šli na téže straně. Jistě vnuknutí anděla strážce.

Zvlášť d ě t i se těší často zázračné ochraně strážného anděla. Při velikých neštěstích, při pádu s kolikátého poschodí zůstávají často jako zázrakem neporušeny. Jsou pro svou nevinnost zvláštními miláčky svatých andělů. Pozoruhodný je následující případ. Ve Vrkoslavicích (Seidenschwanz u Jablonce n. N.) v neděli, dne 20. dubna 1890 vyšlo si na výlet 31 školních dětí do lesa. Ale jejich veselí bylo přerušeno velkou bouří. Začal liják a děti se uchýlily pod veliký smrk. Ale tu pojednou jisté děvčátko ucítilo vnitřní nutkání utéci odtud. Strhlo s sebou několik dětí a ostatní běžely za nimi. Sotva byly několik kroků od stromu, uhodil do něho hrom a roztrástil jej s velikým hřmotem. Podivným způsobem vyhlížel pak roztráštěný strom jako kříž. Rodiče těchto dětí, kteří jejich záchranu připisovali svatým andělům strážným, dali také z vděčnosti k nim postavit na onom místě kříž. — Rodiče by měli také záhy navykatl děti, aby se denně k andělu strážci modlily. Neboť Bůh obyčejně udílí své milosti jen těm, kteří o ně stojí a o ně prosí. Tomuto zařízení Božímu musejí se podrobovat i svatí andělé.

2. S v a t í a n d ě l é s t r á ž n í v n u k a j í l i d e m i d o b r é m y š - l e n k y k e s p á s e d u š e .

Na důkaz toho povím zajímavý případ ze života německé básnířky. Luisa Henselová v Berlíně († r. 1876) byla protestantkou. Mnohými zkušenostmi zrál v ní již v mladých letech přesvědčení, že pravda je v náboženství katolickém. Na podzim roku 1818 dostala dopis z Dülmenu od ctihodné Kateřiny Emmerichové, v němž jí Kateřina radila, aby uskutečnila hezkou myšlenku, kterou měla před několika dny, když šla mezi prkennými ploty dvou zahrad a při tom tiše říkala strofu veršů. Tato myšlenka a tyto verše že jí vnukl anděl strážný. Luisa žasla nad tímto dopisem; neboť skutečně před několika málo dny šla k večeru mezi dvěma takovými zahradami a tenkrát se rozhodla odmítnouti nabídku ke sňatku jí učiněnou, zůstatí pannou a státi se katoličkou; a tehdy také se jí v duši vynořil verš:

„Tvým duchem musím v tomto žití  
víc ještě duši posvětit,  
hloub ve tvých tajů vniknout skrejši  
a najít místo bezpečnější.“

Dopis stigmatizované (který dala napsat prostřednictvím básníka Bren-  
tana), způsobil, že Luisa Henselová svůj úmysl ihned provedla a dne  
7. prosince r. 1818 u věku 20 let do katolické církve vstoupila. Je z toho  
patrné, že anděl strážný vnuká i dobré myšlenky ke spáse duše.

Podobně tomu bylo i s učencem G u s t a v e m B i c k e l e m, rovněž  
původně protestantem. Byl docentem na universitě v Marburku a pak  
v Giesenu. Již ve svém 17. roce (1855) zapochyboval o pravosti vyznání

luteránského, a to při čtení svatých Otců. Poznávalť v nich, že učení Otců církevních se s naukou Lutherovou neshoduje. Ale o vrácení se ke katolické církvi nechtěl ještě nic slyšet, poněvadž se mu nelíbily některé katolické nauky, na příklad i o Neposkvrněném Početí. Roku 1862 se v Londýně zabýval studiem písní svatého Otce církevního Efrema Syrského, které se mu velmi líbily. Při tom se mu neustále vracela myšlenka: „Jestliže i tento Efrem učí o Neposkvrněném Početí Mariině, pak je to důkaz, že učení to je pravé a že pravdě učí církev katolická.“ A ejhle, Bickel našel u Efrema konečně i slova: „Ty, ó Pane, a Matka tvá jste jediní v každé příčině dokonale čistí, neboť není poskvrny na tobě a není skvrny na Matce tvé!“ Bylo rozhodnuto. Bickel si ihned umínil vstoupiti do katolické církve a úmysl svůj po důkladném studiu nauky katolické provedl roku 1865. Vstoupil pak ve Fuldě do kněžského semináře a byl roku 1867 u věku 29 let posvěcen na kněze. Roku 1871 stal se profesorem orientálních řečí na universitě v Münsteru, pak v Innsbrucku a konečně ve Vídni roku 1891. Bickel byl právem toho mínění, že mu onu myšlenku při studiu spisů svatého Efrema vnukl anděl strážný.

3. Stává se dokonce, že svatí andělové strážní se projeví hlasem, nebo se objevují.

Zmíněný již kanovník Jan Pauly vypravoval i následující událost. Když byl ještě kaplanem ve Stříbře, šel jednoho dne mimo novostavbu, na níž se ještě pracovalo. Najednou slyší za sebou zavolat: „Velebný pane!“ Otočil se, ale neviděl nikoho. Vtom však spadla cihla zrovna před ním. Kdyby byl šel jen o krok dále, byl by zabit nebo aspoň těžce raněn.

(Více příkladů ve Spiragových příkladech se všemi daty. Tak také:) Dne 8. listopadu roku 1913 odpoledne měl na bitevní lodi Zrinyi strážní službu námořní kadet Znojenský. Náhle slyšel zavolat své jméno, i zastavil a obrátil se. Vtom spadl před ním kus železa. Kdyby byl učinil ještě krok, byl by zabit neb zmrzačen. Všechno poptávání na lodi, kdo na něj zavolal, zůstalo bez výsledku. Všichni žasli nad podivuhodnou ochranou, která byla dílem anděla strážce.

Někdy se zjeví svatí andělé i v podobě lidské, obyčejně jako mládenci v bílém rouše. V životě Kristově se taková zjevení častěji opakují: při narození Kristově, na hoře Olivetské, při vzkříšení a nanebevstoupení. I jiné svaté nebo svatě žijící osoby viděly svého anděla strážce, tak na příklad svatá Františka Římská, svatá Cecilie, ctihodná převorka Klara Moesová v Luxemburku, ctihodná Kateřina Emmerichová a jiné. Svatí andělé jsou sice pouzí duchové, mohou však svou přítomnost viditelně projevit.

Zmíněno buď i zjevení svatého anděla v Římě.\* Roku 590 po strašné

\* Odstavec poněkud upraven.

povodni nastal v Italii z hladu mor, jenž sklátil i papeže Pelagia II. Nově zvolený papež, svatý Řehoř I. Veliký, doporučil koncem srpna prosebné průvody. U sedmi chrámů shromáždili se věřící podle stavů a pějíce žalmy, měli se sejít u Panny Marie Sněžné. Ještě za průvodu pomřelo mnoho lidí, ale po pobožnosti mor ustal. Později zaznamenaná legenda vypravuje, že když průvod zahýbal u mohutného náhrobku Hadrianova, bylo nad náhrobkem viděti zjev svatého Michala archanděla, ochránce církve, schovávajícího meč do pochvy, což mělo naznačovati konec moru. Na památku toho bylo mausoleum Hadrianovo nazváno a n d ě l - s k ý m h r a d e m a ozdobeno pozlacenou sochou svatého Anděla. Prosebný průvod byl také každoročně 25. dubna opakován a tak vznikl průvod na sv. Marka a snad také ostatní křížové dni. — Chci upozorniti ještě na jeden útěchy plný zjev, totiž:

4. Také naši zemřelí příbuzní a přátelé mohou někdy býti našimi strážnými duchy.

Zemřelí naši přátelé, jejichž duše jsou v nebi, mohou nám v nebezpečí přispěti, zvláště tehdy, jsou-li nám díky zavázáni. Viděti to z události, přispěti, zvláště tehdy, jsou-li nám díky zavázáni. Viděti to z události, zbožná paní žila v Římě a měla zvláštní dar získávati i zatvrzelé hříšníky. Poblíže Říma žil tehdy mladík, propadlý nevěře a nemravnosti. Jeho přítel přivedl jej jednou k Marii Taigi, aby jej obrátila, a námaze zbožné paní se to skutečně podařilo; mladý ten muž zemřel brzy nato v milosti Boží. Pět let po jeho smrti zjevil Bůh blahoslavené Marii, že jeho duše vešla do nebe. Ale brzy nato se duše tato také ukázala vděčnou onomu příteli, který jej k blahoslavené uvedl. Člověk ten bydlel v zadní části domu a jednou v noci tam vnikli zloději: Byli již na půdě a chtěli, až všechno usne, vniknout do příbytku a spící přepadnout. Aby je nebylo slyšet, rozestřeli po půdě vlněné přikrývky, které byly později nalezeny. Ale tu se stalo, že spícího dole muže onoho ujal někdo v noci za ruku, a když se probudil a otevřel oči, viděl před sebou onoho zemřelého přítele, který mu řekl: „Vstaň! Teď není kdy na spaní!“ a ihned zmizel. Vtom uslyšel ležící nad sebou hřmot, vstal ihned, rozsvítil a začal hlasitě mluvit. Zloději ustali ve svém díle a utekli. Obrácený hříšník se tedy i ze záhrobí ukázal vděčným, zachoval pozemský život tomu, který mu dopomohl k životu věčnému.

5. Již pouhý rozum by nás měl k tomu vésti, abychom denně sv. anděla strážce uctívali a v potřebách a nebezpečích k němu volali.

Zemřelý biskup A n z e r, apoštolský vikář v jižním Šantunu v Číně, cestoval v červenci roku 1902 sám z Tsinangsu do Tsingtau a přijel v horách na nebezpečné místo. Podél skalní stěny táhla se úzká cesta a hned vedle ní propast. Právě na nejnebezpečnějším místě píchla moucha koně biskupova, ten vyhodil, klopýtl a zřítíl se do propasti i s biskupem. Ně-

kolikrát se převrátil a zůstal pak na výběžku skály ležet a biskup napolo pod ním. Chtěl se vyškrábat nahoru, ruce si do krve rozdrásal, ale marně. Několik lidí šlo nahoře cestou a viděli biskupa, ale poněvadž to byl Evropan, šli škodolibě dál. Biskup tu již ležel chvíli a marně prosil mimojdoucí o pomoc. Tu mu napadlo poprositi svatého anděla strážného. Řekl: „Svatý anděle strážný, Bůh mě tobě poručil, abys mne v nebezpečí chránil. Konej nyní svou povinnost!“ Sotva to v myšlenkách dořekl, kráčel tudy stařec, který vida biskupa, ihned k němu sešel a jemu pomohl. A biskup ještě ke své radosti poznal, že neutrpěl pádem úrazu.

Tak mnohý křesťan by došel v nouzi a nebezpečí rychleji pomoci, kdyby místo naříkání nebo nadávání prosil o pomoc svého anděla strážného. Končím starobylou naší modlitbou: Anděle Boží, strážce můj, rač vždycky být ochránce můj, mne vždycky řiď a napravuj, ke všemu dobrému mne vzbuzuj, ctnostem svatým mne vyučuj, ať jsem tak živ jak chce Bůh můj, tělo, svět, ďábla přemáhám, na tvá vnuknutí pozor dám, a v tom svatém obcování ať setrvám do skonání, po smrti pak v nebi věčně chválím Boha ustavičně. Amen.

# Obsah.

|                                                           |     |
|-----------------------------------------------------------|-----|
| 1. Člověk hercem . . . . .                                | 7   |
| 2. Sursum corda . . . . .                                 | 8   |
| 3. Život křesťana jest bojem . . . . .                    | 10  |
| 4. Bůh přednost dává nepatrnému . . . . .                 | 14  |
| 5. Bohatí chudáci a chudí bohatci . . . . .               | 17  |
| 6. Co je člověk? . . . . .                                | 21  |
| 7. Člověk v podobenstvích Kristových . . . . .            | 23  |
| 8. Co je svět? . . . . .                                  | 26  |
| 9. Zvířata jako kazatelé . . . . .                        | 29  |
| 10. Podobnosti mezi přírodou a náboženstvím . . . . .     | 31  |
| 11. Žehnání . . . . .                                     | 34  |
| 12. Znamení svatého kříže . . . . .                       | 38  |
| 13. Svěcená voda . . . . .                                | 42  |
| 14. Slova ze mše sv. jako světla na denní cestu . . . . . | 47  |
| 15. Se smrtí se nemají tropit žerty . . . . .             | 50  |
| 16. Smrti se nestrachujeme . . . . .                      | 53  |
| 17. Zvláštní milosti v hodině smrti . . . . .             | 57  |
| 18. Trojí narozeniny a trojí smrt . . . . .               | 62  |
| 19. Cesta ke spokojenosti . . . . .                       | 65  |
| 20. Více svědomí . . . . .                                | 69  |
| 21. Setřesme se sebe bázeň lidskou . . . . .              | 72  |
| 22. Kristus udílí audience . . . . .                      | 76  |
| 23. Proč mnohá modlitba nebývá vyslyšena . . . . .        | 80  |
| 24. Boží prozřetelnost . . . . .                          | 84  |
| 25. Bůh někdy náhle trestá . . . . .                      | 87  |
| 26. Trest se často shoduje se zlým skutkem . . . . .      | 90  |
| 27. Bezbožci jsou pošetilí . . . . .                      | 94  |
| 28. Kristus král . . . . .                                | 97  |
| 29. Neposkvrněné Početí Panny Marie . . . . .             | 99  |
| 30. Maria, naše dobrá matka . . . . .                     | 104 |
| 31. Anděl strážný . . . . .                               | 109 |

**Vytiskly**

**Lidové závody tiskařské a nakladatelské,  
spol. s ruč. obm. v Olomouci.**

Malý Fr.: ČTRNÁCT SV. POMOCNÍKŮ s kazatelnou. Stran 80. Kč 5'20.

Markrab Kl.: KÁZÁNÍ na nejznámější menší aneb nezasvěcené svátky církevního roku. Stran 361. Kč 10'40.

Miloch M. dr.: PSALTERIUM seu Liber psalmorum. Stran 517. Kč 10'—.

— ŽALTÁŘ neb kniha žalmů. Stran 456. Kč 6'—.

Mottl J.: ŽIVOT PANNY MARIE V OBRAZECH. Promluvy k májové pobožnosti. Stran 125. Kč 4'20.

Nejezchleb Fr.: VE ŠKOLE ŽIVOTA. Cyklus 74 promluv k dospělejší mládeži studující. Str. 340. Kč 10'—.

Ocepek Jos.: EUCHARISTICKÝ ROK. 12 promluv eucharistických. Stran 54. Kč 2'10.

Odvalil Fr. dr.: ŘEČI DUCHOVNÍ. I. Doba vánoční. Stran 103. Kč 7'—.

II. Doba velikonoční. Stran 129. Kč 12'—.

III. Doba svatodušní až do konce církevního roku.

Stran 149. Kč 14'—.

Dr. Fr. Odvalil patří mezi naše nejlepší a nejhodnotnější básníky katolické. Jeho kázání jsou původní, duchaplná, vzorné české práce a zasluhují, aby byla hojně používána k promyšleným řečem na kazatelně.

Oliva Jos.: ZVÝŠENÍ ÚČINNOSTI THEOLOGIE. Stran 51. Kč 2'40.

PALESTINA. Zajímavé obrazy ze Sv. země. 24 pohlednic po Kč —'60.

Proschwitzer Fr.: Památka utrpení Pána Ježíše Krista v nejsv. Svátosti oltářní. Sedm postních kázání. Upravil J. Groh. Stran 62. Kč 2'40.

— Alf.: DŮSTOJNOST MATKY BOŽÍ a čest jí příslušná. 32 úvah májových. Stran 194. Kč 6'—.

— POJĎME ZA NÍM. Čtrnáct postních řečí na 14 zastavení křížové cesty. Stran 144. Kč 6'—.

— RODIČOVÉ, VÝCHOVA A ŠKOLA. Deset řečí o křesťanské výchově a škole. Stran 85. Kč 4'20.

Rodríguez Alf. — Bečák J.: CVIČBA V DOKONALOSTI KŘESŤANSKÉ čili o postupování v dokonalosti a ctnostech křesťanských. Stran 1025. Kč 4'—.

Rybák J. T. J.: KŘESŤANSKÁ ASKESE ve světle pravdy. Odpověď na hesla modernismu na vědeckém podkladě. Sedmero řečí. Stran 68. Kč 3'60.

— PATERO EXHORT pro studující středních škol, zvláště vyšších tříd. Stran 24. Kč 1'50.

Řehák K. L. dr.: KAM NECHGEŠ. Kniha výstrah obsahující líčení soudů Božích na věčnosti a udávající prostředky proti nim. Díl I. stran 361. Kč 3'60. váz. Kč 6'40. Díl II. stran 236. Kč 2'40. váz. 5'80.

Řehák J. N.: KRÁLOVNĚ MÁJOVÉ. Pobožnost májová upravená pro 3 roky. Stran 154. Kč 3'60.

Soukup Rob. Fr.: POSTNÍ PROMLUVY o posledních věcech člověka. Připojeno kázání na Velký pátek. Stran 44. Kč 2'70.

Spirago Fr.: KATOLICKÝ LIDOVÝ KATECHISMUS. Část I. Věrouka, část II. Mravouka — rozebrány. Část III. O prostředcích milosti. Stran 228. Kč 6'—.

Strniska Václav: OSMERO BLAHOSLAVENSTVÍ Kristovo a naše doba. Kázání sociální. Stran 68. Kč 3'—.

Sanda J.: DRÁMA GOLGOTSKE. Cyklus postních řečí. Stran 31. Kč 2'40.

Šubrt Fil.: KRISTUR PÁN A MY LIDÉ. 8 časových postních řečí. Stran 93. Kč 4'20.

Váchal V. M.: VADE MECUM. Pro zpovědníky. Pomůcka k promluvám zpovědním. Obsah: Rok církevní. Povinnosti k Bohu. Povinnosti k sobě. Povinnosti k bližnímu. Povinnosti různých stavů. O zlobě hříchu. O svátosti pokání. Zpovědník tu nalezne hojnost citátů z Písma a sv. Otců. Stran 134. Kč 7'50.

Wachnitz Ed.: EXHORTY ke katolické mládeži škol obecných, měšťanských a nižších škol středních. Přeložil Fr. Šebestík. Stran 184. Kč 6'—.

- MODLITBY PRO BÍRMOVANCE. Přeložil Fr. Šebestík. Stran 23. Kč — 20  
 — PŘIJETÍ BÍRMOVÁNÍ bez náležité přípravy jest svatokrádeží. Časová poučení o svátosti bířmování ve formě promluv. Stran 30. Kč 3.—  
 Zavoral J. Met.: VĚROU KE ŠTĚSTÍ. Šest konferenčních řečí pro dobu postní. Stran 79. Kč 2.40.  
 Zmeškal Fr.: O SALUTARIS HOSTIA čili mše svatá a kněz. 33 rozjímání na památku diatficeletého života Ježíše Krista. Stran. 166. Kč 4.—

# Doporučujeme pro katolické knihovny

## Sebrané spisy

### Vlasty Pittnerové.

Málo jest spisovatelek — vedle Karoliny Světlé a Boženy Němcové — které by spisy svými tak hluboko pronikly do nejširších vrstev českého čtenářstva jako VLASTA PITTNEROVÁ. — Autorka odkázala honorář za své spisy Ústřední matici školské, což činí od smrti autorčiny 8.III. 1926 Kč 62.000.  
 Dosud vyšlo 34 svazků:

|     |                         |          |        |                               |          |         |
|-----|-------------------------|----------|--------|-------------------------------|----------|---------|
| Sv. | I. Páni od stavu        | Str. 212 | Kč 9.— | Sv. XVIII. V panských sídlech | Str. 284 | Kč 17.— |
| "   | II. Z ovzduší zámku     | " 300    | " 18.— | " XIX. Mušketýrův syn         | " 208    | " 14.—  |
| "   | III. Lidé a lesy        | " 337    | " 16.— | " XX. Forman Lacina           | " 208    | " 14.—  |
| "   | IV. Lakomci a sobci     |          |        | " XXI. Sirotci                | " 240    | " 17.—  |
|     | (Mamon)                 | " 343    | " 20.— | " XXII. U Rochlenů            | " 200    | " 14.—  |
| "   | V. Statečná mlynářka    | " 275    | " 19.— | " XXIII. Nepřízeň osudu       | " 236    | " 17.—  |
| "   | VI. Na výměnku          | " 169    | " 13.— | " XXIV. Pytláci               | " 239    | " 16.—  |
| "   | VII. Jindra             | " 232    | " 14.— | " XXV. Jejich láska           | " 256    | " 18.—  |
| "   | VIII. Na gruntech I.    | " 210    | " 13.— | " XXVI. Sládkova rodina       | " 268    | " 20.—  |
| "   | IX. Na gruntech II.     | " 196    | " 12.— | " XXVII. Panstvo ze zámku     | " 268    | " 19.—  |
| "   | X. Jak se žilo          | " 228    | " 16.— | " XXVIII. Na rychtě           | " 205    | " 15.—  |
| "   | XI. O dřevěném chlebě   | 200      | " 14.— | " XXIV. Na bídě a na statku   | " 246    | " 18.—  |
| "   | XII. Eva a Evička       | " 144    | " 11.— | " XXX. Paňátko                | " 195    | " 15.—  |
| "   | XIII. Nezaviněno        | " 160    | " 12.— | " XXXI. Selský chléb          | " 275    | " 18.—  |
| "   | XIV. Trochu štěstí      | " 164    | " 12.— | " XXXII. Starodávne obrázky   | " 261    | " 17.—  |
| "   | XV. Napraveno           | " 176    | " 12.— | " XXXIII. Tři dcery           | " 230    | " 16.—  |
| "   | XVI. Úředníci sirotkové | 252      | " 16.— | " XXXIV. Trnitou cestou       | " 243    | " 17.—  |
| "   | XVII. Mlýny             | " 280    | " 17.— | Ve vydávání se pokračuje.     |          |         |

Vázané výtisky v původní celoplátěné vazbě o Kč 9.— dražší.

Nakladatelství **R. Promberg** v Olomouci.

K dostání též u knihkupeců.